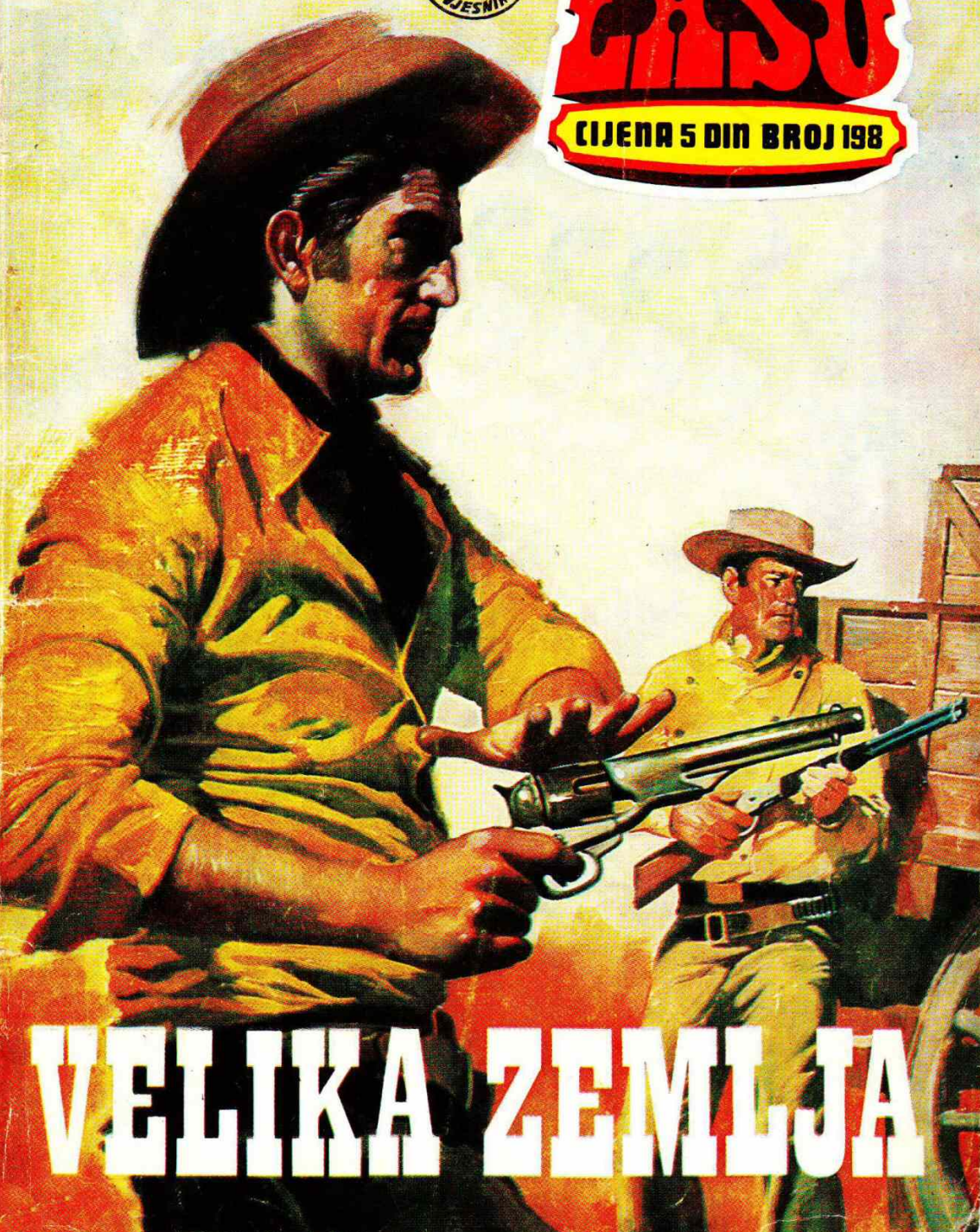

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 5 DIN BROJ 198

VELIKA ZEMLJA

FRANK GRUBER

VELIKA ZEMLJA

»Laso« Nova serija 1977.

Frank Gruber: VELIKA ZEMLJA

Naslov originala: BIG LAND

(Copyright: Frank Gruber)

Recenzija: Lidiya Krleža, profesorica

Prijevod: Daniel Bučan

Urednik: Marcel Čukli.

»Laso« — Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja
NISF »Vjesnik« Zagreb Ljubice Gerovac 1 — Glavni i
odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak OOUR No-
vinsko revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik« Za-
greb Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1977.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA
PRESS AGENCIJA Zagreb

Pretplata po broju 5 d

(pretplata se prima na onoliko brojeva koliko želi pretplatnik). Uplata na
račun 30101-833-42, »Vjesnik«

Cijena za inozemstvo: DM 1.80, ASCH 10.00, SFRS 2.00, HFl 2.00

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00, FF
74.00, SFRS 36.00, HFl 37.00, US \$ 15.00

Uplate na devizni račun: 30101-820-37-32000-256 Privredna banka Zagreb (za
»Vjesnik«)

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata
za prosvjetu kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2938/7 - 1973 - od 26 XI 1973

I

Oružje je umuknulo, krvoproliće je okončano. General Lee se predao kod Apoomattox Courthousea, Johnston se sporazumio sa Shermanom u Teksasu. Kirby Smith je predao posljednje ostatke oružanih snaga Konfederacije.

Rat je bio završen.

Pa ipak, osam tjedana nakon predaje kod Apoomattoxa, vojnik u sivoj južnjačkoj uniformi ležao je na zemlji u jednom tršćaku u južnom Teksasu, dok mu je krv polako curila iz rane od metka na grudima. Njegove bolom zamučene oči gledale su u lice konjičkog narednika Chada Morgana.

Nekoliko metara dalje narednik Joe Jagger pretraživao je prevrnutu vojna bolnička kola, u kojima su vojnici Konfederacije pokušali pobjeći od dvojice unionističkih konjanika.

Morgan klekne uz ranjenog južnjaka. Hitrim pogledom odmah je ocijenio njegovo beznažno stanje.

— Dobio si svoje — reče on suho.

Umirući jedva ispusti slab jecaj.

— Jesi li... siguran si?

— Zašto se niste zaustavili? — upita Morgan razdražljivo. — Rat je završio prije više od dva mjeseca. Ništa vam se ne bi dogodilo.

Južnjakova su usta s mukom oblikovala riječi.

— Joe... Joe Shelby... mora...

— Shelby je budala. — Morgan nestrpljivo odmahne rukom.

— Misli da će prijeći u Meksiko i da će mu se pridružiti dovoljan broj konfederativaca s kojima će se vratiti i ponovo povesti rat. U Meksiku bjesni građanski rat. Juarez neće prihvatiti Shelbyja, a neće ga prihvatiti ni Maximilian. Tâ, s njim je ostala samo šačica skitnica koji se boje vratiti kućama, nekoliko dezertera, sve same ništarije...

— Chad — vikne odjednom Joe Jagger. — Gle!

Morgan pogleda preko ramena i vidi kako Jagger iz razlupanih kola izvlači okovanu škrinjicu. Hitro ustane i pride drugu.

— Zacijelo se zbog ovoga nisu htjeli predati — reče Jagger.

Morgan mu dá znak neka se odmakne, a onda uperi pušku u ključanicu i jednim metkom raznese okov.

— Zlato! — ote mu se uzvik.

Škrinjica je gotovo do vrha bila ispunjena zlatnim blatarima. Jagger zaroni ruke u zlatnu masu i izvadi punu šaku zlatnika.

— Mora da ima dvadeset ... trideset tisuća!

— Blagajna generala Shelbyja! — usklikne Morgan.

— Joe Shelby nikad u životu nije vidio ovoliki novac. — Jagger pogleda ranjenog južnjaka. — Može li govoriti?

— Još nekoliko trenutaka

Jagger vrati zlatnike u škrinju pa obojica priđu ranjeniku.

— Našli smo zlato. Čije je? — grubo će Morgan i upita onako naslijepo: — Je li Jeffa Davisa?

— Znači i to je izgubljeno! — Bolan grč iskrivi južnjakovo lice.

— Tražili su taj novac na čitavom području od Richmonda dovdje — klinke Jagger, pa ustade. Pogled mu se susretne s Morganovim.

— Mi smo heroji, Chad. Spominjat će nas u brzojavima zbog ovoga. — Načas ušuti, zatim doda: — Za nekoliko tjedana, kad nas otpuste, s tim ćemo se brzojavima moći obrisati.

Morgan pogleda prodorno čovjeka koji mu je za protekle četiri godine bio najbliži prijatelj, koji mu je dva-put spasio život i kome se jednako odužio.

— Misliš? — upita polako — da bude po onoj: tko nađe, njegovo je.

— Pa, čije je ovo? Konfederativnih Država Amerike? One više ne postoje. Davisovo? To i onako nikad i nije bilo njegovo, a osim toga on je sada u zatvoru. — Pogleda na ranjenog južnjaka. — Njegovo svakako nije. Ondje kamo će za koji tren, nije mu potreban novac. — On pročisti grlo.

— To je naš novac, Chad. Tvoj i moj. — Zastane, pa upita: — Zar nije tako?

Pretovarujući novac u svoje bisage, oni ga prebrojiše; u škrinji je bilo dvadeset i pet tisuća.

— Mislio sam potražiti kakav posao u nekom dućanu — reče Morgan — ali ... ne znam. Možda ću koju godinu studirati pravo...

— I za pet godina zarađivat ćeš upravo toliko da ne umreš od gladi, a za deset godina moći ćeš izdržavati sebe i ženu... ako ne budeš budala pa se prije oženiš. U tom slučaju nikad se nećeš izvući iz bijede.

— Nikad nisam mislio o tome da se obogatim.

— E, ja jesam. Želim novac, Chad. Velik novac. I imat ću ga! U Teksasu ima dvadeset milijuna goveda. Za ove četiri godine ta je stoka podivljala. A ni jedan Teksaslanin nema gotovine. Imaju samo stoku.

— Barem neće gladovati.

— Ali imaju je odveć — nastavi Jagger. — Imaju je toliko da nije skuplja od dva dolara po govedu. Međutim, na Sjeveru je nema. Govedo koje u Teksasu stoji dva dolara u Illinoisu se može prodati za dvadeset.

— Ali moraš stoku dotjerati do Illinois.

— Tjerali su je prije rata. Nekada sam radio u Bloomingtonu i vidao Teksasane koji su dotjerali svoju stoku. Bila je prilično izgladnjela, ali nakon što se dobro uhrani može se odlično prodati. — Predahne, pa produži: — Počeli su graditi Pacifičku željeznicu. Već su doprli do Nebraske, a drugu trasu grade kroz Kansas. Sada će biti mnogo lakše stoku dovesti na tržište nego nekad.

— Zar namjeravaš tjerati stoku iz Teksasa u Kansas?

— Ja ne... — Jagger se nasmiješi. — O, to donosi novac, ali ne onakav kakav mene zanima. Ne s kapitalom od dvadeset pet tisuća...

— Dvadeset i pet?

— I ti ćeš sa mnom.

— Namjeravao sam studirati pravo...

— S novcem što ćemo ga za dvije-tri godine zarađiti moći ćeš kupiti tucet odvjetnika. Na istoku ima ljudi, Chad, koji nisu imali ni centa kad je rat počeo a sada su milijunaši.

Morgan zamišljeno pogleda prijatelja, a onda mu smiješak razvedri lice. Priđe konju i natovari bisage. Potom se okrene Jaggeru i pokaže glavom prema južnjaku.

— A što ćemo s njim?

— Pa, on umire.

— Naravno, ali to može dugo potrajati.

Jagger pogleda oštro u Morgana, onda priđe ranjenome i izvuče revolver.

Morgan užasnuto uzvikne:

— Joe! Ne...!

Revolver zagrmi. Jagger hladno pogleda Morgana i užjaši.

— Zuri mi se — reče. — Čekaju me milijuni.

...

Joe Jagger i Chad Morgan nisu mogli poći u potjeru za milijunima tako

brzo kako su naumili. U Meksiku je Maximilian došao na prijestolje uz pomoć pedeset tisuća francuskih vojnika pod vodstvom maršala Bazainea.

Za vrijeme krvavog rata sjeverno od Rio Grandea nije se moglo ništa poduzeti protiv francuskih trupa južno od granice. No kad je rat završio i kad je unionistička armija brojila šest stotina tisuća iskusnih vojnika, federalna vlada sjetila se Monroeove doktrine i general Phil Sheridan počeo je prikupljati trupe na Rio Grandeu.

Francuzi shvatiše tu poruku i povukoše svojih pedeset tisuća vojnika, prepuštajući marionetskog cara Meksika njegovoj sudbini.

Chad Morgan i Joe Jagger otpušteni su iz vojske tek u ljeto 1866, punu godinu dana nakon što su prisvojili dvadeset i pet tisuća dolara u zlatu. Jedan i drugi podoše nakratko kućama, Morgan u Wisconsin, Jagger u Illinois. Početkom rujna nađoše se u St. Louisu. Tu podoše zajedno do ureda »Željeznica Kansasa i Kolorada«.

U prijemnom uredu željezničkog društva Chad Morgan ugleda djevojku zbog koje mu zastade dah. Bila je to najljepša djevojka koju je ikada vidio. Njezina zlatasta kosa i plave oči zasigurno su mnogim muškarcima zdaleke briga.

Čim ih je ugledala, ona skoči i raširenih ruku potrči prema Jaggeru.

— Joe! — uzviknu. — Napokon!

Iznenađeni Chad Morgan načas je iskreno mrzio prijatelja. Jagger poljubila ljepoticu, a onda je odmakne od sebe i promotri.

— Bogami, dovoljno si odrasla za udaju!

— Bila sam dovoljno odrasla i kad si otišao. Pogledavši Chada, reče: — Vi ste Chad! Joe mi je pisao o vama.

— Drago mi je, gospođice...? — Morgan prihvati pruženu ruku.

— Kakva gospodica! — Jagger se nasmije. — To je moja sestra Helen...

Vrata glavnog ureda se otvoriše i u sobu uđe vrlo elegantno odjeven krupan muškarac.

— Gospođice Jagger, hoćete li, molim vas...

— Gospodine Foss, ovo su moj brat Joe i njegov ortak gospodin Morgan. Imate zakazan sastanak s njima.

— Oh, da. Sjećam se. Plan u vezi s stokom iz Teksasa. — Pogleda na sat — na žalost, sada nemam vremena...

— Imate, gospodine Foss — prekine ga Helen. — Otkazala sam sastanak s gospodinom Mayersonom i s gospodinom Vandervoortom kako biste imali dovoljno vremena.

Foss se namršti. — Čujte, gospođice Jagger...

— Ja sam čovjek koji vam je potreban, gospodine Foss — upadne Joe.

— Čovjek koji će spasiti vašu kompaniju. Kad budete čuli što predlažem, otkazat ćete sve sastanke za ovaj tjedan.

— Joe i njegov ortak imaju dvadeset pet tisuća u zlatu — mirno reče Helen.

Odjednom se izraz u očima gospodina Fossa promijenil.

— Udite, gospodine Jagger. I vi, gospodine Morgan, molim vas.

Čim je zatvorio vrata, Foss stade govoriti.

— Gospodo, dionice željeznice danas su najzdravija moguća investicija. Mogu vam obećati... što kažem, mogu vam jamčiti dobitak od deset posto...

— Hej, pričekajte! — prekide ga Jagger. — Ja vama jamčim sto posto, pa i više, gospodine Foss! Vaša je kompanija blokirana. Položili ste četrdeset milja pruge i morali odgoditi daljnje radove dok ne prikupite novac. Možda ćete i izgraditi još koju milju pruge, ali čemu? Dalje od Lawrencea nema ničega. Za vašu željeznicu neće biti nikakva tereta. Ali mi ćemo vam pomoći, gospodine Foss. Naš je plan savršen. Sagradit ćemo u tom području gradić uz prugu. Grad će imati dućane, hotel, obor za stoku...

— Obor za stoku! — prezirno će Foss. — Obor za stoku u preriji!?

— Da, obor za stoku — odlučno ponovi Jagger. — Izgradit ćemo ga vlastitim novcem! Neće vas stajati ni centa. Zauzvat tražimo samo...

— Tā, upravo rekoste da me to neće stajati ni centa!

— Neće vas mnogo stajati. Želim samo da vaši radnici za mene izgrade pola milje odvojka, kako bi se olakšalo ukrcavanje stoke.

— I to vi nazivate sitnicom?! Pola milje pruge stoji dvadeset tisuća dolara.

— To će biti najznačajnije ulaganje u vašem životu.

— Dobro, recimo da vam izgradimo odvojak... što još želite?

— Pet dolara za svaki vagon stoke utovaren na mom stovarištu, iz mojih obora...

— Pet dolara ničega jest ništa. Što još?

— Zemlju. Neki od stočara možda će htjeti ishraniti svoju stoku prije no što je proda... Od Kansas Cityja do Kolorada zemlja stoji jedva deset centi po hektaru.

— Dobro, možete dobiti tisuću... dvije tisuće hektara... Foss zastade, pa završi rečenicu: — kad sagradite obore i... hotel!

Jagger ustade, priđe stolu, uze pero i umoči ga u tintarnicu. Pruži pero Nathanu Fossu.

— Stavite to napismeno.

Foss načas oklijevaše, a onda uze pero.

Mali bijeli kolci zabodeni u zemlju protezali su se pedeset milja od završetka pruge. Joe Jagger i Chad Morgan išli su za kolcima dok ne stigoše do naselja od nekoliko koliba. To je naselje bilo stanica na putu poštanskih kočija koje su prolazile jednom mjesečno.

Iz jedne od koliba, pred kojom su Jagger i Morgan sjahali, iziđe pijan, prljav čovjek.

— Gospodin Puffpaff — reče Jagger — mi dolazimo s otvorenim kartama. Vi ste zaposjeli komad nenaseljene zemlje i obilježili ste je kolcima. Možda i imate neko pravo na nju, barem kao i svatko tko zauzme nenaseljenu zemlju. No kakva god bila vaša prava, želim ih otkupiti od vas.

Puffpaff je gledao u Jaggera otvorenih usta.

— Hoćete kupiti novcem moju... moje imanje?

— Vi ste vrlo oštrouman čovjek, gospodine Puffpaff. Dobro ste pogodili.

— Ali to stoji, prijatelju. — Puffpaff srkne iz boce koju je držao u ruci. — To stoji mnogo novca!

Jagger izvadi iz džepa dvadeset dolara u zlatu i baci ih na zemlju pred pijančeve noge.

— Je li to dovoljno mnogo?

Puffpaffove oči s mukom napustiše bocu, koju je još držao pred licem, i ugledaše zlatnik u prašini. Podigne ga i vrati pogled boci.

— Dvadeset dolara i pola galona viskija — reče Jagger, izvadi iz džepa papir i gurne ga Puffpaffu u ruke. — Potpišite!

Puffpaff je čitav taj i slijedeći dan bio zaposlen prelijevanjem saprčaja dviju velikih boca viskija u svoj želudac da nije mogao obavljati nikakva posla. No Jagger i Morgan nadoše drugog pijanca koji je bio sretan da može zaraditi pet dolara. Taj je za nekoliko sati pripremio dovoljnu količinu kolača. Potom je pošao za Jaggerom i Morganom i zabijao kolčeve gdje bi mu oni rekli.

— Ovo će biti hotel — objasni Jagger. — Mora biti blizu obora, ali i gledati na glavnu ulicu. Glavna će ulica biti široka. Mrzim gradove s uskom glavnom ulicom.

— Zar će jedna ulica biti dovoljna? veselo upita Morgan.

— Jedna glavna ulica. Bit će mnogo pokrajnih. Zemljište ćemo podijeliti na male parcele za poslovne zgrade.

Nakon što su izmjerili i obilježili čitavo područje budućega grada, Jagger i Morgan sjedoše na mali humak da se odmore.

— Još nam je samo potrebno ime — reče Jagger. — Neko slikovito ime koje će se lako pamtit.

Pijanac koji je zabadao kolce reče pomalo bojažljivim glasom, stojeći malo postrance od njih:

— Kažu da se ovdje nekad održala velika bitka s Indijancima plemena Pawnee...

— Tako je! — uzvikne Jagger. — Pawnee! To je slikovito. Baš tako... Pawnee City!

Hladan i oštar vjetar brijao je ravnu teksašku zemlju i Chad Morgan, nagnut nad jabuku sedla i ruku duboko zauvučenih u džepove, proklinjao je Teksašanina koji mu je rekao da je

samo osamnaest milja dalje jedno selo. Dosad je prešao najmanje dvadeset i pet.

Odjednom ugleda ispred sebe konjanika, koji je kao i on bio nagnut u sedlu. Morgan pritisne desni lakat uz bok i osjeti umirujuću čvrstoću velikog revolvera, a potom potjera konja u hitriji kas.

Jahač je čuo topot, ali nije usporio. Ipak skrene malo u stranu kako bi Morgan mogao proći.

— Zovem se Morgan — reče Chad kad ga je dostigao. — Rekli su mi da ovdje negdje ima seoce.

— Dvije do tri kolibe — odvrati jahač kao protiv volje.

— Koliko je do tamo? Jahač sliježe ramenima.

— Ova prokleta zemlja posvuda jednako izgleda. Već sam je nekoliko puta čitavu prešao, a još ne znam gdje sam. — Nakon nekoliko trenutaka šutnje, rekne kao da popušta, protiv volje. — Zovem se Alder.

— Alder — ponovi Morgan i pažljivo je pogleda u jahača. — Tom Alder?

— Aha — reče kimnuvši potvrđno Alder i malo se ispravi.

— Daleko ste od kuće.

— Ni vi ne govorite kao Teksašanin.

— Ja sam iz Wisconsin. Služio sam u Sesnaestom ilinojskom konjičkom puku.

— Upravo se vraćam iz Meksika. Rekli su mi da je ovdje rat završio.

— Što se mene tiče... jest — reče Morgan.

— Otišao sam u Meksiko sa Shelbyjem. On je još tamo, ali neće dugo. S Maximilianom je gotovo, a ja sam mislio kako nema smisla čekati da me zajedno s njim stave pred zid. — Zašuti načas, pa upita: — Kako je u Missouriju?

— Nije dobro. Neki još ne znaju da je rat završen. Nekoliko je banaka opljačkano.

— Proklete budale! Htio je još nešto reći, no odjednom zaustavi konja i pokaže rukom naprijed. — Eno ga!

Morgan i Alder sjašu pred zgradom u kojoj su bili mala trgovina i salun i uđu.

Kad su za šankom podigli napunjene čaše, da ispiju piće, Alder se obrati Morganu:

— Želim vam sretan put na povratku kući, Morgane.

Chad ispi piće i zatrese glavom spustivši čašu na šank.

— Još se neću vraćati. Moram obići još nekoliko mjesta. — Otkopčava kaput, iz unutrašnjeg džepa izvadi nekoliko tiskanih oglasa i upita točitelja: — Smijem li ovdje izvjesiti nekoliko komada? Točitelj uze jedan oglas i na glas pročita:

— Sjeveru je potrebna govedina. Iskriži lice u grimasu. — Dotjerajte svoju stoku u Kansas. Kupci čekaju. Na raspolaganju vam stoje obori za utovar na željeznicu. Moguća ispaša. Smještaj za goniče. Jagger & Morgan, Pawnee City, Kansas.

Spustivši oglas, krčmar pogleda oštro u Morgana i upita:

— Ti si Jenki?

— Imate li što protiv?

Jedan od kartaša ostavi igru i pride.

— Mogu li vidjeti? — uzme oglas od krčmara i nastavi: — Prošli tjedan prošao je ovuda neki svat i pričao kako netko okolo vješa ove letke, ali mu nisam vjerovao. — Pročita oglas, pa upita: — Radiš za tog Jenkija?

— Ja sam Morgan. — Chad pokaže potpis na oglasu.

— Nikad nisam čuo za Pawnee City.

— To je novo mjesto. Željezničku prugu grade zapadnije, a sada je stigla do tog mjesta.

— Ja imam stoke. Mnogo.

— Onda je potjerajte u Kansas.

— Pa da mi je putom otmu pljačkaši.

— Oni djeluju s onu stranu Baxter Springsa. Proći ćete sto, stopedeset milja zapadnije od njih.

— Ti kupci... plaćaju li u gotovu?

— U zlatu. Dvadeset dolara po govedu.

— Što?!

Sad su se već oko njih skupili i ostali.

— Dvadeset dolara za govedo? — ponovi jedan izražavajući nevjericu.

— Za govedo koje je prevalilo toliki put. Ako ih nakon puta držite na ispaši dok se oporave, dobit ćete i više.

— Koliko blaga mogu otkupiti? — upita prvi. — Stotinu? Dvije stotine?

— Koliko ih imate?

Teksašani se pogledaše.

— Više no što oni mogu kupiti! — odgovori jedan.

— Pet tisuća? Deset?

— Više.

— Možete li tjerati tako veliko stado na put duži od tisuću milja?

— Hoće li otkupiti tako mnogo stoke?

— U Pawnee Cityju imamo obore — reče Morgan. — Tjedno možemo prihvatiti pet tisuća goveda, mjesečno dvadeset tisuća. Dakle, sto tisuća u sezoni.

Teksašani se opet pogledaše, a onda jedan od njih oprezno progovori:

— A što ako dotjeramo stado u taj... u taj Pawnee City, a tamo ne nađemo nikog s gotovinom?

— Ja ću biti tamo — mirno odgovori Morgan. — Uostalom, što time gubite? Samo vrijeme. U Teksasu ionako nemate tržište za stoku.

— Yancey — reče jedan od njih krčmaru — daj Jenkiju još jedno piće. Iz posebne boce!

— Boca je već bila gotovo prazna kad Alder reče Chadu:

— Taj Pawnee City ... što ste ga izgradili vi i taj Jagger.... mora da je innogo stajao.

Morgan upita oprezno:

— Zašto?

Alder sliježe ramenima.

— Samo sam razmišljao. Sesnaesti ilinojski konjički puk zaustavio je prošle godine našu odstupnicu na putu za Meksiko. Shelby je uvijek govorio da su oni prisvojili zlato Jeffa Davisa, koje je prevoženo bolničkim kolima.

II

Morgan će pucnjavu prije no što je ugledao ranč. Pucnjevi su odjekivali nekako u pravilnim razmacima svakih nekoliko sekundi, potom bi nastala malo duža stanka, a onda opet serija pojedinačnih pucnjeva. Netko je gađao u metu.

Približivši se ranču, zaključiti da pucnjevi dolaze od one strane na kojoj se nalazio obor za konje, pa tamo usmjere konja.

Dva su muškarca sjedila na ogradi obora i promatrala trećega, koji je nekog dječaka učio pucati iz revolvera.

— Ne misli na ciljanje, Cass — govorio je. — Prilikom takvog se pucaanja ne cilja. Nema vremena za to. Izvučeš... trgneš najbrže što možeš i pucaš. Odmah. Gledaj...

Muškarac se okrene prema nizu limenki. Opusti ruke, iskrivi položaj tijela tako da je tek djelomice bio okrenut meti. Odjednom desna ruka posegne za revolverom; izvukao ga je toliko brzo da se pokret nije moglo pratiti pogledom. Gotovo istodobno odjekne pucanj, a Morganu se učini kao da je revolver opalio i prije no što je bio posve izvučen iz korica. Limenka poletje u zrak i pade na zemlju par metara dalje.

— Vidiš, Cass! — uzviknu čovjek. — Nisam ciljao. Samo sam uperio revolver. Tako pucaju momci u Missouriju, a svatko zna da su oni najbolji. Vidio sam Toma Aldera kako puca ovako u čovjeka udaljenog gotovo dvjesto jardi...

Dječak zaklima u nevjerici, spusti revolver u korice i reče: — Dobro, Same, sad gledaj mene...

Od pet metaka, tri pogodiše.

— Što veliš, ha, Same?

— Ali, nema ciljanja. Upamti: samo trgni, uperi u i hipu pucaj.

Dječak iskrene bubanj na revolveru i stade izbacivati ispražnjene čahure. Podigavši glavu ugleda Chada Morgana, koji se bio približio, i reče:

— Imamo društvo.

Sva trojica se okrenu i odmah postadoše oprezni. Jedan od dvojice na ogradi skoči na zemlju.

— Tražim gospodina Simcoa — reče Morgan.

— Gospodina Simcoa? — uzviknu dječak. — Hoćete reći generala Somcoa?

Priđe Morganu, koji tek tada vidje da to nije dječak već djevojka. Okretana i hitra kao momčić, ali ne i bez djevojačkih draži, koje sa karirana košulja i izbljedjele traperice prikrivale samo površnom pogledu.

— Da, generala Simcoa — ispravi se Morgan.

— Tu je negdje. — Djevojka ga je prodorno gledala.

— Sjažite i potražite ga... osim ako niste prokleti Jenki!

Morgan, koji je već htio sjahati, ponovo se vratio u sedlo.

— Bojim se da sam baš to... Jenki. — Nasmiješi se. — No, nisam znao da su Jenkiji prokleti.

— Svi su Jenkiji prokleti! — vatreno će djevojka. — Mi mrzimo Jenkije!

— To je vaše mišljenje, gospodice...!

— Zovem se Cass... Cass Simcoe. Zapravo, Cassie, no mrzim to ime.

— Cass. Dobro, sviđa mi se Cass. No, priznao sam... ja sam Jenki. Ipak bih htio govoriti s generalom.

Ona se okrene kući, svije dlanove oko usta i vikne:

— Hej, generale! Neki bi stranac s tobom razgovarao. Spusti ruke i ponovo se okrene. — Kako se zovete, gospodine?

— Chad Morgan.

— Jeste li se borili u ratu?

Morgan kimne.

— Što ste bili? Narednik, kapetan... major?

— Jok! Narednik, konjički narednik.

— Konjički? Podnošljivo. Tata je bio brigadni general.

Iz kuće izađe visok i snažan bradati četrdesetogodišnjak.

Još je nosio sive hlače od uniforme južnjačkog oficira.

— Evo ga — reče Cass. — Ne začudite se ako vas otjera... — ušuti, a onda iznenada upita: — Koliko vam je godina?

— Dvadeset i osam — odgovori iznenađeni Morgan.

— A što mislite koliko je meni?

— Petnaest?

Ona zausti da odgovori, očito ljutita, ali se predomisli jer im se njezin otac približio.

— Tata, ovo je gospodin Morgan. Kaže da želi s tobom razgovarati, ali nije rekao zašto. No upozoravam te, on je prokleti Jenki...

— Cassie! — prekori je general. Okrene se Morganu, kruto mu se nakloni, ali ne pruži ruku.

I Morgan kimne.

— Preći ću odmah na stvar, generale. Čuo sam da imate malo stoke... Iz

džepa izvadi oglas s pozivom na prodaju stoke i pruži ga generalu.

— Ako ste došli zbog ovoga, gospodine Morgan, nisam zainteresiran. Prošle sam godine pokušao otjerati na sjever jedno malo stado, ali su me vaši... ovaj, neki kradljivci opljačkali.

— Pawnee City je mnogo zapadnije od područja u kojemu djeluju otimači stoke — reče Morgan. — Put je potpuno siguran, a na kraju vas čeka gotovina, gospodine generale. Moj ortak, gospodin Jagger i ja podizemo taj gradić uz željezničku prugu, otprilike stotinu milja zapadnije od Kansas Cityja. Željezničko društvo jamči nam značajne olakšice, odvojak pruge i mogućnost prijevoza stoke...

— Znači da još ne raspolazete sa svime što piše u oglasu?

— Sve je to u izgradnji, kao i sam Pawnee City.

— Gradite čitav grad? — iznenađeno će general.

— Hotel, obore, trgovine... Vlasnici smo zemljišta na kojem će biti podignut grad.

— Vlasnici gradskog zemljišta! — uzvikne Cass. — Mora da ste grdno bogati, gospodine.

General je oklijevao, onda progovori:

— Ja sam dugo bio u stočarskom poslu i prije rata sam nekoliko stada dotjerao do New Orleansa, a jedno čak do Joplina. Nekoliko godina se ništa nije prodalo i stoka je zapuštena, jer više ne možemo plaćati kauboje. Ova trojica rade bez ikakve naknade. Ranč smatraju svojim domom i ja ih ne mogu otjerati.

— Oni smiju raditi besplatno, ali crnci više ne smiju — objasni Cass. — Zato je mama morala otići. Jenkiji su rekli da je moramo plaćati. Budući da nismo mogli, morala je otići. Plakala je i plakala, no natjerali su je da ode...

— Molim te, Cass... — General uzdahne, pa objasni: Podario sam joj slobodu prije rata, a kad je umrla moja žena, Cassina majka — ona je bila mojoj kćerci druga majka Cass ju je tako i zvala. Bila je u nas sve dok je prije nekoliko mjeseci ti prokleti političari... Oprostite, gospodine.

Ne ispričavajte se, generale — rekne Morgan. — I ja mislim o njima isto što i vi. Oni su uglavnom hulje...

— Oni su prokleti Jenkiji! — Cass Simcoe prezirno pljune. — Mrzim ih... mrzim sve proklete Jenkije! Mrzim i vas! — viknu, uperivši prst u Morgana!

— Kako se to ponašaš, Cassie! — uzviknu general. — Ispričaj se gospodinu Morganu!

Djevojče jedva promrmlja ispriku i skrivajući suze okrene se i otrči prema kući.

— Oprostite joj — reče general. — U ovakvoj je sredini teško odgajati djevojku. Imala je samo četrnaest godina kad joj je majka umrla.

— Četrnaest? Znači, sada joj je osamnaest.

— Gotovo devetnaest.

— A ja sam joj rekao da je petnaestogodišnjakinja. Nije čudno što se ljuti na mene.

Nakon nekoliko trenutaka, general reče: — Možda ću pokušati još jednom otjerati stoku na prodaju, gospodine Morgan. Morat ću. Ne možemo još dugo ovako. Cass mora u školu. I mora napokon odbaciti dječaćku odjeću... Mogu li zadržati oglaš?

— Dapače, gospodine, zato sam i došao. Razmislite, generale. Ako se odlučite, Pawnee City vas čeka... slijedećeg proljeća.

— Dobro, gospodine. — General odjednom ispruži ruku. — Oprostite što nisam bio baš gostoljubiv.

Morgan kimne, rukuje se i uzjaše. Pogleda prema kući, okrene konja i odjaše.

Jedva je odmakao nekoliko stotina metara kad začu iza sebe konjski galop. Okrene se u sedlu i ugleda Cass Simcoe na brzu i lijepu konju.

— Oprostite, gospodine Morgan — reče djevojka kad ga je dostigla. — Ja... ja vas ne mrzim, vjerujte mi.

— Naravno da vam vjerujem. Ne i ja vama dugujem ispriku zato što sam vas ocijenio kao petnaestogodišnje djevojče.

— Oh, tata vam je rekao! — Njezino preplanulo lice kao da se zacrvanjelo. — Tata će poći na Kansas. Ja ću ga

nagovoriti. Hoćete li... hoćete li vi biti tamo?

— Vjerujem da hoću.

— Onda ću vas vidjeti. Barem ću, znači, naći nekog poznatoga tamo.

— Nećete valjda i vi goniti stoku?!

— Zašto ne bih? Ja mogu sve što može bilo koji muškarac... znam sputati govedo, obuzdati nepripitomljenog konja, pa čak i kuhati.

— Pa dobro, Cass. Do viđenja dakle. u Kansasu!

...

Kiše, snijegovi, mrazevi, vjetar i nezmiljeno teksaško sunce već su se gotovo dvije godine smjenjivali i postupno ali neodgodivo brisali tragove što su u omanjoj dolini ostali nakon kratkog okršaja, no Tom Alder ih je ipak pronašao. Imao je dovoljno vremena da ih pomno prouči.

Samo vremena je i imao.

Bilo je gubitaka na obje strane u okršaju i on je pronašao humke jedanaestorice vojnika Konfederacije i pet vojnika unionističkog Sjevera.

Raskopao ih je, strahujući da će naći ostatke svoga brata, ali među tim napola raspadnutim leševima njega nije bilo. Pretražujući poprište, mogao je predočiti svu žestinu borbe. A sjećao se i izvještaja dvojice preživjelih, koji su se uspjeli izvući i pridružiti Shelbyju, o tome da su imali kola.

Proširio je područje traganja i tek nakon više sati jahanja i čitanja tragova našao je na ostatke prevrnutih bolničkih kola; kosti dvaju konja još su bile pored ostataka kola.

Lešinari i kojoti odavno su završili posao, no i prije no što je sjahao, Alder je znao da je našao što je tražio. Namršten i blijed u licu stao je skupljati ostatke nekadašnje sive uniforme. Našao je napola istrulu kožnatu lišnicu i u njoj nečitko pismo i nekoliko srebrnih novčića, komadić metalne značke. Zakopao je kosti, no tek nakon toga što ih je pažljivo proučio i otkrio rupu u lubanji. Bila je na takvom mjestu da bješe nedvojbeno da je metak bio ispaljen u glavu njegova brata, Jima Aldera, iz blizine, i to dok je ležao na zemlji.

Tom pregleda ostatke kola. Našao je dobro očuvanu željeznu oko-

vanu škrinju. I da nije u blizini na zemlji našao i zlatnik od deset dolara, znao bi da je škrinja nekad bila puna zlata. Izgubljeni zlatnik svjedočio je o tome da je sadržaj škrinje bio u žurbi i ne odveć brižno premješten u neku drugu kutiju ili možda u bisage.

Sesnaesti ilinojski konjički puk.

Stočar Pete Mossman bio je odjeven u otrcane traperice, kariranu vunenu košulju, a šešir na njegovoj glavi nekad je bio siv. Na prednjem dijelu šešira ostao je trag metalne značke južnjačkog oficira, u obliku ukrštenih sablija. Pažljivo je odmjerio Toma Aldera i rekao:

— Put će biti dug i vrlo naporan. Mnogo jahanja, mnogo prikupljanja zalutalih goveda noću, mnogo sunca i mnogo rijeka koje valja pregaziti.

— Već sam mnogo puta sve to prošao.

— Tako i izgledate. Dobro, plaća je dvadeset dolara mjesečno, isplata u Kansasu. Kad prodam stado... Ako ga prodam. — Mossman zašuti, pa upita: — Kako se zovete?

— Mogao bih vam reći Smith, ili Val-landigham, no i onako biste prije ili poslije saznali moje pravo ime. Ime mi je Tom Alder.

Stočar gotovo nečujno fućne.

— Čuo sam već za to ime. Unionisti su za vama izdali nekoliko potjernica, zar ne?

— Možda je još koja na snazi. Ne znam.

— Dobro, Alderu, možeš s nama u Kansas. Što se mene tiče... rat je završen.

Helen Jagger je bila ljepša no ikad i presretna što ponovo vidi bratova ortaka.

— Imam svu silu pitanja za tebe, Chad. Moraš me povesti na večeru!

S tom je namjerom i došao. Te večeri u blagovaonici hotela »Planter« odjednom mu se učini da iščezavaju sve njegove dvojbe o vlastitoj sudbini.

— Joe mi je upravo jučer pisao — reče ona. — Hotel je gotovo završen, obori su spremni, a željeznica je izgrađila odvojak. — Ona se nasmije. — To

je moja zasluga. Nisam dala ni treha mira gospodinu Fossu. — Nalakti se objema rukama na stol i pogleda ga lijepim plavim očima. — Reci, kako je u Teksasu. Zar je uistinu tako loše kako piše u novinama?

— Još gore. Politikanti i politički pustolovi preuzeli su potpuno kontrolu u svoje ruke i oduzeli Teksašanima svaku vlast. Mnoštvo dobrih i poštenih ljudi odbjegli je u šumu i na zapad od Pecos.

Nakon nekoliko trenutaka šutaje upita: — Kako ti živiš?

— To nije nikakav život — odgovorila je zamišljeno. — Ja sam žena, a svijet u kojem živim sasvim je po mjeri muškaraca.

— Zar ne postoji i svijet za ženu?

— Oh, valjda postoji, ali ja ne želim takav život. Nasmiješila se. — Htio bi znati ima li u mom životu neki muškarac, zar ne?

Njemu bi nelagodno zbog izravnog pitanja, no ipak kimne.

— Nema. Još nisam spremna. Za vrijeme rata morala sam raditi da bih mogla živjeti. Okusila sam malo od većega muškog svijeta i... svidio mi se. Želim raditi, nešto postići. Želim graditi željezničku prugu... ili podići grad...

— Grad?

— Pa to činite ti i Joe. On želi zaraditi milijun dolara, a to želim i ja. Želim ići u New York, u London, u Pariz... Želim sve što mogu samo novcem dobiti.

— Ako sve bude kao što smo zamislili, Joe će mnogo zaraditi.

— I ja ću! — Pogleda iznenađeno u njegovo ne baš vedro lice. — Zar tebi nije stalo do novca?

— Vjerojatno isto onoliko koliko bilo kome drugome. No, nikad ga nisam imao odviše... zapravo, ne znam.

— Ali i ti si snivao, zar ne? O čemu si snivao u najsmjelijim snovima, Chad?

Mogao joj je reći da je često snivao o ženi kakva je ona, ali nije bio pravi čas za to. Uostalom, možda ona i nije žena o kakvoj je snivao. Tjelesno jest, ali...

III

Pruga Željeznice Kansasa i Kolorada stigla je do Pawnee Cityja početkom ožujka. Chad Morgan je putovao prvim vlakom koji je krenuo u taj gradilište.

Iako je kišilo, u Pawnee Cityju se svuda radilo i gradilo. Trava što su je ovdje pasli bizoni odavno je iščezla pod čizmama i konjskim kopitama. Na mjestu koje je posljednji put vidio kad su ga on i Jagger premjeravali planirajući izgradnju, Chad je gazio blato.

Ortaka je zatekao pod trijemom hotela koji još nije bio izgrađen do kraja. Ugledavši Morgana, Joe se radosno nasmiješi.

— Chad! Upravo sam mislio na tebe!

— Mogu misliti — Morgan se nasmije, a onda mahne glavom prema nedovršenom hotelu i reče: — Mislio sam da je završen.

— Što misliš zašto radimo i po kiši — Jagger uzdahne. — U zaostatku smo. Morao sam svakom od ovih ljudi izuzetno dobro platiti da bih ih namamio ovamo. Velika trgovina je mal'ne gotova, a na onom prostoru bit će salun. Obori i rampe za ukrcaj stoke stajali su više no što sam računao. Ali očekujem mnogo stoke... Kako je bilo u Teksasu?

— Razgovarao sam s mnogima. Dotjera li svaki od njih onoliko goveda koliko je rekao, Kansas neće znati što će s tolikom stokom. Nego, koliko smo se zadužili?

— Pedeset tisuća dolara. Za drvenu građu, opremu i hranu.

— Koliko nam je gotovine ostalo?

— Dovoljno da isplatimo radnike za slijedeći tjedan.

— A onda?

— Valjda će dotle stići kakva stoka. — Jagger se nasmije. — Bit će to prava trka.

— Odjahat ću prema jugu i izvidjeti stiče li koje stado.

* * *

Te je noći Morgan spavao na otvorenom, iako je zemlja bila mokra, a vrijeme neugodno hladno. Sanjao je o

velikim stadima teksaške dugoroge stoke i osmjehivao se u snu osluškujući mukanje brojnih goveda.

Probudio se, ali mukanje nije prestalo. Zatrepta očima, proturje od jutarnje hladnoće i ustade.

Kad je dojahao na vrh obližnjeg brežuljka, u dolini ugleda najdivniji prizor što ga je ikad u životu vidio: veliko stado kako pase!

Teksaški dugorošci!

Približivši se logoru Tekšašana, Morgan uzviknu:

— Ja sam iz Pawnee Cityja!

Muškarac koji mu se približio, pruži ruku i predstavi se:

— Ja sam Dan Hastings. Dovodim u Pawnee City dvije tisuće grla najpročćenije teksaške stoke koju ste ikad vidjeli. Recite: je li istina da je željeznica stigla u Kansas?

— Jest. Pruga je izgrađena sve do Pawnee Cityja.

— A kupci?

— Već čekaju — odgovori Morgan s prizvukom likovanja u glasu.

Hastings se okrene svojim ljudima i uzvikne:

— Jeste li čuli, momci? Čekaju nas kupci s džepovima punim gotovine!

Odjednom ta gomila umornih, mokrih, prljavih i neobrijanih južnjaka kao da se preporodi. Zaurali su od veselja, i pohrlili do Morgana i rukovali se s njim, smijući se i nadmećući se glasnim izjavama o tome kako će proslaviti dolazak u Pawnee City.

* * *

Salun pod šatorom je proradio, hotel je bio pod krovom, a i sobe su bile gotovo spremne, premda nisu bile okrečene i premda nije bilo pokućstva. Prvo stado dugorožaca prelazilo je rijeku na gazu dvije milje južnije od Pawnee Cityja.

Joe i Chad stajali su pod trijemom i gledali niz Glavnu ulicu. Malo dalje od njih, također pod trijemom, stajali su nervozni i uzbuđeni kupci stoke.

Negdje izvan grada začu se pucanj. Potom drugi pa još jedan...

— Dolaze!

Pojavi se prvo govedo. Za njim su išla dva, a još dalje iza njih čitavo stado. Tekšašani su jahali oko stada i

pucajući u zrak tjerali goveda na stazu obilježenu kolcima koja je vodila u Pawnee City.

Dok su kauboji tjerali goveda na okup, sva tri kupca opkoliše Hastingsa.

— Dajem vam dvadeset tisuća za stado — reče jedan.

— A ja dvadeset i dvije — viknu drugi.

Treći odmah povisi na dvadeset i pet tisuća.

— Podvostručite ponudu i stado je vaše — reče Hastings.

Kupci se pogledaše zaprepašteno.

— Gospodo — umiješa se Jagger — najprije moramo nešto popiti.

Teksašani prihvatit će poziv na piće s radošću i odmah krenu u šator u kojem se viski točio iz dvije otvorene bačve.

Svaki rad u Pawnee Cityju prestade. Radnici i obrtnici se okupiše u salunu i Morgan se jedva probio do Jaggera.

— Službenik željeznice je brzjovio u St. Louis tražeći vagone za stoku.

Jagger ga uze za ruku i povede u stranu.

— Rekao sam im da su vagoni već na putu i da će stići sutra...

— To nije istina, Joe — reče Morgan. — Službenik mi je rekao da su vagoni za stoku sada u Kansas Cityju, a još mu nije naređeno da ih se pošalje ova-mo.

— Prokleti Foss!

Pogleda prema stočaru i kupcima. — Moramo ih zadržati i smjestiti.

Vagoni za stoku stigoše u Pawnee City četiri dana poslije. Za to su vrijeme teksaški dugorošci popasli svu travu sjeverno i južno od pruge.

Iza teretnog stigne i posebni putnički vlak. Iz njega se iskrca gomila putnika: kupci stoke, radnici, majstori, lopovi, nekoliko špekulanata i poslovnih ljudi. Izide i krupna snažno građena žena, a za njom šest mlađih: sve su bile zgodne, izazovno odjevene i namirisane.

Prvi putnik koji je stigao do hotela bio je snažan čovjek odjeven u tamno odijelo kakvo nose poslovni ljudi. Oko

Morgana zatim se okupilo toliko gostiju da se stvorila gužva. Izdao je pet ili šest soba kad se sjeti da ima i upisnu knjigu. Otvori je i stavi je na stol, kako bi se gosti mogli upisati.

Dok je Morgan upućivao krupnu ženu i njezinih šest štićenica u njihove sobe, stiže žena odjevena u zelenu haljinu. Na glavi je imala šeširić s perom a u ruci putnu torbu.

— Halo, Chad! — reče.

— Helen! — Joe mi nije rekao da ćeš doći.

— Nije ni mogao, jer nije ni znao.

Skinuvši šešir, ona se pridruži Morganu za stolom koji je služio umjesto tezge. Nasmiješi mu se i bez oklijevanja obrati novom gostu koji je upravo u tom trenutku ušao.

— Izvolite, gospodine. Jednokrevetna soba stoji tri dolara, dvokrevetna pet.

— Ja sam tražio dva — šapne joj Chad.

— To nije dosta. Pruži gostu olovku i glasno reče: — Upišite svoje ime, molim vas.

Došljak odmahne glavom.

— Ja sam došao vidjeti gospodina Jaggera.

— Ja sam njegova sestra — reče Helen — a ovo je njegov ortak, gospodin Morgan.

— Pa, mogu se i njemu obratiti. Čovjek posegne u džep i izvadi neki papir. — Ovo je račun. Devet tisuća šest stotina i četrdeset i pet dolara.

Morgan razrogači oči.

— Mora da ste lud!

— Ja sam predstavnik tvrtke za trgovinu građevnim materijalom iz Kansas Cityja. — Izvadi iz džepa još jedan papir. — Ako nećete isplatiti, moram vam uručiti ovo. Nalog za zapljenu imovine.

— Dajte mi da to vidim — uzviknu Helen.

Čovjek odmakne njezinu ispruženu ruku.

— Uručit ću to gospodinu Jaggeru ili njegovu ortaku.

— Dajte to Jaggeru — reče Morgan. On brine o računima.

— Onda neka se pobrine i za ovaj!

U taj čas pride još jedan muškarac s papirom u ruci.

— Imam račun za gospodina Jaggera. Ja sam od tvrtke »Allington«. Dvije tisuće i tri stotine dolara...

Kad se toj dvojici pridružio i treći, Morgan kreće prema izlazu govoreći:

— Idem po gospodina Jaggera.

— I mi ćemo s vama — brzo reče jedan od trojice.

— Gospodo — umiješa se Helen — ostalo je još samo nekoliko slobodnih soba, a u krugu od pedeset milja nema drugoga mjesta gdje biste mogli spavati pod krovom. Vlak se vraća u Kansas City tek sutra. Hoćete li uzeti sobe, ili ćete radije spavati pod vedrim nebom među kojotima i čegrtušama?

Naplatioci računâ bili su gradski ljudi i Helenine su ih riječi odvratile od Morgana. Zahvaljujući Heleninoj snalažljivosti, Chad se gotovo neopazice izvukao iz njihovih šaka. Pođe u šator gdje se točilo piće i nađe Jaggera gdje pokušava prodati gradilište nekom čovjeku crvena i zajapurena lica.

— Pet stotina dolara! To je odviše za tako prokletu malo gradilište.

— Gradilišta u gradu su skupa, prijatelju — nemarno mu odgovori Jagger.

— Kakav biste posao započeli?

— Pa, još nisam sasvim odlučio.

— U tom slučaju, gradilište će vas stajati sedam stotina i pedeset. Neću dopustiti nikakvim špekulantima da mi kvare posao. Zemljište će vas stajati pet stotina ako odmah počnete gradnju dućana ili nečeg sličnog. Ako namjeravate graditi, cijena je od sedam stotina i pedeset pa naviše.

— To mi se ne sviđa, ali ipak ću uzeti ova dva gradilišta.

— Svaki kupac koji kupuje dva gradilišta mora platiti još više. Dvije tisuće.

Čovjek zausti da se usprotivi, no onda se predomisli i posegne u džep.

Dobro. Dajte mi priznanicu.

Jagger potraži u džepu komad papira na kojemu olovkom koju uzé od Morgana napiše: *Od donosioca ove potvrde primio sam dvije tisuće dolara u gotovu za parcele br. 5 i br. 6.* Kad je čovjek otišao, Chad reče:

— U hotelu su trojica s računima koji ukupno iznose osamnaest tisuća. Jedan od njih ima i sudski nalog.

— Što će mu ovdje sudski nalog. — Jagger se nasmije. — Tu nema šerifa niti bilo koga tko bi obavio pljenidbu.

— Imam još jednu vijest. Sestra ti je ovdje.

Radost ozari Jaggerovo lice.

— Pisala mi je da misli o tome kako bi se mogla preseliti k nama nakon što nam posao krene, ali nisam očekivao da će tako brzo stići.

Potrcio je prema hotelu, a Morgan koji nije čeknuo za tim da se ponevo suoči s vjerovnicima ostade na ulici. Malo zatim pride mu čovjek pedesetih godina i upita: — Možete li mi reći gdje mogu naći gospodina Jaggera?

— Upravo je prošao pored vas. Ja sam Chad Morgan, njegov ortak.

— Cuo sam da ste vi i gospodin Jagger vlasnici čitavog Pawnee Cityja. Upravo sam doputovao vlakom i ja bih... ovaj... htio bih se ovdje nastaniti i otvoriti mali dućan.

— Kakav?

— Trgovinu željeznom robom, alatima i raznim priborom.

— U tom slučaju trebat će vam više od jedne parcele zemljišta, jer svaka ima samo dvadeset stopa.

— Hm, onda znači četiri, pet parcela. Koliko bi stajalo pet?

— Stotinu stopa? — Morgan se zamisli. — Moj je ortak maločas prodao dvije parcele po dvije tisuće dolara...

— Dobro, uzet ću ih po toj cijeni. Znači, za pet parcela deset tisuća.

— Ah, ne! — Morgan proguta slinu. Još je prodao dvije parcele za dvije tisuće... po tisuću za svaku.

— Bio sam spreman platiti deset.

— Pet tisuća je sasvim dosta.

— Vi ste pošten čovjek, gospodine Morgan. — Kupac mu pruži ruku. — Prezivam se Buffington. S vremenom ćemo se i bolje upoznati.

IV

S dolaskom Tekasašana i vlakom punim kupaca stoke, špekulanata, kartata i raznih drugih švatoва, stanovništvo Pawnee Cityja popelo se na više od stotinu ljudi.

Našavši Helen u društvu Hastingsa i njegovih kauboja, kako jede grah s govedinom, Chad je upita gdje je Joe.

— Zараđuje novac — odgovori mu ona. — Čitavo popodne prodaje gradilišta. Prije sat vremena vidjela sam ga s nekim čovjekom s kojim je razgovarao o otvaranju banke. Spusti tanjur s grahom na zemlju pored sebe i nastavi: — Sve o čemu sam snivala u St. Louisu ostvaruje se. Imamo grad i zarađujemo. Postat ćemo bogati. Preostaje još samo jedno što valja urediti. — Načas ušuti, a onda reče: — Nas dvoje.

— Što?! — Zaprepastio se Morgan.

— Ti si zgodan momak, Chad. Zar ti to još nije rekla ni jedna djevojka?

— Nisam imao mnogo vremena za to. Najprije rat, a potom...

— Svi ćemo mi još neko vrijeme biti odveć zauzeti poslom, ali zašto ne bismo to već sada sredili. Žene će navali-ti u Pawnee City i najbolje će biti da se već sada osiguram. — Helen se nas-mije i nastavi: — Sviđaju mi se stidljivi muškarci... zato što ja nisam stidljiva. Slušaj, Chad, nema razloga da tra-žiš kruha nad pogačom. Osim toga ne bih htjela da se naš novac dijeli. Bo-lje da ga zadržimo u obitelji. Narav-no, ako želiš još neko vrijeme imati svoju slobodu...

— Ne želim — odgovorio je jedva ču-no.

— Onda je dogovoreno! Čim u Paw-nee City doluta prvi sudac ili sveče-nik... Zausti, pa doda tiše: — Pođimo u hotel. Htjela bih... htjela bih da me... poljubiš.

On hitro pruži ruku i privuče je k sebi. U taj čas noćnim se zvukom razli-ježe oštar, iznenađan pucanj.

Morgan ispusti Heleninu ruku i po-gleda prema šatoru gdje se tošilo piće. Pred ulazom su dva fenjera u gotovo potpunom mraku stvarala malu oazu svjetla i Chad vidje kako ljudi bježe iz šatora. Pusti Helen i potrči prema šatoru.

— Što se dogodilo? — upita prvog na koga je naišao.

— Netko je pucao u nekoga.

— Tko?

— Ne znam. Kartali sino i odjednom je taj kauboj uzviknuo djelatelju kara-

ta da je varalica. Zatim je, prije no što se itko od nas snašao, djelatelj kara-ta trgnuo revolver... i kauboj je ostao na mjestu mrtav.

Morgan pustí čovjeka kojeg je ne-svjesno držao za mišicu i uđe u šator.

Pillsbury i nekoliko ljudi okružili su nečije nepomično tijelo na podu. Neki čovjek, koga Morgan do tega trenutka nikad nije vidio, stajao je s revolver-om u ruci. Uređan muškarac, bijele puti u tamnom elegantnom odijelu.

— Vi ste ubili ovog kauboja?

Kockar mirno pogleda u Morgana.

— Nitko nekažnjeno nije Buckleyja Thornea nazvao varalicom.

— Daj mi taj revolver — reče Mor-gan najoštrije što je mogao.

— Zašto? — Kockarove se oči suziše.

— Zato što sam rekao.

— Oduzmi mi ga... ako možeš.

Tri kauboja udoše u šator. Htjedoše pored Morgana jurnuti na kockara, ali ih on zaustavi.

— Gospodine — reče jedan od njih — ovaj je kicoš ubio Curleyja Meekera. Mi ćemo mu nabaciti omču oko vrata.

— Nitko meni neće namaknuti omču! — Revolver u ruci Buckleya Thorena se podiže. — Razmaknite se da iziđem.

U tom trenutku Morgan ga udari. Pogodio je točno u bradu i kockar se skljkao. Revolver mu ispade iz ruke.

Kauboji se obore na nj i dok je Mor-gan našao kockarov revolver već su ga polusvjesnog izvlačili iz šatora.

Chad uperi revolver u zrak i poteg-ne obarač.

Pucanj iznenadi kauboje. Spontano ispuste Thornea i okrenu se Morganu.

— Nećete ga objesiti — reče Chad mirno. — Ubio je čovjeka i mora plati-ti za to, ali valja mu suditi.

U šator utrči Jagger.

— Što se događa? — upita.

Morgan pokaže na mrtvog kauboja na zemlji.

— Pillsburyjev lešinar ga je ubio.

— Zašto?

— A što da čovjek uradi kad ga net-ko nazove varalicom? — umiješa se Pillsbury. — Osim toga, kauboj je prvi potegnuo za revolverom.

Jagger je oklijevao, onda reče:

-- Dakle, samoobrana.

— Samoobrana ili ne — oštro će Morgan — njemu će se suditi.

-- A tko će ga odvesti u Kansas City?

— Mi — spremno će jedan od Tekšašana. — Odvest ćemo ga do najbližeg drveta i poštedjeti vas mnogih nevolja.

— Gospodine Hastings — Jagger se okrene stočaru — žao mi je za mladića. Ovo je nov grad i sve još nije kako bi trebalo biti, no nikako nećemo dopustiti da ljudi ovdje ubijaju. Moje je mišljenje da krivca valja primjerno kazniti...

— Joe! — viknu Morgan.

— Oko za oko, zub za zub, Chade.

Kauboji se bace na Thornea i odgurnu Morgana koji ga je pokušao zaštititi. Oboriše kockara na zemlju i stadoše ga udarati nogama i drškama izvučenih revolvera, a onda ga svega krvavog iznesoše iz šatora.

Svijeće su u hotelu bile nedostižno blago, no kad je Chad ušao u predvorje vidje da u maloj prostoriji iza stola koji je služio kao hotelski pult gori svijeća. Vrata su bila otvorena i on vidje Joa gdje korača amo-tamo i Helen kako sjedi za stolom sklepanim od dasaka.

— To se nije moglo spriječiti, Joe — govorila je Helen. — Prestani misliti o tome.

-- Mogao sam to spriječiti, ali bi se pronio glas da mi je više stalo do života jednog kockara nego do života tekšaškog kaubojia. A čitav ovaj grad i sav naš posao počiva na dobroj volji Tekšašana.

Ugledavši Chada Helen ustane.

— Chad! Gdje si bio dosad?

— Setao sam.

Ona mu priđe i pogleda ga veselo u oči.

— Rekla sam Jou.

— To sam oduvijek želio, Chad. — Jagger priđe i pruži mu ruku. — Vas dvoje... — Drugu ruku položi na Morganovo rame i pogleda ga u oči.

— Pobrinuo sam se za vjerovnike.

— Smogao si osamnaest tisuća gotovine?

— Ne, ne. Dao sam svakome po tisuću dolara i tako ih za neko vrijeme

smirio. Sada znaju da će moći naplatiti svoje račune. Pawnee City je pun pogodak.

— Jesi li siguran, Joe? Dva su čovjeka danas ubijema. Zar to smatraš uspjehom?

— Ovo je granica, Chad. Ljudi su ovdje okrutni, divlji. Ovdje nema zakona i ljudi svoje raspre rješavaju nožem ili revolverom. Mislio sam da ti shvaćaš takve stvari. Prošli smo zajedno kroz rat i nikad nisi pokazao nikakvu preosjetljivost, Chad.

— Ali to je bio rat, Joe!

— I ovo je rat, Chad. Ti i ja protiv svijeta.

— Mi protiv svijeta — reče Helen. — Nas troje. — Okrene se Morganu. — Zar ne?

On kimne. Ni Joe ni Helen nisu zamijetili kolebanje, koje je potrajalo tek djelić sekunde.

Morgan iziđe iz ureda nad vratima kojega je visio velik natpis: **Jagger & Morgan, trgovina nekretninama**. Upravo je prodao novom građaninu Pawnee Cityja zemljište za farmu. Zakoračivši na ulicu, pogled mu se susrete s pogledom Tekšašanina koji je upravo dojahao u grad. Konjanik mu doviknu:

— Halo, gospodine Morgan!

Bio je to Tom Alder.

Chad mu uzvрати pozdrav i reče: — Sve si bliži domu, zar ne?

— Pa eto, već sam u Kansasu. — Alder sjaši i priveže konja.

Pogleda oko sebe, pa rukom napravi kružni pokret i reče: — Bogami, pravi grad. Ne bih mislio da se sve to može izgraditi s dvadeset i pet tisuća!

— Molim?

— Čini mi se da sam od nekoga čuo kako ste sve ovo započeli s dvadeset i pet tisuća dolara.

— Potrošili smo sedamdeset i pet — reče Morgan i odmah promijenio predmet razgovora. — Stigao si sa stokom?

— Tri tisuće i pet stotina mršavih dugorožaca. Hoćeš li popiti čašicu sa mnom?

Sada ne mogu. Imam posla. Vidjet ćemo se poslije.

Alder je gledao za njim dok je odlazio, a onda uđe u salun »Longhorn«.

Morgan krene prema hotelu. Odjednom začuje kako mu se približava konj u trku, ali se ne okrene. To je u Pawnee Cityju bio posve uobičajen zvuk. Kao i iznenadni pucanj, što trenutak zatim odjeknu.

— A onda neki glas uzviknu:

— Hej, Jenki!

Morgan se okrene u trenutku kad se konj zaustavi na korak od njega. Cass Simcoe i sada bješe odjevena u traperice i mušku košulju, ali joj je kosa bila duža no prošle jeseni, kad ju je upoznao u Teksasu.

Kad je skočila s konja, Morgan se nasmije.

— Hej, djevojčice!

— Prokleti Jenki!

On pruži ruku, Cass je samo tren oklijevala, a onda je prihvatila.

— Dakle, stigli ste — reče Morgan. — Pa, kako vam se sviđa Kansas?

— Nisam mnogo vidjela. Tek smo stigli... zapravo, tata i momci tek prelaze rijeku. Ja sam dojahala ispred njih. — Ogledavši se ponovo, naprči nos. — I ovo nazivate gradom? U nas su gradovi ljepši.

— Naravno, no haj'te sa mnom u hotel. Želim da upoznate moju vjerenicu.

— Vašu vjere... što?

— Djevojku koju ću oženiti.

— Niste mi rekli da imate draganu. Cass izvuče ruku iz njegove.

— Tada još nisam imao. To je sestra moga ortaka.

Cass Simcoe se pomalo usiljeno nasmije.

— No, čestitam, Jenki! I ja ću se jednog dana udati. — S očitom željom da promijeni razgovor, upita: — Je li istina da ćemo stado moći prodati za gotov novac?

— Dosad je sva stoka koja je stigla bila prodana. Cijena ovisi o tome kakva su goveda. Možda će vaš otac htjeti najprije dobro napasti stoku, kako bi postigao veću cijenu.

— Ne, sigurno neće. Rekao je da ćemo prodati što prije možemo i odmah se vratiti kući.

— Dodite, povest ću vas u hotel. — Morgan je ponovo uhvatio za mišicu.

Ona krene, no odmah zastane.

— Ne mogu dopustiti da me tako zguzvanu i nedotjeranu predstavite

toj... vašoj dragan! Zar je ne bih mogla upoznati nakon što prodamo stoku i ja kupim haljinu? Bit će najbolje da se vratim do tate.

— Ne puštam vas nikamo — reče on tobože strogo.

Kad su ušli u predvorje hotela, ponovo se pokušala otrgnuti, no on je bez oklijevanja uveo u ured u kojem je Helen nešto radila.

Helen podiže glavu i ustane. Pogleda Cass i iznenadi se kad vidje da je to djevojka.

— Ovo je Cass Simcoe — predstavi je Morgan. — Kćerka generala Simcoa... Cass, ovo je moja vjerenica.

— Kćerka generala Simcoa? — ponovi začuđeno Helen.

— Bivšeg južnjačkog generala. On je dotjerao stoku, a Cass je došla s njim. Prošle sam jeseni bio na njihovoj farmi.

— A! — Helen se nasmiješi i pruži ruku. — Zdravo, Cass. Dobro došli u Kansas!

— Ah, gospodice... gospodice Helen — uzviknu Cass — vi ste uistinu lijepi! — Zacrveni se i pogleda u Morgana. — Niste mi rekli da je tako lijepa.

— Jeste li se prijavili? — upita Helen.

— Prijavili?

— Helen hoće reći jeste li se upisali u hotelsku knjigu — reče Morgan i obrati se Helen. — Ne, nisu. Cass je dojahala ispred stada. Stoka još prelazi rijeku. General će vjerojatno stići prije noći. Cass bi u međuvremenu mogla obići dućane.

— Oh, ne mogu! Nemamo novaca... to jest, još nemamo.

— Imat ćete kad vaš otac proda stoku. Dotle možete kupovati na zajam.

— Ne smijem trošiti prije no što prodamo stoku.

— Ipak biste se htjeli malo dotjerati, zar ne? Helen je shvatila djevojku. — Uze Cass za ruku. — Dodite sa mnom u moju sobu. Imam haljinu koja će vam pristajati. Posudit ću vam je.

Cass nemoćno pogleda Morgana, no on odmahne glavom i djevojčice se prepusti Helen.

Kad je stigao general Simcoe u pratnji Jaggera, Morgan je bio u hotelu.

— Chad — doviknu Jagger — sjećaš li se generala Simcoa? Kaže da si prošle jeseni svratio na njegovu farmu.

— Naravno. Kako ste, generale? Drago mi je da ste se odlučili dotjerati stoku.

— I meni, ako je istina sve što sam čuo o prodaji stoke.

U tome trenutku u predvorje sije Cass. Morgan ju je jedva prepoznao, odjevenu u haljinu ružičaste i bijele boje. Helen je diskretno nacrvenila djevojčine jedre obraze a kosu tako uredila da je blistala novim sjajem.

— Tata...

General se okrene i htjede se nakloniti, a onda prepozna kćerku.

— Zaboga, Cass! Zar si to ti?

Ona se zadržala preko predvorja i baci mu se u naručaj.

— Ni sama sebe nisam prepoznala u zrcalu gospođice Jagger.

U to im se pridruži i Helen. Smiješeći se, ona se obrati Simcou:

— Imate divnu kćer, generale.

— To je moja sestra, generale — reče Jagger. — Chad i ona će se uskoro vjenčati.

— Od srca čestitam — promrmlja general, obraćajući se Morganu. — I vama, gospođice.

* * *

Chad je sjedio pod trijemom ispred hotela i razmišljao o Helen Jagger. Bio je zaljubljen u nju, ali bojao se sam sebi priznati da ga njezin smisao za poslovnost pomalo plaši. Bilo je trenutaka kad mu se činilo da pred sobom ima djevojku bez imalo ženstvenosti. Njezina neprekidna briga o tome da nadzire sve poslove i brine o što većoj zaradi, još je više pojačavala njegov osjećaj nelagode pred njom.

Zakupljen tim mislima, Morgan ugleda Jaggera kako izlazi iz saluna »Longhorn« i krene prema njemu.

— Joe, u gradu je Tom Alder.

— Upoznao sam ga u salunu.

— Nije ti ništa rekao?

— Što misliš time reći?

— On zna da smo prisvojili zlato što je pripadalo južnjačkoj armiji.

— Rekao ti je to? — oštro upita Jagger.

— Nije toliko glup. Spomenuo je to uz put, kao nešto o čemu se govori.

— Pa što. Nitko to ne može dokazati, — Joe, nije riječ o tome može li to netko dokazati ili ne. U pitanju je Alder.

Jagger iznenađeno pogleda Morgana. — Da te ne poznajem, rekao bih da... da se bojiš Aldera.

— Zar tebe ne brine?

— A zašto bi?

— Zajedno smo u Missouriju progonili Quantrilla. Mora da si tada čuo za Toma Aldera.

— Naravno da sam čuo. On je bio jedan od najopasnijih Quantrillovih ljudi.

— On je bio suzdržaniji od Krvavog Billa i Georgea Todda, ali svi znaju da je mnogo opasniji od obojice. Čak su i pobunjenici govorili da nema boljeg strijelca.

— I ti dobro pucaš, Chad.

— Ja nisam ubojica, Joe.

— Što time misliš reći?!

— Ne to što misliš.

Ono što se dogodilo u Teksasu znamo samo ti ja, Chad. Svjedoka nije bilo. To me ne brine. A ne brine me ni Alder. A zašto misliš da on zna za zlato?

— Rekao je da smo mnogo izgradili s dvadeset i pet tisuća dolara. Brine me način na koji je to rekao. Nešto slično je rekao i onda, kad sam ga susreo u Teksasu... da se Shelbyjeva zlata dočepao Šesnaesti ilinojski konjički puk.

— To ništa ne znači. Svatko zna da se Šesnaesti ilinojski sukobio sa Shelbyjevom odstupnicom. Odviše brineš, Chad. — Jagger se nasmiješi, pa doda: — Nije li vrijeme da ti i Helen pođete na putovanje?

* * *

— Je li to Chadova zamisao da pođemo u Kansas City? — upita Helen brata.

— Moja. Nije prirodno da dvoje zaljubljenih budu toliko zaposleni da se ne stignu vjenčati. Osobito ako je djevojka ta koja je odveć zaposlena.

— Je li ti Chad što rekao?

— O tebi? Nije, ali ja ga poznajem. On je pomalo, kako da kažem, staromodan. Misli da biznis nije za žene.

— To je rekao? — Helenin glas postade oštar. — To je maslo one Teksasanke. Ali, zar i ona ne radi? Ruke su

joj žuljevite kao u muškarca. I jaše i puca baš kao muškarac.

— Chad nije zaljubljen u Cass Simcoe. On je zaljubljen u tebe. Osim toga, nikad ni s kim ne razgovara o tebi. Čak ni sa mnom. No ja slutim da mu se ne sviđa što si toliko zaokupljena poslom.

Helen je nekoliko trenutaka šutjela. Potom reče:

— Mislim da si u krivu. On dobro zna koliko ovdje ima posla. Ali lice joj je i dalje ostalo namršteno.

* * *

Kad je Morgan malo poslije šest sati došao u hotel, pođe potražiti Helen u blagovaonicu. Iznenadi se našavši Cass Simcoe gdje sama sjedi za stolom. Još je bila u Heleninoj haljini.

Ugledavši ga, ona ustade.

— Gospodine Morgan...

— Možete me zvati Chad. — Nasmije se. — A odazivam se i na »prokleti Jenki«.

— Tata kaže da ovdje na Sjeveru nikoga ne smijem tako nazivati.

— Hoće li vaš otac stići na večeru?

— Otišao je s momcima. Kaže da mu se ne čini pravednim da on spava u krevetu dok oni spavaju pod vedrim nebom. I ja sam htjela poći s njima, no on me natjerao da ostanem u hotelu.

Morgan upita smije li i on sjesti, potom sjede nasuprot i pozove konobaricu.

Bili su u pola večere kad uđe Helen. Osvrnuvši se po blagovaonici, ugleda Morgana i Cass. Načas joj se na licu odrazi nezadovoljstvo, no uspije ga odagnati i pride im posve ležerno.

— Tu ste — ljubezno reče Cass. — Tražila sam vas u sobi htijući vas zamoliti da sa mnom večerate, ali...

Morgan je već bio ustao i ponudio Heleni stolac.

— Ne mogu sjesti. Joe hoće da s njime nešto provjerim.

Nasmiješi se i kimne Cass, pa se udalji. Morgan je gledao za njom.

— Ljuta je — reče djevojka.

— Helen? Zbog čega to mislite?

— Sigurna sam. Ona... nije joj drago što sa mnom večerate.

— Besmislica. Helen je samo vrlo zaposlena.

— Što radi?

— Pa, brine o bezbroj pojedinosti. Vodi knjige, brine se za račune i slično. Zapravo, obavlja mnogo više posla nego Jagger ili ja.

— Ona me ne voli.

— Zašto vas ne bi voljela? — Morgan je iznenađeno pogleda.

Cass obori pogled. Chad ju je gledao, a onda nježno reče: — Vi ste vrlo lijepa djevojka, Cass.

Ona podigne pogled.

— Mislili ste da sam dječak! Petnaestogodišnji dječak!

Nasmiješio se, a tren zatim osmjehnu se i ona, kolebajući se i stidljivo.

V

Withers, suhonjav i visok muškarac iz istočnog Teksasa, nije se htio vratiti kući. Ubio je crnca, a došlo je vrijeme kada su crnci u Teksasu čak mogli poslati bijelca pred sud.

Bježeći iz Teksasa svratio je u Pawnee City, jer je bio umoran i žedan. Sada je stajao u salunu pored Toma Aldera i promatrao igru faroa. U gužvi oko stola netko ga gurne i stisne ga uz Aldera.

— Što si se toliko raširio — zareži on na Aldera.

Alder se mirno odmakne, pa izvadi dolar i stavi ga na dečka karo. Karta na koju je igrao Withers izgubi, a dobitak odnese dečko karo.

— Prokleti peh! — viknu Withers. Posegnu u džep i izvadi sav novac koji je imao. Odgurnuvši Alderova dva dolara, stavi svoj ulog na damu here.

— Vratite moj ulog na damu — reče Tom.

— Makni svoj prokleti novac! Ja igram na damu.

Alder pogleda u djelatelja.

— Ja igram na damu!

Djelatelj je oklijevao, zamjećujući bijek koji se kupio u Withersu. Napokon kimne, uzme Alderova dva dolara i vrati ih kamo ih je on bio stavio.

Withers ispruži ruku i odgurne Alderov novac na drugi kraj stola. Jedan od dva dolara otkotrlja se pod stol.

— Ne guraj se u moju igru s dva pišljiva dolara — zareži na Aldera.

— Gospodine — mirno će Alder — sagnite se i podignite moj novac.

— Što to znači?! — Withers odskoči kao oparen.

— Cijelo vrijeme tražite kavgu — reče Alder, još posve miran. — Ako ne podignete moj novac, imat ćete je.

— Čuj, ti prljavi...

Alder udari Withersa posred lica svojom teškom nadlanicom. Dugajlija mal'ne padne, no naleti leđima na nekog pokeraša koji je sjedio za obližnjim stolom. Zatrese glavom i uspravi se, raširivši noge i razmaknuvši malo ruke od bokova.

— Pucaj, prljavo kopile! — zareža kroza zube. — Slušao sam o tebi cijelim putem od Teksasa dovdje. Pokaži sada koliko si brz.

— Odlazi! — reče Alder.

— Potegni!

Alder podigne desnu ruku, dlana okrenutog nagore, kao da želi umiriti Withersa. Ili ga upozoriti.

— Upozoravam te, Withers: ne prisiljavaj me da pucam, jer ću te ubiti.

Withersova ruka suknu brzinom čegrtuše prema desnom bedru. Bio je napola pijan i vjerojatno zato sporiji no što bi bio da je trijezan, ali Alder mu je pružio prednost. Njegova je desnica bila ispružena s dlanom okrenutim nagore i nije je spustio k bedru prije no što je Withersova ruka obuhvatila dršku revolvera. Tada Alder trgne tako brzo da nitko nije pravo ni vidio pokret.

Začu se samo jedan pucanj... iz Alderova revolvera.

Withersov je revolver bio izvučen, ali sred grobnoga muka koji je slijedio nakon Alderova pucnja ispade mu iz ruke.

Gušeći se od krvi koja mu je navrla na usta, Withers pokuša još jednom opsovati, ali iz grla izide samo hropac. Savije se prema naprijed i sruši se.

Alder spusti revolver i pogleda mirno oko sebe.

— Je li bilo pošteno — upita mirno.

Nitko ne reče ni riječi. Pillsbury se progura kroz gomilu. Pogleda ubije-

nog, potom u Aldera, i napokon u djetelja, koji reče:

— Bila je to poštena borba.

Kad je Tom Alder ubio Withersa, Pawnee City je bio star točno dva mjeseca i tri dana. Prvoga dana dva su čovjeka ubijena, jedan od njih bješe linčovan; Pawnee City je bio grad nasilja već od prvoga dana. Pijani kauboji galopirali su glavnom ulicom i pucali na Sunce, Mjesec ili zvijezde. Ponekad su bili objasniji, pa metak uputili u neki izlog.

To je bilo u naravi Teksašana, koji su bili najbrojniji gosti Pawnee Cityja. Oni su bili ponosni. Izgubili su rat, ali nisu se htjeli posvema pokoriti vlasti sjevernjaka. Mrzili su unioniste, Sjever i sve što je s njim bilo u vezi.

Osobito su mrzili Kansas, ali su ipak ovamo dovodili svoju stoku i tu za nju dobijali novac, koji je većina od njih posljednji put vidjela prije građanskog rata. Ali to nije značilo da im se taj novac svidao. Za nj su mogli kupiti piće i tada bi sav njihov potisnuti bijes eksplodirao u divljanju.

Ipak, usprkos nasilju, nakon onoga prvog dana u Pawnee Cityju nije bilo ubojstava sve do dvoboja između Aldera i Withersa.

Nitko nije zamjeravao Alderu, nitko ga nije kaznio zbog toga. On nije bio Tekšanin, ali je bio južnjak. Borio se za Jug duže no i sami Tekšašani, jer je ša svojom četom bio otišao u Meksiko. Tamo se borio u bitkama koje nisu pridonosile težnjama Juga, no i tamo je pokazao i dokazao besprimjernu hrabrost i odvažnost. On se nije »pokajao« i nije dobio službeni oprost od pobjednikâ. Prema tome, bio je pravi i najokorjeliji južnjak.

Ipak, ubojstvo jednog južnjaka, jednoga Tekšanina zapalilo je oganj koji je već dugo tinjao... oganj tekškog poniženja, tekškog ponosa, tekškog bijesa.

Dvanaestorica Tekšašana dojahše u Pawnee City sutradan po dvoboju. Šutljivi i zlovoljni, odmah su svratili u salun »Longhorn« gdje je svaki popio po nekoliko pića, razgovarajući tihim, napetim glasom.

Kad su izašli iz saluna, prijedohše u drugi salun, nazvan »Teksas«, gdje se

odigrao dvoboj. I tu su popili nekoliko pića. A onda jedan od njih upita pipničara:

— Gdje je taj prokleti Jenki koji se usudio ovu krčmu nazvati salun »Teksas«?

Pillsbury, koji je upravo u tome trenutku izišao iz uredske prostorije, znao je kako valja razgovarati s mušterijama.

— Ne, momci. Ja nisam Jenki. Ja sam iz Mississipija, iz Natcheza.

— Momci iz Mississipija su pravi ljudi — na to će drugi Teksašanin. — No dokaži da si odande.

Pillsbury je znao što mu je činiti. Obratio se točitelju:

— Daj momcima po jedno piće iz boce s crvenom naljepnicom, na račun kuće. — Nasmiješio se Teksašanima. — To je najbolje piće, gospodo.

Najviši među Teksašanima zgrabi bocu i nagne.

— Nije osobito, ali nije ni loše. — Doda bocu prvom do sebe. — Da čujemo što ti misliš, Pesh.

Ovaj dobro potegne, zatim još jednom.

— Bučkuriš — reče, pa se obrati točitelju: — Daj drugu bocu da kušamo.

Poslužitelj pogleda Pillsburyja. Smiješak na vlasnikovu licu bio je kiseo, no on kimne. Pesh dobro nagne iz druge boce, a onda je doda visokome.

— Prijatelj možda i jest iz Mississipija, ali viski je jenkijski. Pravi bučkuriš.

— Naći ću ja pravi južnjački viski — javi se treći, pa pođe iza tezge, uze s police bocu i prolije sadržaj na pod. Onda uze drugu i doda je jednom od drugara.

Otvarali su bocu za bocom, pili i prolijevali. Pillsbury je stajao pored njih i u glavi zbrajao cijene.

Tren zatim svoti je morao dodati i cijenu velikog zrcala, jer je jedan od kauboja zavitlao bocu u staklo.

Kad se prvi od njih gotovo srušio od pijanstva, uzeli su nekoliko boca i izišli iz saluna. Uzjahaše i krenuše niz ulicu, potcikujući i pucajući.

Cass Simcoe je razgledala razne tkanine u trgovini kad začu pucnjavu, smireno, samo pogleda preko ramena kroz izlog, ali trgovac nije krio zabrinutost.

— Ti pijani Teksašani! — smrknuto promrmlja.

— I ja sam iz Teksasa — reče djevojka, nagonski ustavši u obranu svih Tekšašana.

Jedan metak razbije izlog.

— Ubit će nekog! — uzviknu trgovac. — Sagnite se...

Cass je i dalje mirno opipavala tkaninu. Ponovo se začu pucanj, tresak stakla i metak istrgne iz djevojčinih ruku tkaninu.

— E, ovo je već prevršilo mjeru! — ljutito usklikne i krene prema vratima.

— Gospodice! — vikne trgovac. — Ne izlazite! Skonite se! — Imate li revolver, gospodine? — mirno upita Cass. — Pokazat ću im kako se puca!

— Ne držim oružje, gospodice.

— Do đavola i haljine! — Cass bijesno pogleda Heleninu haljinu u koju bješe odjevena. — Uz njih se ne može nositi revolver.

Kauboји su se opet vraćali i dalje pucajući. Trgovac se sagne iza tezge. Nov pucanj odjeknu i metak razbije staklo pored Cassine glave.

— Prokletstvo! — uskliknu ona.

Joe Jagger, pričekavši da pijani Teksašani odmaknu dalje niz ulicu, dojuri u salun »Longhorn«, gdje je bio i Morgan.

— Podivljali su! — uzviknu. — Srušit će čitav grad.

— Dvanaest ih je — reče Blake, poslužitelj. — I ovdje su pili. Zacijeło su potpuno pijani.

Morgan pogleda Jaggera.

— Što da radimo, Joe?

— Ne preostaje nam nego da se sklonimo dok im dojadi, ili dok se rastrizjezne. — Okrene se točitelju. — Poznaješ ih?

— Da. To su Mossmanovi kauboји.

— Netko mora poći po Mossmana.

— Tko? — upita Chad.

— Poslat ćemo nekoga. — Jagger se ogleda, tražeći koga da pošalje.

— To je naš problem, Joe. Grad je naš, zar ne?

— Da mi je tucet jahača iz našega puka, pokazao bih im!

— Ovdje su dva iz našega puka, Joe... ti i ja... — Okrene se Blakeu. — Imaš li revolver?

Ali, bilo je kasno. Kauboji su se vraćali u punom galopu, urlajući i pucajući. Svi u salunu pojurili u zaklone.

— Skloni se, Chad, dovikne Joe!

— Blake, revolver! — viknu Morgan.

Točitelj oprezno podigne glavu iza tezge. U ruci je držao revolver. Morgan ga uzme i krene k vratima. Teksašani su već projurili mimo saluna.

— Chad! Ne budali — Jagger izide iza tezge. — Nećeš valjda izići na ulicu?

Morgan izide na drveni nogostup. Osamdesetak metara dalje Teksašani su se pripremali ponovo jurnuti niz ulicu.

Čekao ih je, s revolverom u ruci, na rubu nogostupa kad začu iza sebe korake. Okrene se i vidje Toma Aldera, koji je izišao iz brijačnice.

— Ubit će te, Morgane.

— Prije toga ću ja ubiti nekoga od njih.

— Kakva korist. Bit ćeš jednako mrtav kao da nisi ni jednog ubio.

— Ovo nije tvoja borba, Aldere.

— Ja se i ne borim. Moj revolver je u koricama, a tu će i ostati. Osirn toga... ja sam jedan od njih.

— Sinoć si ubio jednog Teksašanina i zato su pobjesnili.

— Samo sam bio brži. — Alder sliježe ramenima. — Možda sam zato i sada ovdje s tobom. — Pogleda prema Teksašanima.

— Spremaju se opet natrag.

U tome trenutku iz banke izide Helen. Pogleda prema hotelu, ugleda Teksašanine kako jure prema njoj i prestraši se. Umjesto da uđe natrag u banku, potrči preko ulice.

Teksašani zauraju i pojuriše da joj prepriječe put.

— Tko je prvi zgrabi, njegova je!

Helen shvati da neće pretrčati ulicu i stade kao ukopana na sredinu. Teksašani dojure. Jedan od njih nije mogao na vrijeme zaustaviti konja i obori je na koljena.

Prije no što bi stigla ustati, visoki Teksašanin skoči s konja.

— Bogami, ovo je najbolji komad koji sam vidio među Jenkijima. — Uhvati je za ruku i privuče k sebi. — Hajde djevojko, hoću poljubac.

Odjeknu pucanj i metak zazuji pored Teksašanine glave. On pusti Helen i automatski posegne za revolve-

rom, ali ruka mu zastane na pola puta. Chad Morgan je išao prema njemu, s revolverom u ruci.

Nekoliko je Teksašanina već imalo revolvare u ruci, no bili su iznenađeni i nijedan se nije usudio uperiti revolver u čovjeka koji se odlučio i mirno usprotivio dvanaestorici pijanih Tekšašana.

Morgan reče visokome:

— Uzjaši i odlazi iz grada.

— Gospodine — stiže promukli odgovor — ostaje vam još pet sekundi života.

— Tebi još manje — mirno odvrati Morgan.

Među Teksašanima zavlada tajac. I zbunjenost. Visoki je očito bio kolovođa. Svi su gledali u njega, čekajući što će uraditi. On je to znao premda im je bio okrenut leđima i ni na tren nije odmakao pogled s mirnog Morganova lica.

— Još nisam susreo Jenkija kojega ne bih mogao prebiti — oprezno reče, hrabreći sam sebe.

— Nećeš me prebiti — odgovori Morgan — jer ću te ubiti čim jedan od vas nešto pokuša.

Visoki se odjednom rastrijezni. Ugledao je u Morganovim očima nešto što još nikad nije vidio ni u jednim očima. Smrt! Polako i oklijevajući, odvrati pogled od Morgana i obrati se jednom od kauboja.

— Pesh, ti znaš da nikad u životu nisam ni pred kim ustuknuo. — Ušuti očekujući od Pesh-a riječ ohrabrenja. Ali svi su šutjeli.

— Odluči se — oštro ga opomene Morgan. — Odlazi ili se bori.

Tijelom visokog momka prostruji jedva vidljiv drhtaj i Morgan je znao da je dobio bitku. Teksašanin se neće boriti. Nije bio toliko pijan da ne bi bio svjestan opasnosti.

Visoki Teksašanin uzjaše i ne gledajući Morgana, potjera konja. Ostali pođu za njim. Chad je gledao za njima, držeći revolver i dalje u ruci.

— Chad!

Helenin glas odvrati Morganov pogled od Tekšašana, kojisu se brzo udaljavali. On se okrene i pogleda je.

— Skloni se, Helen!

Pogleda ga očima u kojima se još zrcalio strah, potom se okrene i uđe u banku.

Cass Simcoe stajala je cijelo vrijeme pred trgovinom i vidjela sve što se dogodilo. Bila je uzbuđena, oči su joj sjale.

— Prilično dobar muškarac ... s obzirom da je Jenki — reče.

Vraćajući se u salun »Longhorn« Morgan ugleda Toma Aldera pred salunom, naslonjenog o stup trijema.

— Čini se da ne namjeravate ostariti — dobaci.

Morgan ga oštro pogleda i prođe mimo njega. Na ulazu u salun susrete se s Jaggerom koji je izlazio.

— To što si izveo bilo je ludo! — uzviknu Joe.

— Misliš da sam to učinio da bih se zabavio?

— Ti su kauboji bili pijani. Jedan pogrešan potez i podivljali bi. Mogli su nekoga i ubiti. A i Helen se moglo nešto dogoditi.

U tom trenutku dotrči onizak čovjek s velikim brčima.

— Gospodine Morgan, htio bih s vama razgovarati.

— Drugom prilikom.

Čovjek ga uhvati za ruku.

— Pričekajte! Ja sam Charles Fesler, izdavač lista **Glas Pawnee Oktyja**, kojega sutra izlazi prvo izdanje. Htio bih glavni članak posvetiti današnjem događaju, ali nisam vidio kako se sve zbiljo pa bih htio saznati točne podatke.

Chad pokaže glavom na Jaggera.

— Gospodin Jagger vam može to ispričati — reče i ode.

Fesler i Jagger gledali su iznenađeno za njim.

* * *

Seba u kojoj je ležao Chad u hotelu bila je ista kao i sve u zgradi. Od namještaja imala je samo krevet, stolak s vrćem za vodu i drveni stolac. Odjeća je visjela na nekoliko čavala zabijenih u zidu.

S rukama pod glavom, zagledao se u strop, tako zamišljen da nije čuo korake koji su se približavali. Iz zamišljenosti ga trgne tek kucanje.

— Otvoreno je.

Jagger otvori vrata i uđe.

— Tražio sam te.

— Siedni!

— U posljednje vrijeme nismo imali mnogo vremena za razgovor — rekne Jagger nakon što je sjeo.

— Nismo baš ni imali o čemu razgovarati.

— Što je s tobom, Chade? — razdraženo upita Joe.

— Ništa, Joe. Zašto?

— Do đavola, zar ne možeš ni sjesti?!

Morgan sjede. Gledao je upitno u druga.

— Mislim da je bilo ludo to što si učinio — reče Jagger. — Onaj visoki je već ubio dvojicu. Da ga nisu zbunio ubio bi i tebe!

— Dobro da nije.

Jagger srdito ustane i odgurne stolicu.

— Više ne mogu s tobom ni razgovarati. Što se s tobom događa? — Zašuti, pa upita: — Helen?

— Ti si Helenin brat, Joe, ali ne miješaj se u ovo.

— Ne može me ostaviti po strani — reče Helen s vrata, koja je Jagger bio ostavio otvorena. — Uđe i zatvori vrata. — Vjerojatno si mi spasio život — reče. — Nisam trebala izlaziti na ulicu, ali bila sam izgubila prisutnost duha. — Nasmiješi se. — Hvala ti, Chade.

— Želim govoriti s Chadom nasamo — mrzovoljno će Jagger.

— Nemamo o čemu razgovarati. — Morgan ustade. — Pijani su kauboji divljali po gradu, no s tim je gotovo. Valja se pobrinuti da se to više ne događa.

— Nije to tako jednostavno. Onaj novinar je prilično znatiželjan. Rekao sam mu nekoliko bitnih stvari i ja vjerujem, kad malo razmisli, znat će o kome ovisi njegov napredak.

— Joe — upadne mu u riječ sestra — i ja želim razgovarati s Chadom. Imaš li što protiv?

— Naravno da nemam. Ali... Jagger je oklijevao. — Moramo najprije raščistiti nekoliko pojmovi...

— Poslije, Joe.

Jagger namršteno pogleda u sestru, a onda ipak izađe.

— Reci mi, Chade — upita Helen — voliš li me?

Ne oklijevajući ni trena, on je privuče k sebi i zagrlji. Pošto ju je strastveno poljubio, pusti je iz naručja i upita:

— Je li to odgovor na tvoje pitanje?
— Jest, to je odgovor. Ali samo na to pitanje. Možda bismo morali poći u Kansas City, kao što je predložio Joe. Premalo smo zajedno. Mogli bismo večeras poslije večere prošetati. — Ona sjedne na krevet. — Umorna sam — reče.

— Odviše radiš.

— Znam, ali nije to samo zbog posla. Brinem se zbog tebe i Joea. U posljednje vrijeme uvijek režete jedan na drugoga.

On sjede pored nje, ali je ne dotakne. Nagne se naprijed, sklopivši dlanove i tražeći prave riječi.

— Kad mi je Joe prvi put iznio svoj plan još u Teksasu, rekao je da želi što je brže moguće zaraditi milijun dolara.

— Zar tebi nije do toga?

— Bio bih lud kad mi ne bi bilo stalo. Samo... meni se možda ne žuri toliko koliko Joeu. A što je s tobom, Helen?

Časkom je šutjela, tražeći riječi, a onda vrlo tiho reče:

— Ja želim novac, Chade. Mnogo novca! Ali želim i nešto više.

— Želiš ono što se može kupiti novcem... snuć?

— Govoriš o tome kao da je to nešto prijavo -- odgovorila je razdražljivo. — Ja želim biti netko i nešto... Mi smo bili siromašni, Chade, vrlo siromašni. Jesi li vidio Nathana Fossa? Što misliš kol'va je njegova žena?

-- Debela?

-- Debela i ružna. Ali puna je dijamnata. Imala ih je i onda kad on nije mogao isplatiti radnike. Dolazila je povremeno u ured i ponašala se kao kraljica. Ona je navikla na novac. Imala ga je uvijek i to se vidi iz njezina držanja.

— Usprkos dijamantima, ružna je i debela.

— Ali ja nisam ni debela ni ružna. I znam da će dijamanti još više pridonijeti mom izgledu. Međutim, ne želim da ih imam tek kad budem starica.

— Nećeš. U Pawnee Cityju se brzo zaraduje.

— Zato i radim toliko, a potičem i brata. Mi smo u položaju kakav se rijetko kad ukazuje ljudima. Možemo se obogatiti za vrlo kratko vrijeme.

Samo nas jedno može upropastiti, neslaganje. Ti i Joe **morate** biti prijatelji. — Sagne se, obuhvati njegovo lice s obje ruke i poljubi ga u usta. — Dragi... molim te. Budi mu prijatelj.

— Naravno...

Međutim, nije ustao. Helen ga pogleda i izađe iz sobe.

* * *

Pet minuta nakon Helenina odlaska netko bojažljivo zakuca na vrata.

— Naprijed — reče Chad.

Vrata se otvore i Cass Simcoe ude u sobu. Opet bješe u trapericama i košulji.

— Cass! — usklikne Chad.

— Je li neprilično da djevojka dolazi muškarcu u sobu? — upitala je bojažljivo.

— Jest, ali ipak je dobro što ste došli.

— Ja... ne bih bila došla, ali sam čula nju...

— Helen?

— Moja je soba točno nasuprot vašoj. Zidovi su tanki i čula sam sve, i protiv volje. Ne baš sve -- brzo doda. Samo nešto o gospodinu Jaggeru i vama... i njoj.

— Zacijelo smo preglasno govorili. Imamo problema... poslovnih. Ali što je s haljinom?

— Vratit ću je. Sutra ujutro se vraćamo kući.

— Već?

— Tata je prodao stoku i žuri mu se kući.

— Nadam se da je postigao dobru cijenu.

— Dvadeset i devet tisuća. Sad smo bogati, gospodine Morgan! Kupili smo mnogo. Tata kaže da će platiti porez i skinuti s vrata proklete... ovaj ... poreznike.

— Drago mi je, Cass. Ali nedostajat ćete nam.

— Ja?! — uzviknu ona iznenađeno. -- Nedostajat ću vam?

— Naravno.

Djevojka obori pogled.

— Kad se slijedeći put sastanemo bit ćete oženjeni.

— Vjerojatno — odgovori Morgan, a onda će: — Slijedeći put? Znači, opet ćete doći?

— Imamo još deset puta toliko stoke. Možda i više. Mnogo ćemo još do-tjerati, gospodine Morgan.

— Već sam vam rekao da me zovete Chad.

— Chad... — Ona pruži ruku. — Zbogom!

— Zbogom, neukrotivi južnjače — reče Morgan, nasmiješivši se.

VI

Slijedećeg jutra u grad je dojahao Pete Mossman u pratnji visokog kauboja. Potražio je Joea Jaggera u hotelu i odmah mu se obratio.

— Gospodine Jagger, čini se da su sinoć moji momci malo više popili i porazbijali nekoliko izloga i prozora. — On se okrene visokom kauboju. — Hajde, Brog, reci ono što namjeravaš.

— Bili smo pijani — pokajnički će kauboj.

— Više sam žalbi primio zbog onoga što ste jučer napravili nego za sve što se dosad dogodilo u Pawnee Cityju — reče Jagger.

— Zao nam je — reče Brog ljutito. — I to kažem samo zato što je to Pete zahtijevao.

— Ne samo da tražim da se ispričaš, već i da platiš štetu koju ste počinili — reče Pete Mossman.

— Slušaj, Brog — reče Jagger — jedva sam uspio smiriti građane. Pošteno je da platite štetu koju ste počinili. Ja sam, čak, voljan osobno platiti dio odštete. Vi platite stotinu dolara i sve će biti u redu.

— Ja mislim da je to više nego pošteno — reče Mossman. — Deset dolara po glavi nije odveć.

Dok je Jagger pregovarao s Mossmanom i njegovim predradnikom, trgovac Buffington pozvao je Morgana u svoj dućan, gdje se okupilo nekoliko građana.

— Molim vas da dođete na nekoliko minuta, gospodine Morgan — reče Buffington. — Ja idem po gospodina Jaggera i još nekoliko građana.

U Buffingtonovu dućanu Morgan zatekne Feslera i Harlowa Tarboxa, vlasnika trgovine kućanskim potrepštinama. Fesler mu pruži list novinskog, svježeg tiskanog papira.

— Naslovna stranica — reče.

— Za sat ide u tisak. Što mislite o tome?

Chad pogleda pokusni otisak. Preko čitave strane protekao se naslov: **Pijana družina terorizira Pawnee City.** U članku je pisalo:

»Banda pijanih teksaških kauboja jučer je provalila u Pawnee City i neko vrijeme bezobzirno ugrožavala živote građana. Pijani kauboji galopirali su glavnom ulicom i pucali na sve strane. Počinili su golemu materijalnu štetu i doveli u opasnost živote stanovnika. Što su ti divljaci naposljetku i protjerani iz grada zasluga je junštva kakvom je malo tko od građana imao prilike ikad ranije biti svjedokom. Gospodin Chad Morgan, jedan od osnivača Pawnee Cityja...«

— Nije li to malo pretjerano? — Morgan digno pogled s pokusnog otiska.

— Nimalo — reče Fesler. — Gospodo, točno je da živimo u pograničnom gradu, ali ima i drugih graničnih gradova. Tamo se bezakonju već u početku stalo na kraj. Da nije bilo tako, ti gradovi ne bi napredovali. I mi moramo dokrajčiti bezakonje!

— Gospodine Morgan — reče Tarbox — sinoć smo o svemu razgovarali i zaključili da je Pawnee Cityju prijeko potreban zakon...

— Za to bi valjalo formirati gradsku upravu — reče Morgan.

— Naravno — uzvikne Fesler. — Zato smo i pozvali vas i vašega ortaka ovamo. Evo, dolazi — Pokazao je na ulicu gdje je Buffington dolazio s Jaggerom.

— Što je ovo? — upita Joe. — Skup građana?

— Moglo bi se reći — odvrati Fesler.

— Upravo sam razgovarao s Mossmanom. Bit će isplaćena šteta od dvije stotine dolara. Svatko će dobiti dio od te svote — reče Jagger.

— To jedva dostaje za štetu u mom dućanu — reče Tarbox.

— Mislim da je dovoljno što Mossman uopće želi nešto platiti — oštro će Jagger. — Ono što se jučer dogodilo nije ništa izuzetno i svatko od nas mora biti spreman na to.

— Zašto, gospodine Jagger? — upita Fesler.

Joe se okrene novinaru i gotovo vikne:

— Opet vi! Mislio sam da je dovoljno ono što sam vam jučer rekao.

— Samo ste mi iznijeli svoje mišljenje, ali me niste pitali za moje. — Fesler uzme od Morgana pokusni otisak novina i pruži ga Jaggeru. — Ovo je naslovna stranica mojih novina.

Jagger je nekoliko trenutaka gledao u otisak, a onda reče, spustivši ruku u kojoj je držao otisak:

— Zar namjeravate ovo objaviti?

— Za sāt ide u tisak.

Jagger se suzdržl. Pogleda u okupljene ljude i mirno reče:

— Zvali ste me. Što je posrijedi?

Tarbox pogleda Buffingtona, ovaj Feslera. Temperamentni novinar kimne glavom u znak da se prihvaća dužnosti da Jaggeru iznese što su zaključili.

— Skupina građana zaključila je da su Pawnee Cityju prijeko potrebni red i zakon.

— Tko? — reče Jagger. — Tko osim vas trojice?

— John Thompson, Oliver Wakeman i drugi.

— Ti ne kažeš ništa, Chade — reče Joe.

— Ja sam za to saznao prije nekoliko minuta. — Rekli su da nam je potrebna gradska uprava.

— I?

— Što?

— Što si im odgovorio?

— Nisam stigao, jer si upravo ušao.

— Onda ću im ja reći! — Jagger duboko uzdahne. — Gledajte svoja posla, budale!

— To i jest naš posao — uzvikne Fesler.

— Tek si tjedan dana u ovom gradu, Fesler. — Jagger ledenim pogledom premjeri novinara. — Ovdje si zato što sam te ja pustio u grad. Prodao sam ti dućan i držim tvoj račun u banci.

— Isplatit ću ga za šest mjeseci, kako piše u ugovoru.

— Moli boga za to, jer ne budeš li dižao jezik za zubima, nećeš ostati ovdje ni šest mjeseci. Ovaj grad sam ja osnovao i podigao i ako mu bude potrebna uprava, ja ću je postaviti.

— Ne, gospodine Jagger — Fesler će tvrdoglavo — to ne možete.

— Zašto? Grad je moj...

— Doista? — nepopustljivo će Fesler. — Ja sam mislio da grad pripada ljudima koji ovdje žive. Oni su od vas ot kupili pravo na to da ovdje žive i rade, ali to je pravo sada naše gospodine Jagger. Sviju nas...

Buffington i Tarbox kimnu u znak suglasnosti.

— Platili smo koliko ste tražili... i to prilično mnogo — reče Tarbox.

— Dobro zarađujete — reče Joe. Svi!

— Da, gospodine Jagger — mirno će Buffington. — Ali što nam vrijedi novac ako se bojimo izići na ulicu, zato što bi nas neki pijani kauboj mogao ustrijeliti?

— To se više neće ponoviti.

— Možete li nam to jamčiti?

— Naravno da ne mogu! — bijesno uzvikne Jagger — Kauboji što stižu ovamo redovito su proveli sedam do osam tjedana na napornu putu. Za to su vrijeme jeli samo grah i pili gorku kavu. Prelazili su rijeke, gutali prašinu i jurili za zalutalom stokom. Radili su naporno i dugo, i nakonolikih napora imaju pravo na malo zabave. Ponekad počine štetu, ali oni u grad donose novac od kojeg živite.

— Najveći dio toga novca odlazi u salune — reče Tarbox.

— Možda ovdje ne bi ni trebalo ničega do saluna!

— Ne mislite to valjda ozbiljno!? — uzvikne Fesler.

— Odgovorim li da mislim, objavit ćete to u novinama?

— Možda.

— Nema smisla s vama razgovarati. Samo gubim vrijeme. Pogledavši Morgana, upita: — Idemo, Chade!

— Ja ću još ostati.

— Onda ostan!

Nitko ne reče ni riječi sve dok se vrata za Jaggerom ne zatvoriše. Onda se Fesler obrati Morganu pitanjem:

— Mislite isto što i on, pretpostavljam?

— Ne mora biti.

— Vi ste mu ortak.

— Poslovni.

— Onda mi se čini da su naši interesi protivni vašim.

— Ja mislim da se ne može tako reći — upadne Tarbox.

— Fesler, zaboravili ste što ste napisali. Chad Morgan je bio jedini koji je

stao na put divljanju pijanih kauboja. Jedini u gradu koji je bio toliko odvažan da im se suprotstavi.

— Možda imate pravo. — Fesler kimne. — Pa dobro, gospodine Morgan, ostanite s nama dok o tome raspravljamo. No očekujemo da nećete pričati o onom što ovdje čujete.

— Ne mogu vam to obećati, pa će biti bolje da i ja odem. Budete li htjeli da mi poslije kažete, saslušat ću vas, ali ne mogu se obavezati da ću šutjeti.

* * *

Jaggera je zatekao u hotelu.

— No? — odmah je upitao Chada.

— Nisam ostao.

— Kako to misliš? — namrgodi se Jagger. — Kad sam ja otišao nisi htio sa mnom.

— Htjeli su da zadržim za sebe sve što ću čuti, a ja im to nisam htio obećati.

— Što li sve neće tražiti od nas, te budale.

— Ja mislim da će formirati gradsku upravu.

— Do đavola, oni ne smiju osnovati gradsku upravu! Nas dvojica smo gospodari ovoga grada. Bili bismo ljudi kad bismo im dopustili da oni određuju tko će biti gradonačelnik, a tko sudac.

— Ja ne znam kako se sastavlja gradska uprava, Joe, no ima primjera iz drugih gradova. Nikad nisam čuo da su jedan ili dva čovjek onemogućili većinu.

— Do vraga većina. **Mi** smo većina. Grad je naš.

— Grad je **bio** naš, Joe. Prodali smo velik dio grada. Doselili su se trgovci, doveli su radnike. Dođe li do glasanja, bit će mnogo jači od naš.

— Tko govori o glasanju?

— Zar se ljudi ne **izabiru** na upravne položaje?

— Odakle bih ja to znao? Nisam pravnik. Nikad mi pravnici nisu bili potrebni, a bez njih možemo i u ovojme gradu. — On pogleda prema uredu i pozove sestru. — Da čujemo što će ona reći o tome.

— Helen — reče Joe kad je izašla iz sobe — Chad i ja smo upravo stigli s jednog sastanka. Čini se da nekolicina poslovnih ljudi u gradu želi da Pawnee City dobije gradsku upravu.

Helen ga oštro pogleda, a onda se okrene Morganu.

— Ne razumijem...

— Trgovci su zabrinuti zbog onoga što se jučer dogodilo — reče Chad. — Zele da u Pawnee Cityju vladaju zakon i red.

— Nitko nije stradao — promrmlja Jagger — Nitko neće stradati!

— Tom Alder je preksinoć ubio čovjeka — podsjeti ga Morgan.

— To je bila poštena borba.

— Dva su čovjeka ubijena onog dana kad je stiglo prvo stado — nastavi Morgan. — Jednoga od njih je rulja linčovala.

— Do vraga! — uzviknu Jagger. — Na čijoj si ti strani?

— To si me već pitao. — Morgan se uozbilji. — Ja sam na strani onoga što je ispravno. Ovo više nije tvoj grad, Joe.

— Kažeš: **tvoj** grad? — oštro će Joe. — Morao bi reći: **naš** grad!

— Ti uvijek govoriš da je to **tvoj** grad ...

— Do vraga, zar je to važno!? Znaš dobro što sam htio reći ...

— Chad je u pravu, Joe — umiješa se Helen. — I ja sam te čula kako uvijek govoriš da je grad tvoj. Nikad nisi govorio o **nama**, uvijek o sebi.

— Čovjek ne može neprekidno paziti na svaku riječ. Pawnee City je bila moja zamisao, no mi smo od prvog trenutka ortaci. Ništa nisam zadržao samo za sebe. Sav novac koji pristiže je **naš**. Možeš u svakome trenutku poći u banku i uzeti pola novca koji se tamo čuva ...

— Ne mogu, Joe. Novac u banci **nije** naš.

— Kako nije? To je **naša** banka.

— Novac pripada ulagačima. Osim, možda, svote s kojom smo otvorili banku. Onih deset tisuća ... — Morgan ušuti jer je primijetio da se Jagger odjednom namršti. — Taj je novac još u banci, zar ne?

— Oh, naravno, naravno — Odgovor je bio odveć hitar.

Morgan pogleda u Helen i u Jaggera.

— Kakav je naš sadašnji financijski položaj?

— Možeš pogledati u knjige — odgovori Helen, a u glasu joj se osjećalo

malo gorčina. — Bit ću sretna da ti objasnim sve što želiš.

— Nismo razgovarali o novcu — otre-sito će Joe. — Držimo se onoga o čemu smo govorili... o toj proklesoj grads-koj upravi. Ne sviđa mi se tvoje gledi-šte o tome.

— A meni se ne sviđa tvoje — spremno odgovori Morgan. — Uvijek slušam kako govoriš o *svom* gradu, o *svom* hotelu, o *svojoj* banci... Nikad nisam ništa rekao, no sada ću to ura-diti. Sit sam toga!

— Chad! — kriкну Helen prestravlje-no. — Nemoj!...

Joe je prekine. — Dobro, rekao si što si htio, a sada ću ja reći.

— Šuti, Joe! Ušuti! — histerično uzvi-knu Helen. — Ne smijete se svađati! Sve ćete uništiti.

— On se svađa. On se uzoholio i ja ću pokazati gdje mu je mjesto. Jagger se obrati Morganu: — Ne misli da me možeš zastrašiti samo zato što si otpra-šio nekoliko pijanih kaubojja.

— Prestani, Joe! — upozori ga Mor-gan.

Helen se baci pred zaručnika i uhva-ti ga za ruku.

— Chade, nemoj! Nemoj učiniti ne-što zbog čega bismo svi požalili. Mo-lim te... meni za ljubav! — U očima su joj bile suze. — Nemoj, Chade, mo-lim te... zbog mene...

I, Morgan popusti.

— Dobro, Helen.

Okrene se, izide i ostavi Helen s bra-tom.

...

Morgan je sjedio u uredu za prodaju zemljišta kad se pred zgradom zau-stavio lagani jednopreg. Malo zatim u ured uđe Helen.

— Obećao si mi — reče — da ćeš me povesti u šetnju. Nabavila sam jedno-preg, ali potreban mi je netko tko će njime upravljati — reče ona koketno.

Kad su stigli do rijeke, večer se već spuštala. Iznad obzorja na zapadu već se bio podigao mjesec. Oboje su šutje-li. A onda Morgan, znajući da je nje-gova dužnost da prekine tu neugodnu šetnju upita:

— Kad ćemo u Kansas City?

— Čitav dan sam mislila o tome. U **subotu**.

— Zašto ne sutra?

— Joe želi da se knjige...

Ušutjela je. Kad ona ni nakon neko-liko trenutaka nije nastavila, Morgan upita:

— Što Joe želi da se uradi s knjiga-ma?

— Chade, nemojmo sada o Joeu.

— Ti si ga spomenula.

— Istina je, no isto tako ti sada ka-žem da ne želim razgovarati o njemu.

Ona ga ovlaš poljubi, no bio je to odveć promišljen poljubac. Odmaknu-la se, sagnula glavu i upitala:

— Uzalud je, zar ne?

— Volio bih da Joe nije tvoj brat.

— Ali jest.

— Znam.

— Chade, mi nismo djeca. Posvađao si se s njim, ali to ne znači da se mo-raš i sa mnom svađati.

— Reci mi samo jedno: je li Joe za-mislio i ovo?

— Ako tako misliš... ona se ukruti.

— Ne mislim, Helen. Nisam to ni tre-bao pitati.

On posegne za njom, ali njezino je tijelo bilo ukočeno. S gorčinom u gla-su upita:

— Je li to zbog one male Teksašan-ke, Chade?

— To je smiješno!

— Zašto onda nikad ne govoriš o njoj?

— Zato što mi ona ništa ne znači. Ona je naprosto... osoba koju sam sus-reo u Teksasu. Ne vjerujem da sam ti ikad spominjao Toma Aldera, premda sam i njega susreo u Teksasu, a on je za mene i za Joea mnogo važniji od Cass Simcoe.

— Tom Alder? To je onaj koji je preksinoć ubio čovjeka? Zašto bi on bio važan za tebe i Joea?

Morgan shvati da je ponovo pogrije-šio. Bio bi si najradije odgrizao jezik. Ipak odgovori:

— Tom Alder je bio vojnik Konfede-racije.

— Zar to nisu i svi drugi Teksašani?

— Alder je iz Missourija. On je bivši Quantrillov čovjek.

— Gorilac?

— Jedan od najboljih... ili najgorih. Bije ga glas da je bio najbolji i najbr-ži strijelac u Quantrillovoj družbi.

— Zašto bi on bio važan za tebe i Joea?

— Joe i ja sudjelovali smo u posljednjoj bitki, nakon što se već mislilo da je rat okončan. Sesnaesti linojski konjički puk sukobio se sa Shelbyjevom odstupnicom, koju su većinom sačinjavali bivši gerilci iz Missourija. Potukli su ih.

— Alder je bio među njima?

— Pretpostavljam da jest, premda to nikad nije rekao. On ne priča mnogo.

— Misliš da je opasan... za tebe i Joea?

— Ne, ne vjerujem.

— Mi ne želimo ljude poput Aldera u ovom gradu. Zar ga se ne možeš riješiti?

— Kako? Zaboravljaš da u Pawnee Cityju nema nikakve službene vlasti. Kad bismo imali šerifa...

— Opet se vraćaš na isto! — mrzovoljno uzviknu Helen — Chade, što je s tobom? Došli smo uživati u mjeseci-ni, a neprekidno se prepiremo.

— Odviše pričamo — reče Morgan tiho, pa je grubo obujmi i poljubi.

Poslije, kad je mrak bio potpun i kad su svjetla Pawnee Cityja u daljini svjetlucala poput sjajnih zvijezda, Helen se ponovo vrati na vruću temu razgovora, na svoga brata.

— Izgladit ćeš nesporazum s njim, zar ne, Chade?

— Naravno. Zajedno smo skuhali ovu kašu, pa moramo ostati zajedno, u dobru i u zlu. — On se nasmije. — To isto ćeš ti u subotu reći meni.

VII

Iz vlaka koji je sada već stizao u Pawnee City svakog drugog dana iskrcase se tri putnika koji će odlučno utjecati na živote Joe Jaggera i Chada Morgana, ali i na razvoj Pawnee Cityja.

Jedan od njih bio je Nathan Foss, predsjednik Željeznica Kansasa i Kolorada.

Drugi je bio najglasovitiji od te trojice. Bio je to visok i vitak muškarac hladnih plavih očiju. Svijetloplava

kosa bila mu je vrlo dugačka, kao i brkovi. Zvao se Jack Mason, no posvuda je bio poznat po nadimku Divlji Jack. U ratu se borio na strani Sjevera, no svi njegovi postupci nisu uvijek bili posve zakoniti. Pripadao je poznatim kanzaškim dobrovoljcima.

Treći putnik bio je Judson Drake. Njegovo ime bilo je poznato samo jednom stanovniku Pawnee Cityja, Charlesu Fesleru. Jer, novinar je napisao pismo koje je Drakea dovelo u Pawnee City.

Nathan Foss je odmah pošao u hotel.

— Gospodine Foss! — uzviknu Jagger. — Dragi mi je što vas vidim u našem gradu.

— Vi ovo nazivate gradom? Ta, ovo je samo gomila stračara.

— Ipak ste došli amo. — Jagger se nasmiješi. — Ili ste, možda, došli zbog dvije tisuće vagona stoke, koliko sam od travnja ukrcao na vašu željeznicu, a ne zbog grada?

— Baš sam zbog stoke i došao. Izgubio sam na tom prijevozu!

— Što?!

— Stoka nije pogodan teret. Mora se paziti na nju, a uništava vagone. Željeznica gubi nekoliko dolara po svakom vagonu stoke.

— To ne mogu vjerovati — gotovo uvrijeđeno reče Jagger.

— No to je istina i mi naprosto više ne možemo dalje. Barem ne po sadašnjim cijenama.

— Drugim riječima, želite povisiti cijenu prijevoza? Kupcima se to neće svidjeti.

— Znam da neće. Osim toga ja ne smijem povisiti cijenu Imamo s njima ugovore... — Foss ušuti jer se Jagger namršti. Onda nastavi. — Novac mora doći iz drugog izvora. Od vas, gospodine Jagger!

— I ja imam ugovor, koji ste vi potpisali, a glasi: pet dolara za svaki vagon stoke iz Pawnee Cityja.

— Željeznica raskida taj ugovor.

— Željeznica! Vi ste željeznica!

— Ja sam samo predsjednik, ali odgovaram odboru direktora. A oni su mi rekli da više ne možemo poslovati prema tom ugovoru.

— Ne možete to uraditi! — Tužit ću vas!

— To je vaše pravo, gospodine Jagger, no onoga trenutka kad vi podignete tužbu željeznica će zatvoriti ovdašnje stovarište.

— Nećete se usuditi. Odveć mnogo poslušujete s ovdašnjim trgovcima.

— Oh, njih to neće suviše pogoditi, jer će svoju robu tovariti na stovarištu koje ćemo podići pet milja istočnije ili zapadnije od grada ... — On se lukavo nasmiješi. — Vi, naravno, znate da se slijedećeg tjedna nastavlja gradnja pruge?

— Nisam to znao.

— Ekipa dolazi za koji dan i bit će nam potrebni gotovo svi naši vagoni za prijevoz tračnica i drugog pribora.

— Gospodine Foss, što bi bilo kad bih se ja odrekao onih pet dolara po vagonu stoke?

— O, vrlo ste susretljivi, gospodine Jagger! Siguran sam da će vam moj odbor biti zahvalan za to. To je uistinu ljubazno. Nego, imam jedan prijedlog. Čini mi se da vi od stočara za upotrebu obora naplaćujete dolar po govedu. Vjerujem da se neće usprotiviti da plate i dolar i po po govedu. Što mislite?

— Morat će platiti! — gotovo viknu Jagger.

— Naravno. A ... ovaj ... mogli biste naći mogućnost da razliku cijene date, odnosno, patite ... meni ...

— Vama ili željeznici?

Nathon Foss se nasmije. — Niste li malččas rekli da sam ja željeznica?

— Dobro, odričem se postotka od svakog vagona stoke, a vama ću plaćati pedeset centi po govedu za stoku koja prođe kroz obore. No, to je sve.

— Dobro, gospodine Jagger. To je sporazum koji nam obojici odgovara. — Foss se lagano nakašlje. — Još nešto...

— Ne! Ni centa više.

— U pitanju je zemlja, gospodine Jagger. Mi imamo toliko mnogo zemlje i moj se odbor žali da je vrlo malo prodajemo. Bilo bi lijepo kad biste vi kupili nekoliko parcela ...

— Koliko?

— Pa, recimo pet tisuća hektara.

— Po kojoj cijeni?

— Deset dolara po hektaru.

— Ta zemlja ne vrijedi toliko!

— Vrijedi, gospodine Jagger. Možda nije toliko vrijedila kad je ovdje bila

samo divlja prerija, ali sada je ovdje grad i vrijednost joj je porasla. Zar i sami ne prodajete zemlju koju ste kupili za dvije boce viskija po tisuću ili čak i dvije tisuće dolara za parcelu?

— Gospodine Foss, ja nemam pedeset tisuća dolara.

— Zaboga, nemojte to reći! Vi ste vlasnik banke, hotela, jednog saluna, obora ... za vas bi pedeset tisuća morala biti sitnica.

— To je pretjerano, Foss. Neću to platiti.

— Žao mi je što to čujem. Bili ste toliko razumni u svemu ostalom. Ja vam nudim neku vrstu ortaštva ... pomozi-ti-meni-pa-ću-ja-tebi ... a vi me odbijate. Razočarali ste me, gospodine Jagger!

...

Dok je Foss cijedio Jaggera, Fesler je predstavljao drugog pridošlicu trgovcu Tarboxu.

— Gospodine Tarbox, ovo je gospodin Judson Drake, iz Kansas Cityja. Zapravo, možda bih morao reći: sudac Drake.

— Ne, Charlie — usprotivi se Judson Drake. — Ja sam samo pravnik. Dulje od godinu dana nisam bio u sudnici.

— Vrlo mi je drago da sam vas upoznao, suče — gorljivo će Tarbox. — Vjerujem da vas je Fesler obavijestio o problemu koji nas muči.

— Iz njegova sam pisma shvatio da želite gradsku upravu i da od mene tražite savjet kako da to uradite. To je posve jednostavno, gospodine Tarbox. Zatražite od zakonodavnih vlasti da ustanovi novu oblast kojoj će Pawnee City biti središte, potom održite izbore i izaberite šerifa, gradski odbor ...

— Pa mi još nemamo ni gradsku upravu!

— To je relativno jednostavno. Naprosto izaberite mjesne funkcionare, a onda ... — Ali kako? Kako da to učinimo? Ovdje nema ničega, ni zakona ni organizacije. Dvojica misle da su vlasnici grada i da oni mogu vladati.

— Feudalizma oдавно nema — rekne miro Drake. — No, vidim da ćemo morati uistinu početi sve od početka.

— Hoćete li nam pomoći, suče? — upita Tarbox. — Hoćete li ostati u

Pawnee Cityju dovoljno dugo da se malo pokrene?

— Kad sam primio pismo od svoga prijatelja Feslera, bio sam prilično umoran od života u velikom gradu. Pomislio sam da bi me upravo ovakva sredina mogla privući. Posve nova sredina, grad koji se tek razvija. Zato ću možda i ostati, otvoriti odvjetnički ured i postati građanin Pawnee Cityja.

— Nećete dugo ostati u odvjetničkom uredu, suče — reče na to Fosler. — Isposlujte nam od vlasti status oblasti, pa ćete biti izabrani za suca. Ili biste, možda, radije u zakonodavnu vlast ...

Treći putnik koji se toga dana iskrcao iz vlaka nije se zaustavio u hotelu i zatražio sobu, već je odmah otišao u salun »Longhorn«. Tu je popio viski i pridružio se igračima faroa. Igrao je pet minuta, a onda reče djelatniku:

— Gospodine, ne sviđa mi se kutija iz koje izvlačite karte.

Djelatelj iznenađeno pogleda novog igrača.

— Tko ste, do vraga, vi?

— Ime mi je Jack Mason.

— Divlji Jack!

— Da, gospodine. A ja sam u svoje vrijeme kartao faro. Nikad mi se nije sviđalo kad su se karte dijelile iz takve kutije. Ja volim lijepu, otvorenu kutiju. — Nasmiješio se ledeno. — Ne kažem da ste varalica, no bolje se osjećam kad je sve otvoreno i na stolu.

Tom Alder, koji je pio za tezgom, pride da vidi kako djelatelj zamjenjuje kutiju iz koje je dijelio karte drugom, koja je više odgovarala zahtjevima Divljega Jacka.

Alder je gledao u Masona i ovaj se naglo okrenu.

— Zurite li to u mene, gospodine?

— Zar se promatranje plaća? — mirno upita Alder. — Vi ste glasovit čovjek. Čuo sam za vas.

— Drago mi je, gospodine. A kako je vama ime?

— Alder.

— Nije valjda, Tom Alder?!

— Da.

— Oh! Moram priznati da sam i ja čuo za vas. Doduše, nisam čuo mnogo

lijepog. — Pokušao se nasmiješiti. — U ratu smo bili na suprotnim stranama.

— Zadali smo vam mnogo muke nekoliko puta.

— Ali ne u otvorenoj borbi — oštro odvratí Divlji Jack. — Mi smo se borili otvoreno, a vi ste pripadali družbi napadača iz zasjede.

Alder se nasmiješi, no u njegovu smiješku nije bilo ničeg toplog.

— Želim vam sreću u igri, gospodine. — Kimne, pa iziđe iz saluna.

Jack pogleda za njim.

— Bandit!

Nathon Foss otputovao je iz Pawnee Cityja već slijedećeg dana, noseći u jednom od lijepih kožnatih kovčega zamotak u kojem je bilo pedeset tisuća dolara.

— Ne smijemo reći Chadu — reče Jagger sestri, koja je znala za posao sa svojim bivšim poslodavcem. — On bi od toga napravio skandal.

— Što će biti zaželi li pregledati knjige?

— Moraš to spriječiti.

— Taj odvratni debeljko! — Sigurno će sada ženi kupiti još koji dijamant.

— I ti ćeš ih jednoga dana kupovati. Ovo je bio udarac za nas, no oporavit ćemo se. Moram nagovoriti Chada da proda još zemlje farmerima, deset dolara po hektaru. Nas je stajala samo dolar.

— Obećala sam Chadu da ćemo u subotu poći u Kansas City.

— Da se vjenčate? — Jagger se namršti. — Volio bih da se vjenčate, ali osjećao bih se mnogo sigurnije kad bi ti pazila na knjige. Što su s knjigama kad ti odeš nekamo na medeni mjesec?

— Dakle, morat ćemo vjenčanje dogoditi za nekoliko tjedana. Chadu se to neće svidjeti.

— Morat će mu se svidjeti.

Morgan, naravno, nije znao što se zbilo između Fossa i Jaggera. Nije znao ni za Drakeov dolazak. No, opazio je da se nešto zbiva. Često je znao u Tarboxovoj trgovini zateći Buffingtona, Feslera, Wakemana i još ponekog u ozbiljnu razgovoru. Kad bi se god on pojavio, svi bi zašutjeli, a po-

tom bi stali razgovarati o najobičnijim svakodnevnim stvarima. Nisu imali povjerenja u Morgana i dobro su pazili da mu ni slučajno ne odaju ništa od onoga što su pripremali.

A tada izide drugi broj novina.

Naslov nad člankom od tri stupca glasio je: **U Pawnee City će formirati gradsku upravu.** U članku je pisalo da su pod vodstvom poznatog bivšeg suca iz Kansas Cityja, gospodina Judsona Drakea, dokumenti za zakonsko ustanovljenje skicirani. Pawnee City će postati grad. Poslovni ljudi će plaćati porez iz kojeg će se namirivati troškovi upravljanja gradom. Privremeni odbor od pet odbornika predlaže sedam kandidata za izbore koji će se održati za tjedan dana, i to za gradonačelnika Charlesa Feslera, za suca Judsona Drakea, a za odbornike Alfreda Buffingtona, Harlowa Tarboxa, Johna Thompsona, Olivera Wakemana i Chada Morgana.

Kad je pročitao članak, iznenađeni je Morgan ostao sjediti za stolom u uredu za prodaju nekretnina i očekivao eksploziju. Nije morao čekati više od deset minuta. Jagger nahrupi u ured, držeći u stisnutoj šaci zgužvane novine.

— Prokleti dvolični prevrtljivče! — zaurla već s praga.

Morgan odgurne stolac i skoči.

— Smiri se, Joe! Ja sam za to saznao iz novina kao i ti!

— Prokleti lažljivče! — urlao je i dalje Jagger. — Urotio si se s tim svinjama iza mojih leđa. Tvoje se ime nalazi na listi kandidata.

— Nisu mi ni riječi rekli o tome.

Joe bijesno baci zgužvane novine Chadu u lice, a potom ga svom snagom udari šakom u bradu i Morgan se sruši natrag u stolac.

— Ustani — vikao je Jagger. — Ustani i dodi da dobiješ ono što si odavno zaslužio! — Ponovo je udario Morgana svom snagom u lice.

Chad osjeti u ustima okus krvi, a novi ga Jaggerov udarac pogodi u želudac.

Joe je zatekao Morgana i on još nije ni pokušao uzvratiti kad ga novi udarac obori na pod.

Prikupivši snagu, Morgan ustade. Vidio je protivnika kako mu prilazi, pa svom snagom zamahne i pogodi Jaggera u lice. Potom zamahne ponovo... pa još jednom i još jednom.

Ti udarci nisu oborili Jaggera, jer u njima nije bilo dovoljno snage. Joe uzmakne, ali Morgan pođe za njim i dostigne ga kad je već stajao u dvratku. Udarac pogodi Jaggera u lice, no on ispruži obje ruke, uhvati se za Morgana i pokuša ga oboriti.

Chad je znao da je primio previše udaraca da bi se mogao ravnopravno boriti. Oslobođi jednu ruku iz Jaggerova stiska i svom je snagom upre u njegovo lice.

Borba je bila odveć žestoka da bi mogla dugo potrajati. Obojica su se služila čime su stigli: koljenima, laktozima, šakama, glavama. Oslobodivši se Jaggerova stiska Morgan osjeti da nema snage ni da ustane. Ostao je na koljenima i čekao da Joe ustane. Jagger se podigne i baci prema Morganu, a on ga dočeka udarcem u koji je ulio i posljednji djelić preostale snage.

Jagger pade na bok i ostade ležati.

Prođe nekoliko trenutaka prije no što je Morgan skupio dovoljno snage da ustane. Tada vidje da se oko njih bilo okupilo barem pedesetak ljudi, koji su šutke promatrali borbu.

Fesler se prvi izdvoji iz gomile i priđe, s ispruženom rukom: — Lijepa borba. Dajte mi ruku.

— Vi ste tome krivi. Te vaše proklete novine...

— Čini se da se vašem prijatelju nije svidio članak o gradskoj upravi.

— Ni meni se ne sviđa! Upotrijebili ste moje ime a da me niste ni pitali.

On se okrene prema Jaggeru primijetivši da se ovaj miče. Jagger zastenje i Morgan klekne do njega, pa ga pokušava okrenuti na leđa.

U tome trenutku dotrči Helen.

— Makni se od njega! — kriknu ona bijesno. — Skinij svoje prljave ruke s njega!

— On je započeo tuču, Helen...

— Mirzini te! — protisnu djevojka kroz zube, pa klekne pored brata, rukom mu podigne glavu i pridigne ga u sjedeći položaj.

VIII

Tek nakon sat vremena Morgan je mogao otići do hotela, gdje je uzeo iz sobe ono malo stvari što je imao i prenio ih u ured za prodaju nekretnina. Malo poslije ode do Tarboxove trgovine i kupi laki krevet i nekoliko pokrivača. U dućanu nije bilo Tarboxa i stvari je kupio od prodavača.

Malo poslije šest sati u ured za prodaju nekretnina uđe Tarbox. Pravio se da ne primjećuje Morganovo poluzatvoreno oko ni ogrebotine i otekline na licu.

— Fesler mi kaže da se Jaggeru nije svidjelo što je pročitao u novinama.

— Zašto niste došli k meni prije no što ste to objavili? — ljutito će Morgan. — Niste imali pravo predložiti me za odbornika.

— Znači da nećete prihvatiti kandidaturu?

— Kako mogu? Moji su interesi suprotni vašima.

— Jesu li, gospodine Morgan? — mirno upita Tarbox. — Vi ste se potukli s Jaggerom...

— Zbog vas.

— Do toga je moralo doći, prije ili poslije. Vi i Jager posve ste različita soja... ako vas nisam pogrešno procijenio, a siguran sam da nisam.

— Nemojte biti odveć sigurni u to. Joe i ja smo zajedno prošli kroz rat. Bezbroj smo puta dijelili dobro i zlo.

Tarbox je i dalje sumnjičavo kimao glavom.

— Večeras imamo sastanak, u Buffingtonovoj radionici. Bilo bi nam drago da dođete.

— A Jagger? Jeste li njega zvali?

— Ne. — Tarbox ga zabrinuto pogleda. — Namjeravate li se i s njim pomiriti?

— Gospodine Tarbox, vi ste znali da smo Joe Jagger i ja ortaci, no jeste li znali da ćemo se njegova sestra i ja vjenčati?

— Čuo sam da se priča o tome — odgovori trgovac, pa nastavi:

— Bio sam prisutan kad je ona dotrčala. Oprostite mi, ali nisam mogao a da ne čujem što vam je rekla. Nije ni

pitala tko je u pravu a tko nije. Odmah je stala na stranu svog brata.

— Zar je moglo biti drugačije?

— Ne znam, gospodine Jagger. Ja ne poznajem mladu gospođicu. — Tarbox kimne glavom u znak pozdrava i iziđe iz ureda.

Pošto je večerao u Kineza koji je nedavno otvorio restorančić, Morgan krene natrag u ured. I, tada sretne Feslera, koji je išao prema Buffingtonovoj trgovini.

— Oh, gospodine Morgan — usklikne veselo novinar — dolazite na sastanak!

Chad potvrdno kimne i sam iznenađen iznenadnom odlukom. U Buffingtonovoj trgovini već su bili i Oliver Wakeman, Tarbox i Judson Drake.

— Drago mi je što ste došli — požuri mu u susret Tarbox. — Upoznajte se s Judsonom Drakeom.

— Novim sucem?

— Još je prerano o tome govoriti — reče Drake i pruži ruku. — Drago mi je, gospodine Morgan.

Uđe i John Thompson, jedan od prvih doseljenika u Pawnee City.

— Dobro, gospodo — reče Fesler. — Hoćemo li prijeći na posao?

— Samo trenutak — prekide ga Drake. — Htio bih da nepobitno utvrdimo znači li prisutnost gospodina Morgana to da pristaje uz nas.

— Ja to shvaćam tako — hitro će Buffington.

— Ovamo sam došao samo zbog jednog — odgovori Chad. — Želim znati zašto ste stavili moje ime na listu kandidata a da me niste upitali da li pristajem.

— Tko je mene predložio?

— Pa, gospodine Morgan — Fesler duboko uzdahne — to sam bio ja.

— Zašto?

— Hoćete li da vam kažem istinu?

— Naravno.

— Pa, dobro. Između vas i vašeg ortaka ima razmirica. Kad biste bili izabrani za odbornika... bit ću posve otvoren... to bi značilo klip pod noge ortastvu između vas i Jaggera. — On hitro nadodade: — Mi ne priznajemo vaš eventualni zahtjev da imate glas u gradskoj upravi...

— Mi ne želimo neprilika — upadne Buffington. — Zato i mislimo da nar

je potrebna gradska uprava. Da do-
krajčimo neprilike, neprilike što...

— Zar mislite da će Jagger pristati
na to? — upita Morgan. — Znate li za-
što smb se on i ja danas potukli? On
vjeruje da sam ja uz vas, a protiv nje-
ga.

— Gospodo — progovori Drake —
nemojmo započeti sastanak optužbom.
Očito je da gospodin Morgan ne odo-
brava ciljeve koje želi ostvariti naša
skupina. Zato ga molim da napusti sa-
stanak kako bismo nastavili s radom.

— Otići ću. No, borit ću se protiv
vas... a uvjeravam vas da vam se na-
čin na koji se ja borim neće svidjeti.

— Nećete nas zaplašiti odvratit Fe-
sler.

— Trenutak! — viknu Buffington. —
Ja mislim da ja poznajem gospodina
Morgana bolje no i tko od prisutnih.
On je pošten čovjek. Ja to znam. Mi-
slim da bi nam on nešto htio reći i ja
bih ga volio saslušati prije no što se s
njim sukobimo.

— Dobro — reče Morgan. — Ja mi-
slim da ste vi suviše požurili i mislim
da ste postupili nespretno. Ja bih bio
uspjio nagovoriti Jaggera, a sada sum-
njam da ću to još moći. Što se mene
tiče, ja mislim da je ovom gradu po-
trebna uprava. Ja ću je podržavati,
bude li to poštena uprava. Ali, nemoj-
mo zaboraviti jedno. nitko od vas, pa
ni ja, večeras ne bi bio ovdje da Joe
Jagger nije došao na zamisao da osnu-
je grad na ovome mjestu. Da on nije
uložio vlastiti novac... i nagovorio
mene da mu se pridružim... danas ne
bi bilo Pawnee Cityja.

— Poslat ćemo mu službenu zahval-
nicu — reče Fesler.

— Morate učiniti više od toga. Mora-
te ga izabrati za gradonačelnika.

Feslerov grohotan smijeh priguši
primjedbe ostalih.

— Jaggera za gradonačelnika! — vi-
knu novinar. — Radije bih glasao za
posljednjeg pijanca!

Morgan malo pričekao, pa nastavi:

— Feslere, vi ste se posljednji doseli-
li ovanom...

— Kakve to veze ima s onim o čemu
govorimo? Ni vi niste odavno ovdje.
Svi smo novi.

— Ja sam odustao, ne želim mjesto
u upravi. No, već sam rekao, podržati
ću vas u svemu. Pod jednim uvje-
tom... da za gradonačelnika Pawnee
Cityja izaberete Jaggera.

— Ne pokušavajte nam nametnuti
svoju volju — bijesno će Fesler. — Ni-
ste ništa bolji od Jaggera.

— Ne, Charlie, ja se s tim ne slažem
— umiješa se Buffington. Gospodin
Morgan je u pravu. Bez obzira što mi
mislili o njemu, Joe Jagger je uistinu
osnovao Pawnee City. Mjesto gradona-
čelnika je manje ili više počasna funk-
cija, a pravu će vlast imati odbornici.
Budući da je gospodin Morgan voljan
odustati od mjesta odbornika, mislim
da najmanje što ti možeš uraditi jest
da se odrekneš mjesta gradonačelnika
i prihvatiš se mjesta odbornika. Neka
gospodin Jagger bude na čelu naše li-
ste...

Ostali su pažljivo slušali Buffingto-
na, a Fesler je nastojao uočiti reakci-
ju. Najpažljivije je promotrio Drakea.
Kad je pravnik lagano kimnuo
promrmlja: — Dobro. Ja mislim da je
to pogrešno, ali ako vi tako hoćete, ja
pristajem.

Nakon toga Morgan je napustio sa-
stanak i vratio se u ured za prodaju
nekretnina. Upali šibicu, nađe svjetilj-
ku i upali je. Tada ugleda na stolu
omotnicu. Na njoj je bilo njegovo ime
i on je otvori. Unutra bješe pisamce, a
tekst je glasio: »Gospodine Morgan,
molim vas javite se u hotel čim bude-
te mogli zbog razvrgavanja tvrtke Jag-
ger & Morgan.« Nije bilo potpisa, no
izgledalo je da je pisamce pisala žens-
ka ruka. Nije bio iznenađen.

Prije no što je izišao izvadi iz torbe
revolver i zatakne ga za pojas. Krene
prema vratima, ali zastane, ljutito op-
suje i baci revolver na krevet, pa kre-
ne prema hotelu.

U uredu iza tezge bijahu Helen i
Joe Jagger.

— Uđite, gospodine Morgan — hlad-
no reče djevojka. — Brat me zamolio
da govorim u njegovo ime.

Chad zatvori vrata. Helen je sjedila
za stolom, a Joe na stolcu pored nje.
Nije ni pogledao Morgana.

— Moj brat — nastavi Helen — ne želi razgovarati ni o čemu osim o onome zbog čega vas je pozvao.

— Upitajte brata — Chad je sam sebi bio smiješan što joj se obraća na taj način — kako očekuje da razvrgnemo tvrtku? Očekuje li da ja otkupim njegov dio, ili će on otkupiti moj?

— Moj brat nije kadar otkupiti vašu polovicu, a kako ja vodim knjige, znam da ni vi ne možete otkupiti njegov dio.

— Kakvo je moje financijsko stanje?

— Pročitat ću vam imovinsko stanje tvrtke. — Ona uzme knjigu. — Imovina: Prvo: nerasprodan ostatak zemljišta u Pawnee Cityju, koji sačinjavaju parcele za izgradnju stambenih i poslovnih zgrada. Vrijednost 200.000 dolara.

— Kupljeno za dvadeset dolara i dvije boce viskija — ubaci Morgan.

Jagger ljutito uzviknu i napola ustade, ali se suzdrži i ponovo sjede.

Helen nastavi, kao da nije prekinuta.

— Drugo: otprilike tisuću hektara prerijske zemlje uz Pawnee City, vrijednost 10.000 dolara. Treće: Pet tisuća hektara nedavno kupljene prerijske zemlje, vrijednost 50.000.

— Do đavola, kad smo to kupili?

— Gospodin Jagger je to kupio za tvrtku Jagger & Morgan — mirno odgovori Helen i nastavi: — Četvrto: hotel, vrijednost 25.000 dolara. Peto: salun Longhorn, vrijednost 25.000 dolara. Šesto: banka Pawnee Cityja, vrijednost 50.000. Sedmo: obori za stoku i rampe za ukrcaj stoke, vrijednost 50.000. Osmo: šest poslovnih zgrada, praznih ili datih u najam, vrijednost 50.000 dolara. — Helen zastane da udahne zraka. — Sveukupna imovina: 450.000 dolara. — Potom uze još jedan list papira i pročita: — Pasiva: 31.000 dolara dugova raznim tvrtkama u Kansas Cityju. Razni računi: 12.550 dolara.

— Dobro — reče Morgan. Prodat ću svoj dio za pedeset tisuća u gotovu.

— Već sam vam rekla da gospodin Jagger ne može otkupiti vaš dio. On bi radije podijelio imovinu...

— A dugovi?

— Budući da je on preuzeo odgovornost zaduživanja, preuzet će i obvezu da ih isplati.

— Kako ćemo se podijeliti? Njemu hotel, meni banka... i tako dalje?

— Gospodin Jagger će uzeti banku. On će uzeti i hotel...

— A obore za stoku i rampe za ukrcaj stoke?

— I njih budući da samo on zna kako se s njima radi.

— Lijepo! Moj ortak će uzeti svu imovinu koja donosi dobit. Pretpostavljam da će uzeti i salun Longhorn?

— Reci gospodinu Morganu da mi je dosta takvog razgovora — zareži Joe.

— Gospodice Jagger — Morgan duboko uzdahnu — recite mi kako gospodin Jagger namjerava podijeliti imovinu?

— On će uzeti hotel, banku, obore i rampe za ukrcaj te šest poslovnih zgrada, ukupno u vrijednosti od 200.000 dolara. Gospodin Jagger kaže da će preuzeti i dugove. On smatra da je postupio više nego pošteno, prepustajući vam neiskorištenu zemlju i gradilišta u Pawnee Cityju, šest tisuća hektara, u vrijednosti od 260.000 dolara.

— Recite gospodinu Jaggeru da prihvaćam njegovu širokogrudnu ponudu. Može pripremiti dokumente o podjeli.

— Dobro, gospodine Morgan. Možete smatrati ortaštvo razvrgnutim. Čuli smo da odnedavna u Pawnee Cityju živi odvjetnik i ja ću se pobrinuti da on sutra pripremi potrebne dokumente. — Ona sklopi knjige. — Laku noć, gospodine Morgan.

— Laku noć! Na vratima, prije no što je izašao okrene se i doda: — Pozdravite brata, gospodice Jagger!

— Prokletniče!

Jagger skoči sa stolca, ali Chad izađe.

Sutradan prije podneva Judson Drake uđe u ured za prodaju nekretnosti, gdje se Chad već definitivno smjestio.

— Gospodine Morgan, došao sam kao predstavnik gospodina Jaggera. Mogu li s vama porazgovarati?

Morgan kimne.

— Gospodine Morgan, ja sam samo predstavnik gospodina Jaggera i nije moj posao da odobravam ili neodobra-

vam ovaj dokument. Rečeno mi je da ste se vi suglasili s onim što on sadrži...

— Gdje da potpišem?

— Ovdje. No, zar nećete pročitati ugovor?

— Pročitat ću svoju kopiju poslije.

Drake uze potpisani ugovor i spremi ga u džep.

— Mogu li sada, posve privatno, reći da vrlo cijenim vaše gledašće o onom o čemu smo raspravljali na sinočnjem sastanku.

— Da li se Jagger slaže?

— Prihvatio je položaj gradonačelnika.

— To sam i očekivao.

Prvog kolovoza Joe Jagger je izabran za gradonačelnika, a i svi kandidati za odbornike. To ni za koga nije bilo iznenađenje. Glasovi su bili malobrojni, jer nitko osim poslovnih ljudi nije bio zainteresiran za izbore.

Dan nakon izbora neki je teksaški kauboj galopirao ulicom. Naravno, ispalio je i nekoliko metaka iz revolvera. Pucao je uglavnom u zrak, no bio je pripit i jedan od njegovih metaka pogodi konja koji je bio privezan pred solunom »Longhorn«. Međutim, tog je konja tek nekoliko dana prije toga kupio Jack Mason, koji je svakog popodneva i svake večeri u tom salunu kartao faro.

Netko rekne Divljem Jacku da mu je konj ranjen. Mason pričekao da djelatelj podijeli sve karte, a onda iziđe i pregleda konja. Metak mu je slomio nogu.

Jack, kao čovjek koji ne može gledati tuđu patnju, ispalio konju metak u glavu, a zatim potraži kauboj koji je ranio konja. Momak je kartao u drugom salunu. Jack ga stade vrijeđati. Kauboj posegne za revolverom, a Jack mu hladnokrvno prostrijeli glavu.

Prijatelji ubijenog kauboja obilazili su salune i trgovine u potrazi za Jackom, no on kao da je u zemlju propao. Bijesni zbog toga progalozirali su glavnom ulicom pucajući u gotovo svaki prozor i izlog, a onda izjahaše iz grada.

Divlji Jack se pojavio na večer i dobio dvije stotine dolara na farou.

Dva dana nakon tog događaja skupina radnika počela je podizati zgradu

od vrlo čvrste građe — gradski zatvor u kojoj će biti i šerifov ured. Novi je statut Pawnee Cityja predviđao da grad ima plaćenog šerifa a da šerifa postavlja gradonačelnik: statut je bio načinjen u vrijeme kad se mislilo da će prvi gradonačelnik Pawnee Cityja biti Charles Fesler.

U sljedećem broju gradskog lista na najistaknutijem je mjestu odštampan članak u kojemu je pisalo da je imenovan šerif u Pawnee Cityju. Njegovo je ime Jack Mason, posvud poznatiji kao Divlji Jack.

IX

Dan Hastings dotjerao je drugo stado u Pawnee City u rujnu. S njim je došlo dvanaest kauboj. Chad Morgan naišao je na Hastingsa u trenutku dok je stado prelazilo rijeku.

— Čuli smo putem čudne stvari, gospodine Morgan — reče Hastings pružajući ruku. — Ne znam da li bih vjerovao svim tim pričama. Najprije, je li istina da vi i Joe Jagger više niste ortaci?

— Da. Odlučili smo da se razidemo.

— Žao mi je. Meni se činilo da ste se dobro slagali. Recite, je li istina da imate šerifa... i da je to Jack Mason, Divlji Jack?

— I to je istina.

— I da je ubio šestoricu otkako je imenovan šerifom?

— Ne znam, možda je nakon toga što sam ja prije pola sata izjahao iz grada ubio još četvoricu, no ubio je samo dvojicu. Jednoga je ubio prije no što je postao šerif. — Chad se nasmiješi, no u njegovu smiješku nije bilo ni traga humoru. — Naravno, ne računam one koje je samo ranio.

— Ne sviđa mi se to, gospodine Morgan — Hastings zaklupa glavom. — Kažu da Mason mrzi sve Teksasane. Mi moramo prodavati našu stoku, gospodine Morgan, ali Teksasani su ponosni ljudi. Oni će teško trpjeti da ih maltretira i puca u njih čovjek kakav je Divlji Jack, bio on šerif ili ne.

— Zašto ne biste razgovarali o tome s gospodinom Jaggerom?

— Upravo se spremam.

Na povratku u Pawnee City Morgan ugleda stotinjak metara ispred sebe jednog, koji mu je išao u susret. Jednopregom je upravljala Helen.

Morao je proći mimo nje. Uz velik napor nastojao je pritajiti osjećaj nelagodnosti. Prolazeći pored jednog on dostojanstveno dotakne rub šešira.

Helen Jagger ga pogleda, no njezin pogled prođe kroz njega. Ne reče ni riječi, niti kimne glavom.

Kad je Morgan ujahao u Pawnee City, Alfred Buffington je stajao pred svojom trgovinom i raspoređivao alatlijeke koje nisu stale u izlog. On pozdravi Morgana i reče:

Prije nekoliko minuta Divlji Jack je pucao u nekog čovjeka.

— Odnijeli su ga doktoru Sykesu.

— Valjda je taj čovjek izazivao ne-red.

— Naravno — zajedljivo će Buffington. — Bio je pijar i ometao je šerifa u farou.

— Zar odbornici ne mogu poduzeti što u vezi s Masonom?

— Sudac Drake kaže da ne mogu. Postavljanje i otpuštanje šerifa u nadležnosti je gradonačelnika. Sudac Drake dobro živi od novčanih kazni koje izriče. Njemu ide polovica od svake plaćene globe. Divlji Jack privodi gotovo svakodnevno nekolicinu pred suca, a dosad nijedan nije oslobođen optužbe. Svakog se proglasi krivim i svaki mora platiti novčanu kaznu.

— Nije li Fesler doveo Drakea u Pawnee City?

— Jest, ali više nisu tako dobri prijatelji kao što su bili.

— Ponekad prijateljstva umiru.

Te je večeri Morgan stajao pred uredom za prodaju nekretnina i uživao u blagoj večeri. U ustima je imao cigaru, no zaboravio ju je pripaliti.

Helen Jagger je stajala na trijemu pred hotelom. Kad je čula korake, nije se okrenula. Znala je da je to Joe.

— Još misliš na njega? — upitao je.

— Mislim na novu banku koja će biti otvorena slijedećeg tjedna — uvriježeno će Helen — i pitam se hoće li to štetiti našoj banci.

— Više nam novca donosi faro u Longhornu nego naša banka. Nego danas sam čuo da je Morgan uložio novac u novu banku.

— Čudi me da uopće ima što uložiti, s obzirom na cijenu po kojoj prodaje zemljište.

— Ali mora da mnogo prodaje. Gradi se više no ikada. Dosad je ove sezone kroz moje obore prošlo dvije stotine tisuća goveda, a vjerujem da će se taj broj do kraja sezone popeti na dvije stotine i pedeset tisuća. Povukao je nekoliko dimova iz cigarete, a onda rekne: — Poslovi dobro idu. Zašto ne bi otišla u Kansas City, ili u St. Louis? Tamo imaš mnogo prijatelja.

— Joe, ja ne žalim za Chadom, vjeruj mi.

— Tko kaže da žališ?

— Kao da ne znam zašto me nagovarаш da se pođem razonoditi u Kansas City!

Nekoliko je trenutaka šutio, onda se nasmije.

— Tebi ništa ne nedostaje, sestro?

Helen odjednom više nije mogla izdržati. Iz nje provali i protiv njezine volje:

— Nedostaje mi mnogo. Ako baš moraš znati, Chad mi prokleta mnogo nedostaje!

Izbjegavajući bratov pogled, ona se okrene i uđe u hotel.

Šerif Mason kartao je za promjenu poker. Također za promjenu, kartao ga je u salunu »Teksas« a ne u »Longhornu«.

U igri su sudjelovali Dan Hastings, koji je tek bio stigao iz Teksasa, sudac Drake i Chad Morgan. Divlji Jack je dotad izgubio nekoliko dolara i bio je zle volje.

— Gospodo, dosta je ove igre za sitniš — reče kad je sudac Drake kupio ulog jer je sa svoje tri sedmice bio jači od Jackova para.

— Nemam mnogo novca — reče Hastings — i neću ga imati dok ne prodam stoku.

— Siguran sam da će vam gospodin Pillsbury posuditi. Predlažem da igramo za veći ulog. Što vi mislite o tome, suče?

— Ja imam osamdeset dolara. Hoće li to biti dovoljno?

— Za početak hoće.

Morgan ustane.

— Na mene ne računajte.

— Niste osobiti kartaš — podsmješljivo će Jack.

— Ja kartam samo za zabavu. — Morgan htjede izići, no Joe Jagger je upravo u tom trenutku ušao u salun i stao iza suca.

— Gradonačelnice — upita Jack — hoćete li nam se pridružiti? Za gospodina Morgana igra je odveć napeta.

— Vrlo rado — odgovori Jagger.

Morgan se predomisli. Ponovo uze stolac, sjede i rekne:

— Ipak ću malo igrati.

Pogled mu se susretne s Jaggerovim, ali bivši ortak hitro odvratilo pogled.

— Predlažem da početni ulog bude dolar — reče Jack. Nitko se ne usprotivi. Mason hitro podijeli karte, odloži ostatak i pogleda što je dobio.

— Propuštam — reče Hastings.

— Ja otvaram — reče Jagger. — Za početak, pet dolara.

Morgan položi pet dolara.

— Mislim da moram ići — reče sudac.

— I ja — reče Jack.

I Hastings plati pet dolara i zatraži dvije karte. — Jednu! — Jagger se lukavo smiješio.

— Meni tri — reče sudac, pogleda karte koje mu je podijelio Jack i odmah ih odbaci. — Odustajem.

Morgan je u prvom dijeljenju dobio tri dame. Nije povisio početni ulog iako ne bi otkrio da ima jake karte. Zatražio je još dvije karte, što je moglo značiti da ima trilling, ili jaki par i jednog asa, na primjer.

Dvije koje je dobio bile su četvrta dama i kralj.

— Ja ću samo jednu — reče Divljí Jack.

— Ja ulažem trideset dolara — reče Jagger.

Chad izbroji trideset dolara i doda još trideset.

— Oho — usklikne Jack — igra se razvija! Plaćam šezdeset i udvostručujem. Gospodine Hastings, stotinu i dvadeset za vas.

— Mora da netko ima jače karte od kraljeva i aseva — reče Hastings. — Odustajem.

Svojim riječima nehotično je Morganu otkrio da nitko od preostalih ne može imati tri asa ili više od dva kralja.

Jagger hladnokrvno izbroji devedeset dolara, zastane a onda sa svog kupa uze stotinu dolara i baci ih nasred stola.

— Plaćam vaš ulog, šerife, i dodajem još stotinu.

Morgan bi morao platiti stotinu i šezdeset dolara. Joe i Mason uzeli su samo po jednu kartu.

— Ja samo plaćam. — Morgan položi novac.

Licem Divljega Jacka preleti smiješak i Morgan je bio siguran da šerif ima ful, što je jače i od sekvence i od fleša. Budući da je Morgan samo platio, šerif je očito zaključio da on nema odveć jake karte, jer je rekao:

— No, gospodine Jagger, idemo dalje. Plaćam vaših stotinu dolara i povisujem za dvije stotine i pedeset.

Jaggerove se zjenice stisnuše. Spusti pogled na svoje karte i još ih jednom pogleda. Prebroji novac i još jednom pogleda u karte.

— Imam prilično dobre karte — reče — ali nisam očekivao da ću večeras toliko zaraditi. Povisit ću za još dvije stotine i pedeset.

Morgan izvadi iz džepa komadić papira i hitro napiše:

»Mjenica na 1000 dolara«, potpiše i reče:

— Plaćam i povisujem za pet stotina.

— Do vraga! Bijes se razlio po šerifovu licu. — Da tako nasljednem! Podvalište mi propustivši da povisite u prošlom krugu. Mora da imate poker.

— Možda blefiram.

— Stajat će me sedam stolina i pedeset dolara da to otkrijem. Jack oklijevaše, a onda baci karte na stol i reče:

— Moje tri šestice i par trića se predaju.

U igri ostadoše samo Joe i Chad. Dosad je Jagger ignorirao prisutnost bivšeg ortaka, ali sada je ostao s njime oči u oči. Osim toga, uložio je priličnu svotu. Mogao bi odustati i izgubiti dosadašnji ulog, ili pak platiti Morganov ulog od pet stotina... mjenicom ili zajmom.

Nije gledao u Chada. Okrene se od stola i dovikne:

— Gospodine Pillsbury, možete li mi posuditi sedam stotina i pedeset dolara?

— Moram pogledati u blagajnu koliko imam.

— Dajte mi sve što imate.

Nakon nekoliko trenutaka Pillsbury pride s crnom metalnom kutijom. Jagger otvori kutiju i izbroji sedam stotina i pedeset dolara. U kutiji ostade samo još nekoliko banknota, no bilo je prilično zlatnih kovanih dolara. Jagger stade brojiti kovani novac.

— Pobijedio si — iznenada reče Morgan i odbaci karte pod kup odbačenih karata na stolu.

Odgurne stolac i ustane. — Platit ću ti mjenicu sutra, reče, pa iziđe iz saluna.

— Do đavola — uzviknu Jack — blefirao je.

— Morgan nikad u životu nije blefirao! — prošapće Joe.

— Onda se prepao!

Jagger koji je skupljao novac zastane i reče.

— Nemoj to ni pomisliti, šerife!

Jack posegne za kartama na stolu i stade tražiti Morgenove. — Šerife — viknu Hastings — to nije pošteno!

— Prema tome kako karta poker može se prosuditi kakvog je značaja čovjek — mirno reče Jack. — Želim vidjeti kakav je gospodin Morgan čovjek... — On odvoji posljednjih pet karata i okrene ih licem prema gore. — Poker dama — prošapće zaprepašteno i pogleda okupljene. — Imao je sigurnu pobjedu! Ne shvaćam to.

— Najluđa igra koju sam ikad vidio — promrmlja Drake.

X

Dode i listopad. Čitav taj mjesec u Pawnee City dotjerana su samo dva stada. Saluni su bili gotovo prazni. Jack Mason jedva je zarađivao svoju plaću, a sudac Drake čitavih deset dana nije naplatio nijednu kaznu. Sezona prodaje stoke 1867. izgledala je završena.

Ipak, u gradu je još vladao optimizam i dobro raspoloženje. Skupina građana se dogovorila i Charles Fesler tiskao je velike plakate.

PRIJATELJI SUGRAĐANI!

Trgovci i poslovni ljudi Pawnee Cityja organiziraju u subotu navečer, 1. studenoga 1867.

VELIKU ZABAVU S PLESOM

Ulaznica jedan dolar.

Prvi studenoga bio je tmuran jesenski dan. Moglo se očekivati da će uskoro pasti prvi snijeg. Živa u termometru spustila se na samo nekoliko stupnjeva iznad ništice, što je za to doba godine bilo vrlo hladno.

Predvečer neki farmer koji je došao u grad po potrepštine reče da je južno od grada vidio stado teksaških dugorožaca kako prelazi rijeku, ali tome nitko nije poklonio veću pažnju. Sezona je bila završena.

U uredu za prodaju nekretnina Morgan je podigao tanak pregradni zid i uredio za sebe sobicu. Još je spavao na poljskom krevetu, no nabavio je dva stolca, stolić i stalak s posudom za umivanje. Na zidu iznad stalka visjelo je malo zrcalo, i on se gol do pojasa, upravo brijavao kad su se ulazna vrata naglo otvorila.

— Hej, prokleti Jenki! — začu se ženski glas. — Vratila sam se!

Chad iznenađeno uzviknu, ne krijući zadovoljstvo. Zaboravi da mu je lice nasapunano i da u ruci drži britvu.

— Haj, Cass!

Djevojka bješe u trapericama, i vunenom košulji. Na nogama je imala čizme i bješe umotana u topli kratak kaput. Lice joj je bilo hladno od studeni, ali tijelo toplo. Ona veselo zagrlila Morgana, uskliknuvši:

— Kladiš se da nas više nisi očekivao! Kasno smo krenuli, no bolje i kasno nego nikad. Tada je htio pričeka-ti do proljeća, ali ja sam htjela doći još ove sezone. Rekla sam mu da te moram vidjeti.

Rekavši to ona ga hitro i nenadano poljubi u usta, pa se odmakne. Morgan, držeći od zaprepaštenja, odjed-nom postade svjestan da nema košu-lje.

— Sjedni, Cass, i pričekaj dok se od-jenem.

— Hoćeš li me povesti na ples? — Vidjela sam plakate svuda po gradu. Ne brini, ovoga sam puta ponijela ha-ljinu. Štoviše, dvije, ti prokleti Jenki!

— Cass, bit ću ponosan što te vodim na ples.

— Onda moram poći. Moram se u hotelu okupati i urediti. Dođi po mene, Jenki, u osam sati.

Kad je Chad bio spreman, bilo je tek sedam i dvadeset, pa je pošao u »Longhorn« Samo su dva čovjeka kar-tala faro, ali za tegom je bila popri-lična skupina ljudi. Morgan prepozna generala Simcoa. Bilo je i nekoliko kauboj.

— Generale, drago mi je da vas opet vidim.

— Oh, gospodine Morgan, hoćete li popiti piće sa mnom?

— Vrlo rado.

— Ovo je Sam Acres, predvodnik mojih kauboj.

Kauboj preplanula i gruba lica stis-ne Morganovu ruku.

— Prošio je godinu dana otkad ste bili u nas na ranču. Sjećam se da smo upravo vježbali gađanje kad ste se pojavili.

— Vi ste onaj koji je podučavao gos-podiću Cass pucanju iz revolvera, zar ne?

— Gospodine Morgan — Sam Acres se nasmije. — danas bi ona mogla mene podučavati.

— Da, Cassie dobro gađa — reče ge-neral. — Također je vrlo dobra u kro-šenju konja i tjeranju stoke. No, vrlo malo zna o stvarima o kojima bi svaka žena morala znati, i zato se i neće sa mnom vratiti u Teksas.

— Ne razumijem...

— Šaljem je u St. Louis. Sutra putu-je vlakom. Tamo će provesti zimu u školi za djevojke, koju mi je preporu-čio moj stari znanac iz vojske.

Morgan je ispio viski i odložio čašu na tegzu, kad mu pride neki čovjek.

— Gospodine Morgan!

Eio je to Tom Alder.

— O, kako ste?

— Ni sjajno, niti baš loše. Bio sam u Teksasu i podigao malo stado od pet stotina goveda. Ovamo sam stigao s manje od tri stotine, jer sam ih pu-tem mnogo izgubio.

— Na indijanskom području gotovo uopće nije bilo vode — objasni general — a i dvaput su nas napali Indijanci. Od kuće smo otišli s pet tisuća gove-da, a ovamo smo došli sa samo tri i po tisuće, ne računajući Alderovu sto-ku.

— Došli ste zajedno?

— Nakon napada Komanča spojili smo stada. — No, jedno sam naučio, moram priznati — reče general. — Ni-kad ne valja tako kasno tjerati stoku.

— Generale, vodim jednu djevojku na ples. — Morgan izvadi iz džepa sat. — Moram otići po nju u hotel, Gospo-dica Cass...

— O, to je lijepo od vas, gospodine Morgan. Generalovo se lice razvedri. Možda ću i ja svratiti.

— Smije li svatko doći na ples: — upita Alder.

— Svatko tko plati ulaznicu — odgo-vori mu Morgan.

Na trijemu pred hotelom nije bilo nikoga. Morgan uđe u predvorje, stra-hujući da će susresti Helen. Vrata ure-da su bila otvorena, ali unutra nije bilo nikoga i Chad stade lakše disati. Začu lupkanje potpetica po stubama, i pogleda naviše.

Cass Simcoe, bježe odjevena u zele-nu haljinu, a lijepa ramena bijahu prekrivena laganim šalom.

— Bit ćete najljepša djevojka na ple-su — reče joj Morgan.

Kad su Cass i Chad ušli u dveranu u kojoj se održavao ples u njoj je već bilo tridesetak osoba. Za malim stol-om pored vrata sjedio je Fesler, a iza njega stajao je Jack Mason.

— Dva dolara, gospodine Morgan — reče veselo Fesler i Chad plati.

Uz jedan zid u dvorani bješa dugačak stol na koji su se odlagali kaputi i šeširi. Cass odloži šešir i šapne Morganu:

— Najednom imam tremu. Bojim se da ne znam dobro plesati.

— Onda ćemo oboje učiti. Prošlo je šest, sedam godina otkako sam posljednji put plesao.

Pogledao je po dvorani i na drugom kraju ugledao Helen, koja je razgovarala s bratom i sa sucom Judsonom Drakeom.

U tom trenutku orkestar zasvira.

Morgan je rekao istinu. Posljednji put je plesao 1861. No, kad su zaplesali, ustanovi da nije zaboravio korake. I premda se Cass bojala zbog svoje slabe plesачke vještine, njemu se učini da ga savršeno slijedi.

Nekoliko trenutaka Morganov se pogled zadrži na djevojčinoj kosi, a onda mu pogled odluta dalje i on se jedva primjetno trgne kad se njegov pogled iznenada susretne s pogledom Helen Jagger. Ona je plesala sa sucom Drakeom.

Kad se gotovo sudarila s Morgano-
vom partnericom, dotakne djevojčino
rame i rekne:

— Drago mi je da vas opet vidim, Cass.

Cass gotovo poskoči, a onda prepozna Helen.

— Oh, gospodice Helen! — uzviknu. Upravo smo stigli iz Teksasa i ja... ja... — mucala je — ne znam plesati... Oprostite na mojoj nespretnosti...

— Divno plešete — reče Helen. Pogled joj se ponovo susretne s Morgano-
vim. — Dobra večer, Chade.

Morgan kimne glavom na pozdrav.

— Lijepo izgledaš, Helen.

— Prekrasna je — šapne Cass Morganu, kad se Helen s Drakeom udaljila. — Čula sam da ste se posvadili s gospodinom Jaggerom i da je zbog toga vaša vjeridba s Helen raskinuta...

— Sve ste to uspjeli saznati, a tek ste nekoliko sati u gradu?

— Oh, ne! Saznala sam to još u Teksasu. Pričali su nam ljudi koji su se vraćali iz Pawnee Cityja, nakon što su prodali stoku.

U tome trenutku na ulazu se pojavio general Simcoe, Alder i Acres. Upravo su htjeli ući, kad Divlji Jack zaustavi Sama Acresa.

— Daj mi svoju gvožđariju, kauboj! i Acres ga iznenađeno pogleda.

— Zašto bih vam morao dati moj revolver?

— Zato što ja tako kažem.

— Daj šerifu revolver, Same — umiješa se general.

— Imate li vi revolver ispod tog kaputa — upita Mason Aldera uzimajući revolver od Acresa koji mu ga je nevoljno pružao.

Alder rastvori kaput, da pokaže kako ne nosi revolvera, a onda pođe za generalom i Acresom u dvoranu. Šerif nije mogao znati da u džepu krznenog kaputa Alder ima revolver.

Kad je glazba prestala svirati, Morgan pristupi generalu. — Prepuštam je vama, generale, za slijedeći ples, no poslije bih je zadržao čitavu večer. Cass odlično pleše.

Djevojka se zacrvni i nasmiješi mu se u znak zahvalnosti.

Tada ugleda Aldera, pa upita: — Tome, zar nećete skinuti kaput?

— Zašto bih? Ja ne znam plesati.

— Ja ću vas naučiti — veselo predloži Cass.

Tom upravo htjede odbiti, kad im priđe Joe Jagger.

— Generale, čuo sam da ste u gradu, i nadao sam se da ću vas vidjeti. No, najprije najvažnije... — Okrene se prema Cass i nakloni joj se. — Gospodice Simcoe, smijem li zamoliti za ovaj ples?

Cass očajnički pogleda Morgana, a onda pruži ruku Jaggeru koji je povede u sredinu dvorane.

— Vi doista ne znate plesati? — upita Morgan Aldera.

— Nikad nisam bio dobar plesač, a i nisam raspoložen za ples. — A onda nastavi govornije no što je Morgan mogao očekivati od čovjeka koji je uvijek bio vrlo šutljiv. — Moj mladi brat je bio pravi plesač. Lagana koračka i vesele naravi. Niste znali da imam brata, zar ne?

— Aldere, praktički ne znam ništa o vama. Vi niste čovjek koji mnogo priča o sebi.

— A što se tu ima pričati?! Vaši su bili izdali nekoliko potjernica za mnom. Na tim je potjernicama bilo mnogo više no što sam i sam znao o sebi — reče sarkastično. — I moj brat se borio na strani Juga. Poginuo je 1865.

— Zao mi je — reče Chad, a onda čoda. ne mogavši se suzdržati. — U Meksiku?

— Ne. U Teksasu. Bio je u Shelbyjevoj odstupnici, kad ih je Šesnaesti ili-nojski konjički puk razbio. — Alder uzdahne. — Učio je pravo kad je započeo rat.

Morgan je sada znao zašto je Alder iznenada postao govorljiv.

— A vi... što ste vi radili prije rata?

— Ja sam bio pravnik. Uostalom, Charley Quantrell je bio učitelj. Imali smo čak i jednog svećenika, Skaggsa. On je poginuo kod Lawrencea. Čuo sam da su njegovo tijelo vukli ulicama, a potom ga polili uljem i zapalili.

— To je bilo nakon što je vaša družba poubijala stotinu i sedamdeset ljudi — reče Morgan oštro.

— Čini se da je još prerano da bi južnjački pobunjenik mogao razgorati s Jenkijem. — Alder se ledeno nasmiješi okrene se i udalji.

Od ulaza začu se glas Jacka Masona, koji je nadjačao glazbu:

— Do đavola, kauboju, ima da slušaš, kad ja nešto kažem.

Začu se oštar uzvik bola, bijesan povik, pa mukli udarac. Morgan se hitro progura do ulaza i gotovo se sudari s Alderom koji je jurnuo prema Jacku Masonu.

Na podu je ležao neki kauboj. Iz velike rasjekotine sa čela mu je curila krv. Šerif je stajao uza zid s revolverom u ruci. Oružje bješe upereno u drugog kauboja, koji je stajao korak, dva od njega. Kauboj je polako dizao obje ruke u visinu ramena.

Kad su mu Alder i Morgan prišli. Jack oštro reče: — Vratite se plesu, ljudi. Ovo je posao šerifa... ne mogu dopustiti da pijani kauboји zlostavljaju pristojne ljude.

Sam Acres se progura kroz gomilu koja se okupila oko kauboja na podu i uzvikne:

— To je Billy Carr! — Uputi se prema zidu, gdje je na čavlima visjelo nekoliko revolvera. — Ne dirajte to — Jack Mason ispruži lijevu ruku i odgurne Acresa ili ću vas ustrijeliti.

— Skloni taj revolver, Masone! — doviknu Morgan. — Ovo nije mjesto za pucnjavu.

— Nije? Gospodine Morgan, vi ste bili jedan od prvih koji su se zalagali za red i mir. E pa, sada ja brinem za red i mir i neću dopustiti da teksaški kauboји ovuda divljaju.

Tada progovori Tom Alder. Tiho, vrlo tiho reče:

— Odloži revolver!

— Meni kažeš? — Divlji Jack ga pogleda zakrnavljenim očima.

— Izidi sa mnom — prijeteći će Alder. — Već oдавно slušam o tebi... gospodine Divlji Jack. Možda i jesi vješt kao što pričaju, no možda si obični, drski blefer.

Divlji Jack je netremice gledao u Aldera, kao da je posve zaboravio na sve što se oko njega događa.

Hajde, izidi — nastavi Tom Alder. — Na ulici nema gužve.

— Ovo se tebe ne tiče, Alderu — reče Mason.

— A što ako me se ipak tiče?

— Upozoravam te, Alderu, ne mijesaj se u ono što te se ne tiče!

— A što ako se ipak umiješam? — mirno će Alder i iz džepa izvadi revolver. — No, Divlji Jack? — izazovno će, — Imam revolver u ruci.

General Simcoe je najbrže reagirao. Jednim skokom stao je između šerifa i Aldera. Istodobno Morgan čvrstim zahvatom stegne ruku u kojoj je Divlji Jack držao revolver i izvi je, rekavši:

— Ispusti ga!

— Platit ćeš mi za ovo, Morgane — bijesno procijedi Jack, ali zbog snažnog Morganova zahvata ispusti revolver.

U taj čas stiže Joe Jagger.

— Šerife — reče — bit će najbolje da smirimo atmosferu. Ovo je prijateljs-

ka zabava i ne želimo nikakve nasilnosti.

— Kako god kažete, gradonačelnice. Ja sam samo obavljao svoju dužnost.

— I obavili ste je.

Ljudi su se razišli. Morgan potraži Cass. Kad je nađe, djevojka reče:

— Htjela bih kući... to jest, u hotel.

— Naravno, Cass. Otpratit ću vas. — Povede je do stola na kojem su ležali odloženi kaputi i šeširi. Dok je prebacivala ogrtač preko ramena i namještala šešir, on joj došapne: — Žao mi je što vam je pokvarena zabava.

— Bilo mi je lijepo, Chade. Doista. Samo sam malo umorna.

Prije no što su stigli do vratiju, susretoše Helen.

— Već odlazite?

— Moram rano ustati — odgovori Cass. — Putujem u St. Louis.

— Žao mi je što se nećete duže zadržati. Helen joj pruži ruku. — Do viđenja!

Kad su stigli do hotela, Cass zastade.

— Chade — reče vrlo tiho — žao mi je što sam se tako ponijela.

— Glupost! Čitav dan ste jahali, a zacijelo vas je i ova gužva uzбудila.

— Lagala sam — reče ne gledajući ga u oči. Uopće nisam umorna. Mogla bih čitavu noć plesati. Samo... — zašutjela je.

— Što? — upita je obazrivo Morgan.

— Zbogom! Djevojčice iznenada zagnjuri lice u njegov kaput.

Chad je lagano obuhvati rukom oko ramena.

— Vidjet ćemo se sutra.

— Ne — reče ona brzo. — Ne želim vas vidjeti. Tata će me ispratiti na vlak i ja... ja... ne želim vas tada vidjeti. Neću da on zna...

— Što?

— Evo što.

Ona se hitro podigne na prste i poljubi ga u usta, a onda utrči u hotel i ne pogledavši ga.

Sutradan je pao prvi snijeg. Zima je stigla u Pawnee City. General Simcoe je prodao stoku za najnižu cijenu te sezone: jedanaest dolara po govedu. I Tom Alder je prodao svoju stoku. On ostade u Pawnee Cityju još nekoliko dana nakon generalova odlaska, a onda i on nestade; nitko nije znao kamo je otišao.

U hotelu su gotovo sve sobe bile prazne.

— Mislim da ću sada uzeti nekoliko dana odmora, Joe — reče Helen bratu.

— Dobro, sestro. Podi u St. Louis i kupi što ti srce poželi.

— Dijamante?

— Zašto ne? To si možeš priuštiti. Ako će te dijamanti učiniti sretnom...

— Nekad sam željela dijamante više no bilo što drugo. A sada... — zašuti, pa nastavi: — Chad mi se svidio od prvog trenutka kad sam ga susrela. Kad sam došla u Pawnee City, mislila sam da ga volim, ali samo sam mislila da ga volim. Voljela sam mnogo više sebe. A sada... sada je prekasno... — završi tako tihim glasom da se jedva čulo.

Helen je otputovala u St. Louis, potom ode čak do Chicaga i tamo kupi kartu za New York. Ali, nije otišla u New York. Vratila se u Pawnee City i tu ostala čitavu zimu.

Zima je, pak sporo prolazila i za Helen i za Chada, i za Joa.

U ožujku se Pawnee City užurbano pripremao da dočeka novu sezonu i novi val napretka. Morgan je te kišne dane uglavnom provodio besposlen uz prozor ureda za nekretnine. Promatrajući hotel na suprotnoj strani ulice razmišljao je o Helen. Uskoro će s nastupom nove sezone ponovo biti u svom elementu, vodeći brojne poslove i financije hotela i drugih izvora Jaggerova bogatstva. Novac će ponovo pritjecati poput rijeka. Tisuću dolara tjedno od saluna »Longhorn«, prihod od hotela, zarada na posredništvu u trgovini stokom... Jaggerovo će se bogatstvo i dalje povećavati, a to je ono što je Helen uvijek htjela: bogatstvo i moć.

Joe Jagger imao je i jedno i drugo.

Sezona godine 1868. u Pawnee Cityju započela je pucnjem, i to iz kolta šerifa Jacka Masona.

Na dan kad je u grad stiglo prvo stado teksaških dugorožaca, Divlji Jack je ubio jednog teksaškog kauboj a i onda se nekamo sklonio dok su ga teksaški kauboji tražili po čitavom Pawnee Cityju. Nisu ga mogli naći, pa su bijes iskalili na gradu; porazbijali su prozore i izloge na polovici trgovina i radionica u glavnoj ulici.

Glas o ubojstvu kauboj a dopro je do Teksasa. Pričalo se da Pawnee City ima šerifa koji je najbrži na revolveru u čitavom području zapadno od Mississippija, Jenkija koji mrzi Teksas i sve što je teksaško.

U usporedbi s 1868. godina 1867. bila je školski izlet. Teksasani koji su stotinama milja morali tjerati stoku da bi je prodali u Kansasu, mrzili su te proklete Jenkije koji su držali vlast i zlostavljali ih. A morali su prodavati stoku da bi preživjeli. U takvom raspoloženju uvijek potisnutog bijesa i mržnje, oni su bili sretni kad bi dobili i najmanju priliku za gužvu, tučnjavu i sukob s Jenkijima. U Pawnee Cityju za to su često imali prilike. Razbijali su izloge, pucali, žiteljima utjerivali strah u kosti. Potom bi se vraćali u Teksas s ono malo novca što bi im ostalo nakon plaćenih šteta i kazni.

»Teksasani teroriziraju Pawnee City« pisao je Charles Fesler u svom listu. Temperamentni izdavač nije štedio. On je znao bobu reći bob, popu pop. Napao je i šerifa Pawnee Cityja i zahtijevao da mu gradonačelnik otkáže. Čak je napisao da je gradonačelnik odveć zauzet svojim brojnim poslovima i brigom za zaradom da bi bio dobar gradonačelnik. Pozivao je birače da izaberu novog gradonačelnika, koji će Pawnee Cityju napokon donijeti red i mir.

Odbornici Pawnee Cityja održali su u lipnju dva sastanka. Jedan u Buffingtonovu dućanu, kojem su prisust-

vovali samo odbornici, a drugi u sudnici, gdje je sastanku predsjedavao gradonačelnik Joe Jagger.

Odmah na početku sastanka on se obratio Fesleru riječima:

— Sit sam politike koju provodi vaš list i ljut sam zbog vaših optužbi protiv mene. Izjavljujem ovdje pred svima da neću stati na čelo nijedne liste na kojoj bi bilo vaše ime.

— Gospodine gradonačelnice — upadne mu u riječ Fesler — izrekli ste upravo ono što i ja mislim. Ja neću dopustiti da se moje ime nađe na istoj listi s vašim. Drugi će reći što oni misle, no meni se čini da mi ovdje gubimo vrijeme a ne poduzimamo ništa da bismo pridonijeli napretku našega grada.

— I ja mislim da su prilike u Pawnee Cityju postale nepodnošljive — umiješa se Tarbox. — A znam da i Buffington dijeli moje mišljenje.

— Tako, dakle, stoje stvari — zareži Jagger. — Zar ste se svi toliko obogatili da biste sada samo sjedili u naslonjačima i čekali da mušterije same donose novac i spuštaju ga u vaš šesir? Smeta vam buka i galama teksaških stočara na kojima zarađujemo?

— Gospodine Jagger — mirno će Buffington — ja mnogo više zarađujem od farmera nego od svih teksaških stočara zajedno. Meni trgovina stokom nije potrebna i ja je ne želim.

— A što je s drugim poslovnim ljudima u Pawnee Cityju? Oni oviše o trgovini stokom.

— Ja ne ovisim — javi se John Thompson. — Ja ne prodajem staklo. Da trgujem staklom, obogatio bih se prodajući ga za izloge koje vaši pijani kauboji razbijaju.

— Pa dobro, što vi hoćete? — bijesno upita Jagger.

— Ja želim miran grad — opet će Buffington. — Grad a kojemu će vladaati zakon i red.

— Gospodine Jagger — progovori u tom trenutku sudac Drake, koji je dotle šutio — u posljednje sam vrijeme čuo mnogo pritužbi na našeg šerifa. Čak sam čuo kako ljudi kažu da je pogubniji od prijestupnika! Zato bih

predložio da šerifa Masona razriješi-
mo dužnosti. — Zasući, pa nastavi: —
Možda bi dobar šerif mogao udovoljiti
zahtjevima naših časnih sugrađana i
odbornika koji nisu zadovoljni sadaš-
njim prilikama.

— Dakle, o tome je riječ? — reče
Jagger. — Želite da otpustim Jacka
Masona?

— Želimo da se odreknete funkcije
gradonačelnika! — poviče Fesler.

Jagger se trgne kao da ga je novi-
nar udario šakom.

— Dakle, urotili ste se protiv mene!
Želite da odstupim? — Zastane, očeku-
jući da će netko to zaniijekati, ali
kako su svi šutjeli, ustane i pođe do
vrata. Tu zastade, kao da želi nešto
reći, no predomisli se i izide iz sudni-
ce.

Njegovi koraci još nisu posve utih-
nuli kad sudac Drake ustane.

— Gospodo, iznio bih još nekoliko
prijedloga. Slijedećeg mjeseca moramo
nekoga poslati u državnu legislaturu.
Ja bih predložio da to bude... naš gra-
donačelnik, gospodin Joe Jagger. Taj
položaj nije posebno značajan, ali do-
nosi velik ugled. Tako neće moći reći
da smo ga odbacili, a mi ćemo ga uda-
ljiti od upravljanja gradom. — Drake
pogleda u odbornike, ali kako nitko
ne pokaže namjere da reagira na nje-
gov prijedlog, doda: — Netko mora pri-
jeći u legislaturu!

— Gospodo — javi se Fesler — pri-
je no što odlučimo tko će biti kandidat
za mjesto u državnoj legislaturi, mora-
mo najprije riješiti naš glavni problem:
slobodno mjesto gradonačelnika. Pro-
šle ste mi godine ukazali čast predlo-
živši me za tu funkciju...

— Ne — upadne mu u riječ Tarbox.
Vi odveć govorite. Sa svima se sukob-
ljavate. O tom još nismo razgovarali —
nastavi on — no siguran sam da ćemo
se svi suglasiti da je za to mjesto naj-
pogodniji Chad Morgan.

— Podržavam prijedlog! — uzvikne
Buffington.

— I ja — reče Oliver Wakeman.

John Thompson kimne.

— Dobro. — Charles Fesler uzdahne.
Slažem se s vama.

— A sada moramo odlučiti o kandi-
datu za državnu legislaturu — opet se
javi Drake.

— Vi biste tu funkciju — otvoreno
upita Buffington.

Sudac se zacrvenio. Nakon trenutka
oklijevanja, jedva primjetno kimne.

— Bila bi velika čast da služim gra-
danima oblasti koja nosi moje ime.

Harlow Tarbox i Alfred Buffington
potražiše Morgana. Zatekli su ga sa-
mog u uredu za prodaju nekretnina,
gdje je čitao knjigu o ratarstvu.

— Chad — reče Tarbox — ni Alf ni
ja ne znamo kako ćeš primiti što ti
imamo reći. Kao tvoji najstariji prija-
telji u Pawnee Cityju, nadamo se da
ćeš pristati na ono što ćemo ti predlo-
žiti. Trgovac duboko uzdahne. — Želi-
mo da budeš novi gradonačelnik!

Morgan zatvori knjigu, odloži je na
stol i pogleda najprije Buffingtona, pa
onda Tarboxa.

— Što je s Joeom?

— On se neće kandidirati.

— To ste vi odlučili u njegovo ime?

— Moglo bi se tako reći.

— Shvaćam — uzdahne Morgan. —
Mislim da me obojica dobro poznajete
i znate da to nije posao koji se meni
svida. Znam i to da ćete mi iznijeti
mnoštvo argumenata pokušavajući me
uvjeriti da moram prihvatiti... na
primjer da je to moja dužnost i tome
slično.

— I jest — reče Buffington.

— Znam da jest — prizna Morgan.
Ja sam jedan od osnivača grada i ni-
kad se neću moći lišiti odgovornosti za
nj. Znam dobro da me to neće učiniti
odveć popularnim među nekim ljudi-
ma u gradu, ali... — on sliježe rameni-
ma — tu se ništa ne može. Prihvatit
ću prijedlog.

— Chade — uzviknu Tarbox — sve
što ti mogu reći jest... hvala!

— To su možda posljednje riječi zah-
vale što ću ih čuti. — Morgan se nas-
miješi. — A što je s našim dragim su-
cem? Ostaje li on i dalje na tom polo-
žaju?

— Ne.

— Dobro!

— On će u državnu legislaturu — reče Tarbox. — Sam se nametnuo, no možda će biti dobar na tom mjestu. On ima prijatelja u glavnom gradu, a osim toga neće nam biti na putu.

— Prije nekoliko tjedana u gradu je otvorio svoj ured neki odvjetnik, mislim da se zove Carnichael — reče Buffington.

— Znam. Ja sam mu prodao prostori-ju za ured. Mislim da će biti bolji od Drakea.

* * *

Istog popodneva u Pawnee City do-jaši Pete Mossman. S njim je bio vođa njegovih kauboj, Brog, i tucet Teksašana vrlo opaka izgleda. Dotjera-li su stado od pet tisuća dugorožaca, najveće koje je ikad dotjerano.

Pete Mossman je svoje ljude strogo držao na uzdi, ali to je trajalo samo dok nije prodao stoku. Tada su kaubo-ji došli na svoje.

Jack Mason je potražio Jaggera.

— Pete Mossman je u gradu.

— Znam.

— Doveo je sa sobom dvanaest ljudi. Dižu veliku galamu. Bijesni su na Pawnee City i namjeravaju napraviti veliku gužvu. Kako da se suprotsta-vim tolikim ljudima?

— Masone, svejedno mi je što ćeš poduzeti. Ja više ne upravljam gra-dom, više nisam gradonačelnik. Moj mandat ističe za nekoliko tjedana, no ja se više neću izlagati. Razgovaraj s onim brbljavim novinarom, Feslerom. On bi htio upravljati gradom. Možeš mu reći, da što se mene tiče, slobodno može preuzeti tu dužnost. Ja neću če-kati do slijedećeg mjeseca. Napuštam dužnost odmah.

— Ako je tako, i sa mnom je gotovo. Slobodno mogu predati značku. — On se zamisli, pa nastavi: — Uostalom, ovo je baš pravi trenutak da napu-stim taj posao. Neka se sami snalaze s Mossmanovim kaubojima. Priča se da se ti kauboji namjeravaju osvetiti Chadu Morganu. On se nasimije. — I ja se moram obračunati s Morganom.

— Zar ste se ti i on sukobili?

— Na plesu prošle zime. On je stao na stranu onog južnjačkog bandita. Aldera. No, odoh ja predati značku.

Malo potom Helen uđe u ured i odmah s vrata upita brata:

— Je li istina Joe? O tebi i Chadu?

— O meni i Chadu? — začudio se. — O čemu to govoriš?

— Čula sam da se nećeš kandidirati na novim izborima i da će novi grado-načelnik biti Chad.

— Tko ti je to rekao?

— Gospođa Fesler kaže da je sve do-govoreno.

— Chad! — Znači, opet me izigrao. Još se prošle godine urotio protiv mene.

— To nije istina, Joe. Ja... ja znam da je on insistirao na tome da ti bu-deš gradonačelnik. Rekao im je da će im se usprotiviti ako te ne izaberu.

— Ne pričaj mi priče! Zar si još uz njega? Uskoro ćeš...

— Što ću uskoro?

— Reći ću ti samo ovo: za ljubav sta-rih vremena, reci mu neka ode iz gra-da i nekoliko dana nek' se ne vraća. Kauboji Petea Mossmana ga traže, a od ovoga trenutka više nema šerifa koji će ga štititi. Jack Mason napušta dužnost, a i ja svoju.

* * *

Morgan nije znao da su u gradu Moss-manovi kauboji. Pola sata nakon što je prihvatio kandidaturu za gradona-čelnika on je s nekim kupcem odja-hao iz grada, da mu pokaže zemlju, a potom je odjahao do farme Alexa Turnbooma.

— Prokleti kauboji! — požali mu se Turnboom. — Ne paze na svoje kra-ve, pa mi unište pšenicu. Da mi je zadržati stoku podalje od usjeva još dva, tri tjedna, sve bi bilo u redu.

— Hoće li ih ova ograda zaštititi?

— Ne bude li ograda, zaštitit će ih meci!

— Nemojte, ne posežite za revolve-rom. Vi ste dobar farmer i znate mno-go o pšenici, ali Teksašani su mnogo vičniji revolveru. Ako postanu odveć agresivni, obratite se šerifu, a ja ću razgovarati sa stočarima. Ušuti, pa doda: — Slijedećeg mjeseca izići ću na izbore za gradonačelnika Pawnee Cit-tyja.

— Za gradonačelnika? — Farmerovo se lice ozari. — To je dobro. Glasat ću za vas!

XII

Artie Puffpaff je izazvao iskru koja je dovela do općeg pokolja. Mossmanov kauboj Brog i njegovi drugovi još su se držali pritajeno. Prolazili su gradom i povremeno svratili na piće u neki od sedam saluna. Nisu pokazivali nikakve prijeteće razdražljivosti. Razgovarali su mirno, povremeno pili, no nisu tražili kavge.

Bili su spremni oduprijeti se svakom izazovu.

Nakon što je isprosjačio uobičajenu količinu alkohola, Puffpaff izađe iz »Longhorna« i stade teturati ulicom. Pored njega projaši nekoliko kauboja iz Brogove družine, koji bijahu zaostali za svojim drugovima. Puffpaff, koji je rijetko pazio kud gazi, naleti na stražnje noge jednog od konjâ i bješe oboren u prašinu.

— Prokleta kopilad! — poviče za kaubojima.

U tome trenutku Puffpaffu bijaše ostao još samo trenutak života... bijednoga života.

Teksašanin čiji ga je konj oborio okrene se u sedlu i dovikne:

— Pripazi na jezičinu, prljavčel!

— Kako se usuđuješ nazivati me prljavcem, lupeški južnjače? — Puffpaff skoči na noge. — Prebili smo vas jednom, pa možemo i opet...

Kauboj prokune i okrene konja na trag. Vjerojatno je samo namjeravao izručiti na Puffpaffa bujicu pogrda, ali stari pijanac poviče i jurne ravno jurećem konju pod noge. Teksašanin vikne i tako naglo i snažno zategne uzde da se konj propne i mal'ne sruši. Njegove prednje noge zatim se spustiše ravno na Puffpaffa i razbiju mu lubanju.

Pokušavajući obuzdati konja, kauboj je jedva i vidio što se dogodilo s Puffpaffom. U to se vratiše i njegovi drugovi.

— Do đavola, Crocker — doviknu mu bijesno Brog — sve si pokvario!

— Taj prokleti, prokleti pijanac! — prokune Crocker.

Bio je toliko bijesan da se više nije mogao obuzdati. Zasljepljen dugo

suzdržanim bijesom, izvuče revolver i ispali metke u prozor Morganova ureda. Tek što se veliko okno rasprišlo, već su svi Teksašani držali u ruci revolver i pucali na sve strane, osim u zrak.

Prozori su prskali, konji njiskali i otimali se. Nekoliko konja privezanih pred jednim od saluna podivlja i otrgne se od grede. Za njima pojuriše i konji upregnuti u kola što su stajala malo podalje; u divljoj trci kola se prevrnu i raspadnu.

Teksašani su galopirali ulicom. Većina ih je bila više trijezna no pijana, pa je njihov bijes bio mnogo pogibeljniji od obijesti pijanih i veselih kauboja. Stakla na izlozima i prozorima prosula su se jedno za drugim. Na kraju ulice okrenuše konje i jurnuše natrag.

Chad je začuo pucnjavu dok se približavao Pawnee Cityju, na povratku od Turnbooma. Odmah je shvatio da kauboji divljaju, no nije ni slutio da su ti ljudi njegovi osobni neprijatelji i da je za njih on meta.

Nije bio naoružan i znao je da bi bila ludost izložiti se nekontroliranoj pucnjavi, pa okrene konja i potjera ga u ulicu što je prolazila iza poslovnih zgrada, zapadno od glavne ulice. Dojahvši do stražnjeg ulaza u Buffingtonov dućan, sjaše i priveže konja pred ulazom.

U dućanu su Buffington i njegov pomoćnik čučali iza tezgi i s vremena na vrijeme vrlo obazrivo provirivali prema ulici.

— Što je sa šerifom? — upita ih Morgan.

— Vratio je značku! Joe Jagger je dao ostavku na položaj gradonačelnika, pa ne i Wild Jack odstupio. — Trgovac se okrene prema razbijenom izlogu. — To su momci Petea Mossmana. Govorili su da vas traže.

— Ne mogu reći da to nisam očekivao -- sinireno će Morgan.

— Ovoga puta nisu pijani. Neće biti kao prošle godine. Već su ubili Artija Puffpaffa.

— Što im je skrivio taj jadni stari pijanac! -- ljutito uzviknu Morgan.

— Nitko se ne usuđuje upitati ih -- odvrati podrugljivo Buffington.

VJESNIKOV

KVIZ

KAS

0 D 2 3 I

K V I Z

E X T R A

- P R I L O G

K V I Z A

1 6

S T R A N A

E N I G M A T S K E

Z A B A V E

V I S E

16 NOVIH STRANICA

12 SKANDINAVKIVISE

KRIMI PRIČA SPITANJEM

MATEMATIČKI TEST

ENIGMATSKI STRIP

NOVE SAHRUBRIKE

POČETNIČKI POLIGON

STRANICA NOVIH SURADNIKA

KVIZ

EXTRA

ZNANJE

I ZABAVA!

Pucnjava čas utihnu i začu se promukli glas:

— Izidi, Morgane, ako se ne bojiš!

Chad se približi izlogu i kroz razbijeno staklo izbroji kauboje. Bilo ih je dvanaest; šestorica na konju, a ostali su stajali oko njih.

Morgan se okrene Buffingtonu.

— Imate li revolver?

— Nećete valjda izaći? — zaprepaste-no će trgovac.

— Neću, uradit ću ono što sam morao proći put: ubit ću kolovođu.

U tome trenutku kroz stražnji ulaz upade Charles Fesler.

— Gdje ste bili dosad, Morgane? Buffingtone, jesi li mu kazao?

— Da, rekao sam mu da je Jagger odstupio s položaja gradonačelnika i da je Mason vratio značku.

— Hoćete li se suprotstaviti ovim podivljanim Teksašanima, Morgane? — upita novinar.

— Fesler, nemoj ga nagovarati. — uzviknu Buffington. Ovo nije kao prošle godine. Ovi nisu pijani i ne šale se. Već su ubili jednog čovjeka.

— To mu je dužnost — uporno će Fesler. — On je novi gradonačelnik.

— Još nisam.

— Jeste. Odbornici su vas imenovali vršiocem dužnosti gradonačelnika do izbora, pa vam je dužnost brinuti se o miru i redu.

— Bio sam lud što sam pristao — ogorčeno reče Morgan.

Osvrnuvši se, on ugleda na zidu red vinčesterki i pođe po pušku.

— Ne činite ludost! — upozori ga Buffington zabrinuto.

— U ovoj situaciji ništa više nije ludost. Uzme jednu od vinčesterki i provjeri mehanizam. — Gdje je munici-ja?

Prije nego što je Buffington, koji je oklijevao, odgovorio, Chad ugleda na tezgi nekoliko kutija municije. Otvori jednu, napuni pušku, pa uzme punu šaku metaka i napuni džepove. Onda se okrene novinaru. — Puštate me samoga?

— Samoga? — Fesler se zbuni. Pa ovaj „ja... ja nisam revolveraš.

— Nisam ni ja.

S ulice odjeknuše dva pucnja, jedan za drugim. Metak probije ulazna vrata i zabije se u težu.

Morgan duboko udahne i krene prema razbijenom izlogu.

— Stanite! — poviče Fesler. — Ne smijete oдавде pucati! Provalit će i sve nas poubijati! — Pogleda uplašeno oko sebe i hitro krene prema vratima.

— Buffingtone — reče Morgan — pođite i vi za njim.

Trgovac skine pušku sa zida.

— Vi i ja smo od prvih u ovome gradu, Morgane — mirno reče. — Obojica smo pridonijeli njegovu rastu, pa je na nama i da ga branimo. Ne smijemo dopustiti da banda ubojica uništi sve u što smo uložili toliko truda.

— Onda dođite ovamo.

Prišavši razbijenim vratima, Morgan pogleda na ulicu. Kauboje se više nisu držali u skupini. Nekolicina je uzjahala i pošla na jednu i na drugu stranu ulice. Jedan je s puškom u ruci pogнут prelazio ulicu. Morgan hitro prijeđe pogledom preko njega. Tražio je Broga; ugleda ga kako se na konju udaljuje od glavne skupine. Podiže vinčesterku, gurne cijev kroz razbijena vrata i hitro naciľja, pa povuče obarač.

Brog kao da se podigao u sedlu. Potom se natraške sruši na zemľju i više se ne pomakne.

Na trenutak zavlada grobna tišina, a onda jedan od Teksašanina poviče:

— Željezarija! Tamo je...

Kiša metaka zasuo Buffingtonov dućan. No, prije no što su Teksašani zapucali. Morgan gurne u cijev nov metak i još jednom nanišani... u kauboja koji je s puškom u ruci prelazio ulicu.

I drugi Teksašanin pade!

Tada nastade pakao. Kauboje na konjima jurnuše prema trgovini, a ostali se vinuše u sedlo. Sred kiše metaka začu se i prvi Buffingtonov metak.

Kauboje dopru gotovo do ulaza, a jedan konj čak do drvenog nogostupa. Tu posrne i zbaci jahača, kojeg to spasi od Morganova metka. Našavši se na zemľji, kauboj uplašeno odbaci revolver i hitro otpuže u zaklon.

Zaustavljeni u prvom pokušaju, kauboje postadoše neodlučni. Ostali su bez vođe i više nisu organizirano napadali. Stadoše pucati naslijepo, na sve strane.

I tada se okolnosti izmijene. Provirujući oprezno kroz prozore i vrata, ljudi vidješe kako je Borg pao već od prvoga metka i kako se iz Buffingtonove trgovine netko odlučno i vješto suprotstavio Teksašanima.

Wakeman, jedan od odbornika, istrč iz svog dućana s revolverom u ruci i odmah zapuca na rastrkane kaubojke. I brijač dohvati pušku pa se i on umiješa u borbu. Pridruže se Harlow Tarbox i još nekoliko građana.

Morgan i Buffington izađu iz dućana, hladnokrvno i pribrano puneći puške, no za nekoliko trenutaka više nisu imali na koga pucati. Građani Pawnee Cityja, premda nevješti u korištenju oružja, otjerali su Teksašane koji su se, tako reći, rodili s oružjem.

Rezultat bitke: tri mrtva i dva teško ranjena kaubojka, a i među odbjeglih zasigurno je pokojni bio ranjen. Nitko od stanovnika Pawnee Cityja nije bio ranjen. Samo je Artie Puffpaff ostao ležati u prašini pred uredom za nekretnosti.

— Stotinu plugova? — Alfred Buffington začuđeno se zagleda u Morgana.

— I dvadeset drljača.

— Zahoga, ta koliko ćete zemlje obrađivati?!

— Imam šest tisuća i sedam stotina hektara i sve namjeravam zasijati pšenicom.

— To će vas stajati čitav imetak.

— Da, svaki cent koji budem mogao isprositi, posuditi ili ukrasti — nasmije se Morgan. — Zamolio sam Wakemana da mi nabavi dvije stotine najsnažnijih konja za oranje. Potražit ću u Kansas Cityju stotinu i pedeset orača i ratara. Trebat će mi mnogo da ih hranim i sagradim brvnare za njih.

— Zar ćete toliko uložiti na pšenicu?

— To je najveći posao u koji sam ikada ušao. Ako ne uspijem... izgubit ću sve. Uspijem li...

— Vi mijenjate povijest koju ste sami započeli. — Buffington je s divljenjem gledao Morgana. — Promijenit ćete privredu ovog dijela Kansasa. Trgovina stokom...

— Više nije potrebna Pawnee Cityju — prekine ga Chad.

— Od nje profitiraju samo vlasnici saluna.

— I Joe Jagger.

— Tu ništa ne mogu.

— Znam. Jagger nam se neprekidno protivio. Njega zanima samo ono što njemu donosi zaradu. No, mi više ne možemo trpjeti pucnjavu i ubojstva. Ne želimo živjeti u strahu. Da je to u mojoj moći, ja bih zabranio dolazak u Pawnee City svim stočarima i kaubojima.

— Hoćete li me podržati u tome, — Morgan zamišljeno pogleda u Buffingtona. — Namjeravam predložiti odbornicima da o tome sutra navečer porazgovaramo.

Otmjena odjevena djevojka iskrca se iz vlaka i ogleda se. Bio je rujan i prošlo je gotovo deset mjeseci otkako je posljednji put bila u Pawnee Cityju.

Grad se izmijenio, premda Cass Simcoe ne bi znala reći da li najbolje. A možda joj se tako samo učinilo, možda je to samo posljedica promjene što ju je ona doživjela. Bila je odjevena u otmjenu gradsku odjeću. Ruke su joj bile meke i nježne, bez ijednog žulja. Dugačka kosa bila je začešljana u složenu frizuru.

Helen Jagger upravo je zamijenila službenika na recepciji hotela kad je Cass ušla. Pregledala je knjigu gostiju i podiže glavu tek kad osjeti miris otmjena parfema.

— Cass! — uzviknu. — Odakle vi, zaboga?

— Iz St. Louisa. Upravo sam doputovala vlakom.

— Jedva sam vas prepoznala.

— Zar sam se toliko premijenila? Nego, je li stigao moj otac?

— Ove godine ga još nisam vidjela. Baš smo se pitali zašto ga još nema.

— Dovest će jedno veliko stado. Pisao mi je prije šest tjedana i rekao da je spreman za put. Htio je da se susretnemo ovdje.

— Zacijelo biste htjeli znati što je nova u Pawnee Cityju — reče Helen, upisivajući Cassino ime u knjigu gostiju.

ŽIVOT
ljubavni
roman izlazi
svakog tjedna
(u utorak)
cijena
5 dinara

LASO
western roman
izlazi
svakog tjedna
(u petak)
cijena 5 dinara

TRAG
biblioteka
kriminalističkih
romana izlazi
svakih 14 dana
cijena 10 dinara

POPAJ
strip-zabavnik
izlazi svakih
14 dana
(u ponedjeljak)
cijena 5 dinara

SIRIUS
biblioteka
znanstvene
fantastike
izlazi svakog 5.
u mjesecu
cijena 10 dinara

ALAN FORD
super strip
izlazi
svakih 14 dana
(u srijedu)
cijena 6 dinara

TOM I JERRY
Vrtrep-strip
za djecu izlazi
svakih 14 dana
(u srijedu)
cijena 5 dinara

— Da. Htjela bih znati sve. Čini mi se kao... kao da sam se vratila kući.

— Možda će jednog dana vaš dom i biti ovdje — tiho reče Helen. Potom pogleda djevojku u oči i reče: — Imamo novog gradonačelnika.

— Znam. Tata mi je pisao. U Teksasu svi znaju što se događa u Kansasu, a tata mi piše dvaput tjedno. Pisao mi je da je... je... da je gospodin Morgan izabran za gradonačelnika, a pisao mi je i o Morganovoj borbi s kaubojima.

— Vidim da znate koliko i ja.

— Ipak mi možete nešto reći — oklijevajući će Cass. — Kako... kako je... on?

— Ne znam. To će vam on reći kad ga vidite.

Dan Hastings dodjerao je svoje drugo stado u Pawnee City. Bio je vrlo ljuť kad je ušao u Morganov ured.

— Morgane, dotjerao sam tri tisuće i pet stotina dugorožaca do rijeke, a tamo nema paše ni za nekoliko teladi. Sva je trava popašena.

— Znam. Odveć je stoke tuđa prošlo i zato morate prilično daleko odvesti stoku na ispašu.

— Netko je najbolje pašnjake ogradio žičanom ogradom, koja se proteže miljama. Nasmije se. — Netko je rekao da je to vaša ograda.

— Jest, gospodine Hastings. Slijedećeg ćemo tjedna tamo orati.

— Orati! Vi?

— Posijati ću pšenicu.

— Ne... ne razumijem — zaprepaste-no će Hastings. — Ta vi ste stočar.

— Više nisam. Sada sam farmer. No, nešto ću vam reći. Povedite stoku na svoju zemlju i dobro je napasite prije no što ćete je prodati.

— Vrlo ste susretljivi, Morgan, no još ne shvaćam zašto odustajete od stoke.

— Gospodine Hastings, Pawnee City je prerastao trgovinu stokom. Danas već u Kansasu i Coloradu ima gradova koji su bliži Teksasu, pa će teksaški stočari uštedjeti tri, četiri, pa čak i pet dana puta.

— Ne želite nas više ovdje? — proci-fedi Hastings.

— Vi osobno, gospodine Hastings, uvijek ste dobrodošli. Ubrajamo vas među prijatelje. Međutim, Pawnee City više ne želi trgovati stokom. Ostajemo u tom poslu još do kraja ove sezone.

U ured utrči neki dječak.

— Gospodine Morgan, nosim vam pismo iz hotela.

— Gospodine Morgan, nosim vam pismo iz hotela.

Otvarajući omotnicu Chad osjetil diskretan miris i tek tada pogleda naslov. Na omotnici je pisalo samo njegovo ime:

Gospodin Chad Morgan. On otvoril pismo i pročitao:

»Dragi gospodine Morgan,

Ako nemate drugih obaveza, vrlo bih rado večerala s vama u šest sati.

(Gospođica) Cass Simcoe«

Chad kliknu od iznenađenja i tako hitro ustade da je gotovo oborio stolac.

— Oprostite, gospodine Hastings, moram nešto obaviti... nešto vrlo važno.

Kad je dojurio u hotelsko predvorje, Helen je stajala iza tezge na recepciji.

— Soba broj četiri — reče, pa oboril pogled i udubi se u poslovne knjige.

Morgan zastade gledajući je.

— Opet radiš.

— Ja uvijek radim — odvratil Helen s jedva primjetnom gorčinom. — To je ono što ne valja u mene, zar ne?

— Helen, hoćeš li saslušati što ti želim reći?

— Naša gošća čeka. Ne mogu te spriječiti da govoriš, a kako ne mogu napustiti posao, moram te saslušati.

— Helen, žao mi je zbog svega što se dogodilo. Ja... Ne znam boljih riječi da ti to kažem. Samo bih htio da znaš da se ono što se dogodilo moralo dogoditi. Znam, ja sam kriv za to, no vjeruj mi da drugačije ne može biti. Usprotiviti se tome bilo bi kao da pokušas zaustaviti kretanje zemlje...

— O čemu govoriš? Ne razumijem te.

— Razumijet ćeš sutra. I tada ćeš me, vjerojatno, mrziti više no što me sada mrziš.

Krenuo je prema stubištu koje je vodilo na kat, ali se predomisli, okrene i iziđe iz hotela.

Cass, koja je iz svoje sobe gledala kako je dječak predao pisamce Chadu, vidjela ga je ući u hotel i očekivala je njegovo kucanje na vratima. A onda ga vidjela kako izlazi iz hotela. Ne uzmogne zatomiti tihi jecaj, a onda se prepusti plaču i baci na krevet.

XIII

Ipak, Morgan ju je čekao u predvorju hotela kad je sišla, tri minute poslije šest. Namjerno ga je pustila čekati jer su je u školi u St. Louisu učili da u takvim prilikama valja pustiti kavalira da čeka pet minuta.

Kad ju je ugledao, pohita joj u susret. Htio ju je poljubiti ali je samo čvrsto uhvati za mišku.

Kako sam sretna — prošapće ona. — Tako sam dugo čekala na to.

— I ja — prigušeno će Morgan — ali nisam to znao. — Nasmiješi se. — Nije prošao ni dan a da nisam mislio na tebe.

— Ja sam na tebe mislila dvaput tjedno, utorkom navečer i nedjeljom popodne. — Kroz smijeh odgovori Cass. — Ostalo vrijeme gnjavili su me zadacima i predavanjima.

Dok su išli prema blagovaonici, okrenuo se da vidi hoće li se pojaviti Helen. Nije je vidio i shvati da se namjerno sklonila.

— Nedugo iza njih u blagovaonicu je ušao Jagger, ali se udaljio čim je ugledao Chada. Nekadašnji drugovi nisu razgovarali od dana kad je Joe dao ostavku na položaj gradonačelnika i Chad se morao sukobiti s kaubojima.

Dok su večerali, Cass je pričala o svom školovanju i rekla da se neće vraćati u St. Louis, premda joj je otac pisao kako bi joj dobrodošla još jedna godina u školi.

— Vratit ću se kući — reče — i nikad više neću napuštati Teksas.

Rekavši to, ušuti. To je bio trenutak da pravi čovjek kaže pravu rečenicu o

tome kako bi se morala predomisliti. Morgan je bio taj pravi čovjek, ali nije bio spretan da nađe prave riječi. Usprkos prilici koju mu je pružila, on nije rekao: »Možda bi se našao neki Jenki zbog kojeg bi promijenila planove«.

Morgan nije rekao ništa i djevojku napusti sva poletnost i veselost. Postala je nervozna i kad je nakon kolača Chad izvadio uru i pogledao koliko je sati, gotovo je osjetila olakšanje. Gledajući na sat on reče:

Cass, dužnost gradonačelnika prilično obavezuju. U osam sati moram biti na sastanku s odbornicima.

— Razumijem. Ja ću odmah u krevet, osim... osim ako večeras ne stigne tata.

Cijelo vrijeme nisu razgovarali ništa o čemu ne bi mogli razgovarati i u predvorju hotela i pred najznatijelj-nijim ljudima.

Sastanak u sudnici bio je najznačaj-niji sastanak gradskog odbora od njegova osnutka. Odbornici, koje je Alfred Buffington najprije o svemu izvijestio, slušali su pažljivo što im je Morgan čitao:

»Odlučeno je da Pawnee City, u Kansasu, ovlasti svog gradonačelnika da sastavi i tiska nekoliko obavijesti koje će biti razaslane poštom nekolici-ni značajnih osoba u Teksasu. Te će obavijesti sadržavati u biti slijedeće: u Pawnee Cityju, Kansas, oblast Drake, trgovina stokom više nije poželjna jer u gradu i okolici više nema pašnjaka. Trgovci i poslovni ljudi Pawnee Cityja više ne žele poslovati sa stočarima. Svih pogodnosti za trgovinu stokom, kao što su obori, tovarna stanica za željeznicu i tome slično ima na nekoliko mjesta duž pruge Željeznice Kansasa i Kolorada, mnogo bližih Teksasu no što je Pawnee City. Preporuča se da stočari-ma koji su dosad stoku tjerali u Pawnee City da je od prvog siječnja 1869. tjeraju na te nove punktove.

Polpis: Pawnee City, Kansas
Chad Morgan, gradonačelnik

Potvrdio gradski odbor Pawnee City-ja.

Nakon što je Morgan pročitao dokument svi su se odbojnici suglasili sa sadržajem.

— Hoćemo li o ovome obavijestiti Jaggera ili ćemo čekati da za to sazna iz novina? — upita Gesler.

Morgan razmisli, pa odgovori:

— Imam kopiju ove odluke. Potpisat ću je i zamoliti i vas da je potpišete, pa ćemo je poslati gospodinu Jaggeru.

Sastanak odbora završen je u osam i dvadeset, a u dvadeset do devet jedan dječak preda pismo Jaggeru. Joe otvori pismo i stade ga čitati. Dok je čitao, njegovo je lice postajalo sve blijede.

Kad je, pet minuta nakon toga, došla Helen, Joe je još uvijek buljio u pismo. Onda bez riječi pruži sestri pismo.

Ona pročita pismo i tek što završi uskliknu:

— Na to je, dakle, mislio!

— Postao je zemljoradnik! Kupio je stotinu plugova i namjerava izorati svu zemlju... zemlju koju sam mu ja dao! — Joe, nemoj tako! Mi smo razvrgnuli ortaštvo i mi smo ga natjerali da uzme zemlju. Tada je bila bezvrijedna, no morali smo tako postupiti jer nismo smjeli dopustiti da sazna kako stoji stvari s bankom i za sporazum s Nathanom Fosom.

— Suprotstavljao mi se otkad smo stigli u Kansas — govorio je zamišljeno Joe, kao da je nije čuo. — Pokušao je sve da me ošteti ... i napokon je uspio. Uništio me je!

— Vratimo se u Illinois — predloži Helen. — Mrzim ovaj kraj, Mrzim ga zbog svega što smo ovdje doživjeli... ti i ja.

Jagger ustane, odgurne Helen i pohita iz hotela.

Kod obora nađe predvodnika noćne smjene radnika.

— Smith — reče mu — radiš sa snažnim i grubim ljudima. Mnogo si ih upoznao na tom poslu. Znaš li nekoga koga bih mogao unajmiti za ... za jedan privatni posao?

— Kakav posao?

— Želim... Želim da se pobrine za jednog čovjeka...

— Ne morate nikoga tražiti, gospodine Jagger. — Smith rastegne usne u lukav smiješak. — Recite mi tko je u pitanju i ja ću se pobrinuti za njega.

— Koliko tražiš za taj posao?

— Za takvu sitnicu? Do đavola, gospodine Jagger, učinit ću to iz zadovoljstva. Drugome bih možda tražio koji dolar, no za vas ću to učiniti bave.

— Kad kažem da se valja pobrinuti za tog čovjeka, ne mislim da ga samo prebiješ...

— Pa, gospodine Jagger, — Smith se uozbilji — ne znam. Slomiti nekome koje rebro, to je uistinu zabavno, ali to drugo...

— A što misliš da je to »drugo«?

— Ja... ne znam. Učinilo mi se gotovo da ste htjeli... da ste htjeli da se pobrinem za tog čovjeka... definitivno!

— Ne znaš nikoga tko bi to učinio za novac? Za dobru nagradu?

— N-ne... gospodine Jagger. Mi smo radnici. Radimo, jedemo i spavamo, a na dan kad dobijemo plaću napijemo se. Međutim, mi nismo ljudi za takav posao...

Ušutio je jer se Jagger udaljio.

U salonu »Longhorn« Jagger je upitao Blaka gdje bi mogao naći Masona.

— Ne znam. Otišao je iz grada istoga dana kad je vratio šerifu značku. Neki su pričali da je viđen u Kansas Cityju... Zar ga namjeravate pozvati natrag?

— Ne. Ja... nešto bih mu htio poslati — slaže, Joe.

Izlazeći iz saluna, gotovo se sudari s nekim kaubojem, prašnim i neobrijanim. Tada prepozna Toma Aldera.

— Odavno te nisam vidio — reče mu.

— Upravo sam dojahao s generalom Simcom. On je otišao u hotel, da vidi je li njegova kćerka već stigla.

— Jest — reče Jagger, pa nastavi: — htio bih o nečemu s tobom nasamo razgovarati, Aldere. Dodi za nekoliko minuta u hotel, u sobu tri.

— I ja bih s tobom rado razgovarao.

Alder uđe u salon na pice. Nakon što je popio dvije čašice viskija, krene u hotel. Pronađe sobu broj tri i pokuca. Dok je čekao da mu Jagger

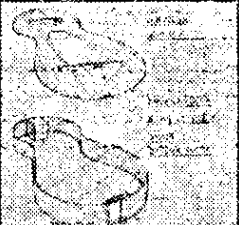
SAM

SLOJ MAJSTOR

br. 3 / 77.

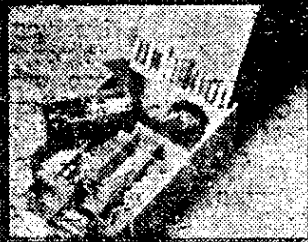
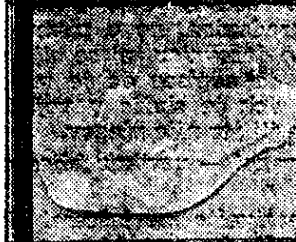
izdajnik

Cijena 20 dinara

Gradnja čitara

**Dovedite
suncovu
energiju
u vaš dom**

gipsani natjevi i lijepe kupače za stine

Divni frizeri

**U NOVOM BROJU MAGAZINA „SAM“:
KAKO SE UGRADJUJU GIPSKARTONSKE PLOČE
VRIJEDNE NAGRADE ČITAOCIMA
ZAŠTITITE I PRIPREMITE ČAMAC ZA LJETO
KOLIKO VRIJEDI „DIANA 6“
GRADNJA SIGURNA OD POTRESA
OTKRIVAMO VAM TAJNE ZANATA**

otvorl, iz sobe broj pet začu glas Cass Simcooes; razgovarala je s ocem.

Joe otvori vrata, makne se i pustl Aldera u sobu, pa zatvori vrata. — Bit ću otvoren — reče, ne okolišajući. — Ti si pravi čovjek za posao koji ću ti predložiti. Već si ubijao ljude. Želim ... da ubiješ jednog čovjeka.

Na Alderovu licu nije se moglo zamijetiti nikakve promjene. Njegove prodorne oči ne pokazaše ni traga iznenadenju kad je upitao:

— Tko je taj koga želite ubiti?

— Reći ću ti kad prihvatiš posao.

Jedva zamjetan trag sarkastičnog osmjeha zaigra u lijevom kutu Alderovih usana.

— Gospodine Jagger, to je vrlo zanimljiv prijedlog, a sviđa mi se i način na koji ste to predložili. Naravno, tako otvoreno ne biste ni s kim drugim razgovarali. Ali, u pravu ste. Sa mnom se može bez straha otvoreno razgovarati. Ja sam bivši odmetnik. Ubojica. BjeGUNac koji se ne smije vratiti kući. Za mnom su raspisane potjernice. No, tako bješe do prošle godine. Zar niste čuli da je ovog ljeta vlada proglasila opću amnestiju? Sad se čak i mi gerilci možemo vratiti kućama. Više nismo odmetnici. I ja se mogu vratiti u Missouri i tamo koračati ulicom.

— No, ti si ipak ubojica!

— Da, jesam. I uskoro ću ubiti još jednog čovjeka, no za to neću dobiti ni centa.

— Voljan sam ti dobro platiti.

— Gospodine Jagger, koliko sam god puta dosad bio u Pawnee Cityju niste sa mnom progovorili ni riječi. Vi me i ne poznajete.

— Znam sve o tebi. — Morgan, moj bivši ortak, pričao mi je o tebi.

— Prije no što ste se posvađali? — Jagger odmahne rukom i htjede nešto reći, ali Alder nastavi: — Znate gdje sam bio od prošlog studenog, nakon što sam ovdje zaradio manju svotu para. Otputovao sam u Washington i platio jednom političaru za neke obavijesti koje su mi bile potrebne.

— U Washingtonu?

— Da, u Ministarstvu vojske. Vaše... republikansko ministarstvo. Tamo imaju

odličnu dokumentaciju. O svim bitkama, svim puškaranjima. Tamo se može naći svako ime, svakog pojedinog vojnika ili oficira, ma kojeg ranga bio. Vi ste služili u Sesnaestom ilinojskom konjičkom puku, gospodine Jagger, zar ne? Bili ste narednik.

— Za to nisi morao ići čak u Washington. To si mogao saznati i ovdje, u Pawnee Cityju.

— O, znao sam to prije no što sam išao u Washington. Vi i narednik Morgan bili ste u Sesnaestom ilinojskom i obojica ste sudjelovali u sukobu s jednom našom odstupnicom u Teksasu... dvadeset i drugog lipnja tisuću osamsto šezdeset i pete... Poubijali ste naše drugove, zaplijenili našu opremu... i dvadeset i pet tisuća u zlatu, na koje je Shelby računao.

— Hej, Aldere — upadne mu u riječ Jagger znam na što ciljaš. Morgan mi je rekao. Ti misliš da smo on i ja prisvojili taj novac... da smo tim novcem podigli ovaj grad.

— Točno.

— Kad bih rekao da smo iz vojske uistinu izišli s dvadeset i pet tisuća, to ne bi ništa značilo.

— Ne, ne bi, jer vojska nikad nije dobila nikakav izvještaj o tome da je netko u Teksasu zaplijenio dvadeset i pet tisuća dolara. Najsmješnije u svemu jest to da je otprilike prije pet mjeseci general Sheridan dobio dvadeset i pet tisuća. Dobio ih je od nekog domoljubivog građanina, no u pismu kojim je popratio darovnicu taj se nije potpisao, samo je napisao da je taj novac zaplijenio dok je služio u vojsci i da ga želi vratiti jer nije njegov.

— Do vraga! — uzviknu bijesno Jagger. — Lažeš!

— Ne nazivajte me lašcem! No, postoji još nešto što vam dosad nisam rekao. Južnjački vojnik koji je čuvao taj novac bio je moj brat, Jim Alder. Okrene se, zakorači preko sobe i sjede na rub kreveta. Kad je ponovo pogledao u Jaggera, na njegovu licu više nije bilo traga zbunjenosti. — Znao sam što se dogodilo s Jimom i prije no što sam prvi put došao u Pawnee City — nastavi. — Bio sam u Teksasu i tragao na mjestu okršaja. Našao sam ostatke slomljenih kola, drveni san-

duk... i ostatke brata. Niste se potrudili da mu pretražite džepove. Za vas je bio samo obični južnjački bandit... kad ste ga ostavili nepokopana.

— Morgan! — odjednom viknu Jagger. — Morgan je ustrijelio tvog brata!

— Morgan ili vi. Da, znam, Jim je nosio sivu uniformu, vi plavu. Radili ste ono što vam je bila dužnost, kao i on. No ubojstvo, gospodine Jagger, nešto je posve drugo.

— Ubojstvo? Što hoćeš time reći?

— Prije dvije godine pronašao sam kosti moga brata. Utvrdio sam da je ustrijeljen u glavu, i to iz velike blizine.

— Morgan... to je uradio Morgan! — opet viknu Jagger. — Jurili smo za tvojim bratom, no on je bio vrlo brz. Morgan ga je srušio hicem iz puške.

— A drugi hitac? Onaj u glavu?

— Kad je tvoj brat pao, Morgan je pritrčao do njega, izvukao revolver i dokrajčio ga.

— Dok je ležao na zemlji?

Alder se zagleda u Jaggera, šuteći. Tada Joe odigra potez koji je čekao. Izvadi iz džepa odluku koju je primio od Morgana i pruži je sugovorniku. Kad je Tom pročitao, upita:

— Znaš li što to za mene znači? Potpunu propast. Ne bude li više stoke, ja sam gotov. Skrahirat ću. Moje banke će bankrotirati. Izgubit ću obore, hotel... sve. Znaš li sada koga želim da ubiješ?

— Morgana!

— Da ... Morgana. Čovjeka koji me želi upropastiti. Čovjeka koji je umorio tvog brata. Platit ću ti deset tisuća dolara, Aldere, čim obaviš posao.

— Uradit ću to tiho će Alder. — Učinio bih to i sam. No, ja sam čovjek bez igdje ičega. Potrošio sam sav novac i mnogo vremena na dugotrajan lov...

Kad je izišao iz sobe i krenuo niz stube, vrata do Jaggerove sobe tiho se otvore i Helen obazrivo proviri.

Zidovi hotelskih soba bili su vrlo tanki. Osoba koja je sama u sobi, koja u tišini leži na krevetu, može čuti razgovor u susjednoj sobi, osobito ako prisloni uho uza zid ponukana spominjanjem nekih imena.

Morgan je, potpuno odjeven, ležao na krevetu. Svjetlo je bilo ugašeno. Tada začu kako netko petlja oko kvačke na ulaznim vratima, a onda tihi glas:

— Chad... Chad, jesi li tu?

Skoči i pogleda prema prozoru. Uglavina nečiju siluetu. Otvori vrata.

— Moram s tobom razgovarati Chad — reče Helen bez daha.

— Uđi. Kad su ušli upita: — Da upalim svjetlo? S ulice se neće vidjeti.

— N-ne, ne. Radije ćemo razgovarati u mraku. Chad... ja... vidjela sam odluku gradskog odbora koju si poslao...

— To je moja odluka, Helen. O tome sam ti popodne govorio. Ja sam sastavio tu odluku i ja ću snositi odgovornost za nju. No, tako je moralo biti, Helen. Da se ja nisam za to odlučio, prisilili bi me. To je bilo samo pitanje vremena... Zao mi je.

Odmaknula se od njega i sjela na krevet.

— Chad, moli te nemoj ništa govoriti dok ti ne kažem zbog čega sam tu... Ja znam kakav je Joe. Znam da je loš čovjek... uvijek je takav bio... ali on je moj brat. Roditelji su nam umrli kad smo oboje bili vrlo mladi i on mi je bio gotovo otac. Brinuo se za mene i bio mi je idol. Ali, sad...

— Joe je je bio moj prijatelj u ratu. Spasio mi je život. Nikad me nije iznevjerio...

— Za sve je kriv novac. Dvadeset i pet tisuća, koje ste ti i Joe... ukrali. Da, Chad, ja znam. Odavno sam sumnjala, ali nisam htjela znati. A onda sam večeras...

— Nemoj griješiti, Helen. Joe me nije natjerao na to. Pristao sam svojevoljno. Želio sam se obogatiti jednako kao što je to i on želio.

— Ne, to nije istina, Chad. Znam da nije. — Ušutjela je, podigla glavu i pogledala ga u oči. On će te ubiti, Chad! Ni Joe... on zna da to ne može... ali platio je Tomu Alderu da to učini za njega.

— Alder! Ta njegova brata...

— Da, njegova si brata ubio da biste se dočepali novca. Alder to zna. Znao je gotovo sve, a ono što nije, ispričao

mi je Joe. Rekao mu je da si ti ubio njegovu brata.

Morgan se ukroti.

— Alder je revolveraš. — nastavi Helen. — Joe mu je obećao deset tisuća... — Glas joj zamre i ona zadržše čitavim tijelom. — Chad — zajeca — tako se bijedno osjećam! Morala sam ti to reći, a... ja... a sada se osjećam kao izdajnica vlastitog brata...

Htio ju je umiriti, no nije znao naći prave riječi. Samo kratko reče:

— Sve će biti u redu, Helen.

— Kako može? Sve je propalo. Ustala je i on poželi da je obgrli, no nije mogao. Između njih je sve bilo gotovo... Sve što je bilo između njih prometnulo se u suze i bol...

Ona krene prema vratima, a on je nije mogao zaustaviti.

Još dugo je ostao u mraku, razmišljajući. Potom sjedne na krevet i dugo ostade nepomičan. Naposljetku duboko uzdahne, ustane i upali svjetiljku. Posegnu pod krevet i odatle izvuče drveni sanduk, a iz njega revolver.

* * *

Tom je već pola sata stajao pred salunom »Longhorn« i čekao da iziđe.

Ugledavši Aldera, Morgan u sebi izbroji do deset, kad Alder ne učini nikakav pokret, krene preko ulice i uđe u Kinezov restaurant. Čovjek se mora držati svakodnevnih navika, pa čak i ako mu je to posljednji dan života.

Joe Jagger iziđe iz hotela, prijeđe ulicu i uđe u banku. Alder, koji je i dalje stajao pred salunom, ugleda njegovo lice kako se naviruje kroz prozor.

Malo zatim dokotrljaše se jedna kola i zaustavio ispred drugog saluna. Iz njih iskoči Sam Arcres, predradnik generala Simcoa.

Nekoliko minuta nakon toga iz hotela iziđu general Simcoe i njegova kćer. Cass više nije bila odjevena u haljinu; preodjenula se za dugo i naporno putovanje do Teksasa. Ugledavši Aldera, ona mu priđe.

— Drago mi je što vas opet vidim.

— Kako ste, gospođice Cass? Vraćate se u Teksas?

— Kako znate? Za zatutrakom sam se oko toga prepirala s tatom.

— Znao sam da u školi nećete izdržati dulje od godinu dana.

— I to je bilo previše.

General i njegova kćerka pozdrave se sa Alderom i uđu u trgovinu, da kupe još neke sitnice.

Tom izvadi iz džepa tanku cigaru i pripali je. Povuču dubok dim i pogleda u svoje ruke. Ispruži ih i raširi prste. Nisu drhtale. Znao je koliko vrijedi... no znao je koliko vrijedi i Chad Morgan.

Pogleda preko ulice i vidje, da Morgan izlazi iz restoranta. Potegne dim, ne skidajući pogled s Morgana, kad iza sebe začu hitar, lagan korak. To mora da je neka žena, kojoj se žuri. No, ipak ne skrene pogled s Morgana.

Tada se uz njega pojavi Helen Jagger.

— Gospodine Aldere! Molim vas... ne smijete to učiniti...

Alder nije Morgana ispuštao iz vida.

— Molim vas, gospođice Jagger, udaljite se. Ne možete spriječiti ono što se mora dogoditi.

— Ne smijete to učiniti! — Helen se gotovo gušila. — Moj brat vam je lagao. On je ubio vašega brata.

— Ovo nije prizor za ženu. Sklonite se... — Zasuťio je, pa dodao: — Evo ga, dolazi.

Morgan je prelazio ulicu i bio jedva dvadesetak metara od Aldera kad mu ovaj doviknu:

— Imaš li revolver, Morgane?

Chad zastane.

— Da, imam.

— Onda ga upotrijebi!

Chad ugleda Helen, jedva nekoliko stopa od Aldera. Stajala je na drvenom nogostupu, skamenjena od straha. Znao je da je pokušala spriječiti tragediju, no znao je i to da joj nije uspjelo

Kaput mu je bio otkopčan, revolver zataknut za pojas. Znao je da to nije odveć pogodno za brz potez, no zar bi ga brzina mogla spasiti pred tako vještim revolverašem kakav je Tom Alder?

On reče, dovoljno glasno da ga Alder čuje:

— Ubit ću te, Aldere. Možda ćeš me i pogoditi, ali i ti ćeš umrijeti. Ti to znaš, zar ne?

— Ako tako mora biti, neka bude.

**Moda, kozmetika,
domaćinstvo**

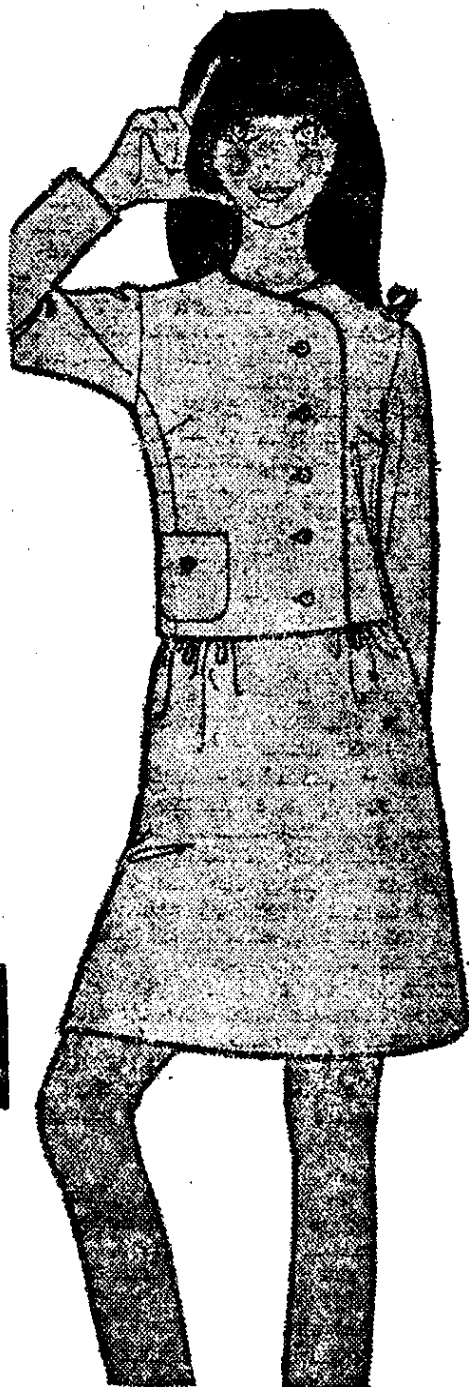
**Savjeti
liječnika i
psihologa**

**Novela, roman,
zanimljivo štivo**

**ukratko: SVE
ŠTO ZANIMA
SUVREMENU
ŽENU**

Svijet

**jugoslaven-
ska ženska
revija**

Joe Jagger nije mogao podnijeti napetost, pa je izašao i stao na otvorena vrata banke. Morgan ga nije vidio, a Alder ga je nazro samo krajičkom oka.

Morgan je bio hrabar i Alder je osjećao žaljenje što ga mora ubiti. Znao je da ne može biti ni govora o bilo kakvom viteštvu, o tome da pusti protivnika neka prvi trgne. Alder je bio profesionalac, Morgan amater; u pitanju bješe: biti ili ne biti.

Morgan posegne za revolverom i čvrsto stegne dršku. Izvuče oružje i podigne ga, najhitrije što je mogao, natežući palcem kokot.

Trgnuo je najbrže što je mogao, no Alderov pucanj ipak odjeknu prije no što je uopće i podigao revolver. Morgan osjeti snažan udarac u desnu mišicu i zabezeknuto pogleda u svoj koft, koji mu se odjednom našao pred nogama. Zar Alder tako slabo gađa?

Sagne se da podigne revolver i obori Aldera prije no što ga ovaj dokrajči. Dok se pribižavao, zrakom se prolomi krik.

Cass, koja je izašla iz trgovine upravo kad je Alderov revolver prasnulo, trčala je preko ulice.

Ne! Ne! — vikala je. — Nemojte!

Ali, Morgan nije mogao odustati. Posegnuo je za revolverom na zemlji i morao je dokrajčiti obračun.

Nagonski je znao što mu je činiti: mora se sagnuti, zgrabiti revolver, baciti se na zemlju, otkotrljati u stranu i skočiti na noge... pucajući.

Uradio je baš to. U trenutku kad je dohvatio revolver začu pucanj. Očekivao je snažan i mukao udarac drugog metka, no usprkos tome svom snagom volje baci se na zemlju, otkotrlja u stranu... podiže revolver... i potegne okidač.

Pobijedio je!

Ispužen na zemlji, samo glava i ruke u kojoj je bio revolver izdignute nekoliko palaca iznad zemlje, Chad osjeti kako mu se revolver trza u šaci. Jednom, pa još jednom.

Alder se skljkoka.

Morgan se podiže na koljena i ugleda kako neki čovjek trči prema njemu revolverom u ruci.

Joe!

Metak podiže prašinu na nekoliko palaca od Morgana, drugi mu zazubi pokraj glave.

Chad još jednom zategne kokot, spremajući se za treći pucanj. U tome trenutku Cass se baci pred njega, šireći ruke da ga zaštititi.

Treći i posljednji Jaggerov pucanj bio je najprecizniji. Točno je naciľjao i bio bi pogodio Morgana da Cass nije skočila pred njega.

Morgan ču kako se metak zabio u djevojčino tijelo, začu krik i vidje kako polako pada. Ispustio je revolver i htio je zadržati, ali je nije mogao dohvatiti. Cass pade licem prema zemlji.

Alder sa zemlje ispali posljednji hitac. Taj napor dokrajči i posljednji djelić snage kojom se još držao na životu.

Metak je bio namijenjem Jaggeru; u posljednjem trenutku života Alder je shvatio istinu.

Morgan, još na koljenima, obazrivo i nježno okrene Cass na leđa. Lijeva strana na grudima bila joj je sva oblivena krvlju, no njezine oči bile su otvorene.

— Zašto si ga ubio? — prošapće. — Tom Alder te je volio.

— I ja njega, ali on je mene pokušao ubiti.

XIV

Zlatno žito se rasprostiralo posvuda. More zlatnog, ustalasalog klasja. Bilo je to dobro žito. Krupnoga zrna, od kojega će se praviti dobar kruh.

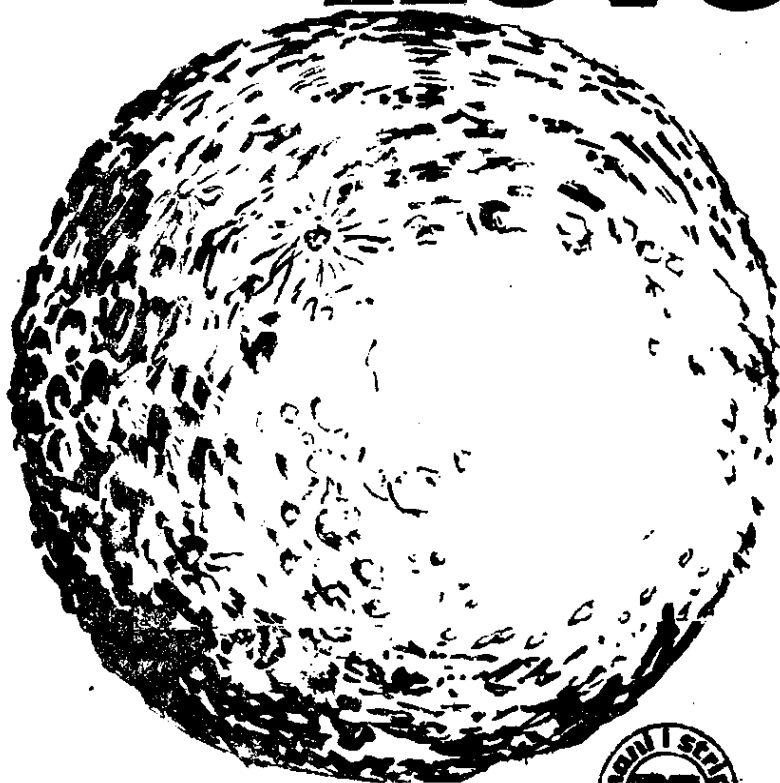
Žito bijaše budućnost Kansasa.

Jučer su ovuda pasli dugorošci i hranili se sočnom travom, prekjude je to bilo carstvo bizona.

Nestali su bizoni. I dugorošci. Sada je tu bilo carstvo žita.

Chad je stajao u polju koje se steralo uz cestu što je vijugala duž rijeke. Bio je lipanj i on je prikupľjao žito u snopove. Nije bio vičan tom poslu, ali je uživao u njemu.

ново!

BIBLIOTEKA ZNANSTVENE FANTASTIKE

10d

SRPSKI

Sunce je pržilo, radio je od osvita i bio je umoran i gladan. Niz lice mu se cijedio znoj.

Pogledavši prema cesti, zadovoljno se našmiješi. Netko se približavao, jašući u punom galopu, a njemu bješe potreban odmor.

Jahač se hitro približavao. Potom napusti cestu i pojuri dijagonalno preko pokošena polja. Tada Morgan vidje da je jahač mlada djevojka... djevojka u trapericama, kariranoj košulji i kaubojskim čizmama.

Cass Simcoe!

— Hej, prokleti Jenki!

— Curice!

— Jašim sve od Emporije, još od jutra. Više od pedeset milja.

— Došla si sama?

— Tata i momci su tamo dotjerali stado. pa sam pomislila kako bi bilo lijepo da svratim ovamo... moram obaviti jedan posao.

— Naravno...

— To je nešto što se tebe ne tiče — odvratila Cass, ali njezine su oči izbjegavale njegov miran pogled. Ona pogleda oko sebe i ispruži ruku. — To je žito? Od toga živite vi seljaci?

— Da, to je žito od kojega vi pečete kruh koji jedete.

— Mi jedemo biskvit, a ne kruh — prkosno će ona. — No može li se to uzgajati i u Teksasu?

— Zacijelo može. Zašto? Namjeravaš li postati farmer?

— Ja? Zar si lud? Ne bih htjela biti farmer ni za sve... za svu stoku u Teksasu... E, pa, moram ići. Samo sam svratila da ti kažem da se uskoro udajem.

— Udaješ? Ta, tko tebe hoće za ženu?

— Mnogi bi se vjenčali sa mnom. Mnogi Teksasani. Blizu Dentona živi bogati stočar...

— Cass, ti bezočno lažeš!

— Pa, što ako lažem? No, što je s tobom? Ženiš se... ili si možda već oženio gospođicu Helen Jagger?

— Helen je prošle jeseni otišla... da bi pokopala brata u rodnom gradu... i nije se vratila. Prodala je hotel. Prije nekoliko mjeseci dobio sam pismo od nje. Pisala mi je da putuje u Evropu.

— U Evropu?! Što će tamo?

— A što ti radiš u Teksasu kad može živjeti i u Kansasu?

Zaustila je da mu prkosno odgovori, ali Morgan zakorači bliže i uhvati užde konja, a drugom rukom skine djevojku iz sedla.

Stisne je u zagrljaj i strastveno poljubi, a onda Cass odmakne lice i usklikne:

— Zar ću se udati za jednog od prokletih Jenkija?!

KRAJ

DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

150. Frederick H. Christian: SUDDEN VRAĆA UDARAC
151. H. S. Sharon: PRERIJSKI VUCI
152. Matt Chisholm: BORBA ZA ŽIVOT
153. G. F. Unger: CRNE SJENE
154. Matt Chisholm: POTJERA KROZ PUSTINJU
155. H. S. Sharon: ZLAČO U KLANCU SMRTI
156. Louis L'Amour: PUTOVANJE NA ZAPAD
157. Matt Chisholm: McALISTEROVA OSVETA
158. Louis L'Amour: OSVETNIK
159. U. H. Wilken: KORACI U SMRT
160. Matt Chisholm: BORAC ZA MIR
161. G. F. Unger: PROGNAICI
162. Peter Dawson: ZAMKA SE ZATVARA
163. G. F. Unger: BRZI REVOLVERAŠI
164. G. F. Unger: »TIGRICA«
165. Louis L'Amour: POTJERA KROZ PUSTINJU
166. G. F. Unger: KLOPKA NA TOPOLINOM POTOKU
167. Louis L'Amour: KILLOE
168. G. F. Unger: POSLJEDNJI OBRAČUN
169. G. F. Unger: ČOVJEK ZA DESET DOLARA
170. Frank Gruber: KUDRAVI VUK
171. G. F. Unger: TAJNA ZELENOG SLAPA
172. Louis L'Amour: IZ KLOPKE U ZASJEDU
173. G. F. Unger: VIŠE OD REVOLVERAŠA
174. Louis L'Amour: VATRENO KRŠTENJE
175. G. F. Unger: STUPICA ZA VUKOVE
176. G. F. Unger: ODMETNIK IZ DAKOTE
177. Scott F. Scott: BORI SE ZA SVOJ ŽIVOT, ČOVJEČE!
178. G. F. Unger: RIĐOKOSA KARTASIČA
179. Louis L'Amour: BITKA ZA VISORAVAN
180. G. F. Unger: DVONOŽNI TIGAR
181. Louis L'Amour: KAZNA STIŽE
182. H. S. Sharon: OLUJA U PRERIJI
183. Frank Striker: OSAMLJENI JAHAC
184. H. S. Sharon: TRI NITKOVA
185. Peter Dawson: KRV ZA ZEMLJU
186. Louis L'Amour: BROD ZA DIVLJI ZAPAD
187. F. G. Unger: SLATERLEE JOŠ JAŠE
188. Louis L'Amour: HONDO
189. H. S. Sharon: POHLEPA VODI U SMRT
190. H. S. Sharon: BLAGO LEŠINARA
191. G. F. Unger: KAD SJEVERNJAK ZOVE
192. Louis L'Amour: SABLASNI KLANAC
193. G. F. Unger: ŠERIF IZGUBLJENOG GRADA
194. H. S. Sharon: POKAŽI IM ZUBE!
195. Louis L'Amour: CALLAGHEN
198. Frank Gruber: VELIKA ZEMLJA
199. H. S. Sharon: NE VJERUJ NITKOVU!

U PRIPREMI:

200. Gilles A. Lutz: PROGONJENI KAUBOJ

cijena 20 dinara

LJETO

MAGAZIN

144 stranice

Ljubavne pripovijetke:

Alberto Moravia: LJUBOMORA
Brigitte Rielaw: RUŽE ZA PATTY
Ann Duffin: MOJ DJEVER CHARLES
Ana Žube: JEDNOG SUNČANOG JUTRA

Kriminalističke pripovijetke:

Alberto Avellano: RUTINSKA ISTRAGA
Neil Forsyth: UBOJSTVO U ZRCALU
Ivo Košutić: SJENKA PROŠLOSTI
Dorothy B. Bennett: RAZLOG ZA RASTAVU
Timothy Tatcher: NADNICA ZA HRABROST

Vestern pripovijetka:

Louis L'Amour: UDOVICA IZ DO-LINE SANTA ANA

SF pripovijetke:

Isaac Asimov: ZAJAMČENO ZA-DOVOLJSTVO
Isaac Asimov: MAMU TREBA SLUŠATI

Stripovi:

Modesty Blaise: OPAKI PATULJCI (kompletan kriminalistički strip)
Alan Ford: PONOVO BABY KATE (kompletna neobjavljena epizoda)
Serif Matt Dillon u kompletnoj western epizodi: OSVETA MALE SOVE
Pink Panther: DOSADNA SLOBODA, PUT DO SREĆE (kompletne epizode)
Tom i Jerry: RASTEZLJIVA RUKA (kompletna epizoda)
Popaj (četiri kompletne epizode)

VATROMET PRIPOVIJEDAKA I STRIPA!